

**Diagnoza implementacji kompetencji kluczowych
w kontekście potrzeb, uwarunkowań lokalnych
i regionalnych oświaty
oraz rynku pracy**

**Zespół Szkół Ekonomicznych
w Kaliszu**

Opracowanie: Ewa Dąbrowska

Kalisz 2010

SZKOŁA KLUCZOWYCH KOMPETENCJI. Ponadregionalny program rozwijania umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych Polski centralnej i południowo – zachodniej” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia: Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia

Publikacja dystrybuowana jest bezpłatnie

LIDER PROJEKTU

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

20-209 Lublin, ul. Mełgiewska 7-9

tel./fax +48 817491777

email: Sekretariat@wsei.lublin.pl

PARTNER PROJEKTU

Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

53-609 Wrocław, ul. Wagonowa 9

tel./fax +48 713561538

email: skk@dswe.pl

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY	
– Położenie geograficzne	5
– Krótki opis bazy dydaktycznej	11
– Charakterystyka uczniów szkoły	13
– Charakterystyka kadry pedagogicznej	18
– Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych	20
II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE	
1. Efekty kształcenia	22
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości	22
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej	25
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki ...	27
– Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych	32
2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów	41
3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe	69
III. RYNEK PRACY	
– Regionalny i lokalny rynek pracy	70
– Kompetencje kluczowe a rynek pracy	81
– Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym i regionalnym rynku pracy	83
IV. CHARAKTRYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH	
– Prognozy demograficzne	91
– Współpraca szkoły z zakładami pracy	93
– Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy	95
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE	97

I. CHARAKTERYSTYKA SZKOŁY

Położenie geograficzne

Kalisz to miasto o najstarszej metryce pisanej, zanotowany przez Ptolemeusza w połowie II wieku pod nazwą Calisia. Podstawą jego rozwoju było korzystne środowisko przyrodnicze, jakie stanowiła dolina Proсны oraz położenie osady na ważnych szlakach komunikacyjnych. Z dokumentacji źródłowej wynika bowiem, że już od początku istnienia gród usytuowany był na szlaku bursztynowym, łączącym kraje śródziemnomorskie z Bałtykiem.

Kalisz jest osadą kasztelańską z grodem od IX w. Nazwa pochodzi od archaizmu kał oznaczającego bagno, mokradło. Ze względu na liczne znaleziska wskazujące na obecność Celtów w okolicy Kalisza istnieje również możliwość, że nazwa pochodzi od celtyckiego słowa cal, oznaczającego strumień lub rzekę. Prawa miejskie na bazie prawa magdeburskiego Kalisz otrzymał powtórnie w roku 1257.

Kalisz jest położony na obszarze nizinnym województwa wielkopolskiego. W nizinnej rzeźbie tego obszaru, w której zdecydowanie dominują równiny, można wyróżnić cztery zasadnicze typy zespołów form powierzchni:

- równiny wysoczyznowe, na jednej z nich – Wysoczyźnie Kaliskiej – położony jest Kalisz,
- płaskie równiny kotlinowe,
- wzgórze,
- przełomowe odcinki dolin, których głębokość pod Kaliszem dochodzi do 40 metrów.

Dogodna, a zarazem strategiczna lokalizacja Kalisza jako węzła drogowego na przejściu przez dolinę Proсны oraz dobre warunki osadnicze na tym terenie zdecydowały o jego rozwoju i stanowiły silny fundament, na którym w ciągu wieków rozrastał się region.

Na południowo-wschodnim krańcu miasta, przy drodze do Brzezin znajduje się Torfowisko Lis o powierzchni 4,71 ha. Okolice Kalisza to tereny rolnicze i brak tutaj większych kompleksów leśnych. We wschodniej części miasta znajduje się jedyny w jego granicach las – Las Winiarski, a na południe od niego we wsi Szale – Zbiornik Pokrzywnica.

Pod względem klimatycznym Kalisz położony jest w strefie przejściowej między nizinami a pasem wyżyn. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi +7,8 °C. Czas zalegania pokrywy śnieżnej to od 40 do 60 dni, okres wegetacyjny trwa 200–

–220 dni. Suma rocznych opadów wynosi 517 mm. Względna wilgotność powietrza wynosi 81%, a zachmurzenie nieba – 65%.

Kaliski Węzeł Wodny tworzą: Kanał Babinka • Kanał Bernardyński • Kanał Rypinkowski • Krępica • Piwonia • Pokrzywnica • Prosna • Przekop • Swędrnia Jezioro Gołuchowskie • zbiornik Murowaniec • Jezioro Pokrzywnickie • zbiornik Wielowieś Klasztorna.

W województwie wielkopolskim występują powiaty: Kalisz • Konin • Leszno • Poznań oraz powiaty ziemskie chodzieski • czarnkowsko-trzcianecki • gnieźnieński • gostyński • grodziski • jarociński • kaliski • kępiński • kolski • koniński • kościański • krotoszyński • leszczyński • międzychodzki • nowotomyśki • obornicki • ostrowski • ostrzeszowski • pilski • pleszewski • poznański • rawicki • słupecki • szamotulski • średzki • śremski • turecki • wągrowiecki • wolsztyński • wrzesiński • złotowski.

Do znaczących ośrodków akademickich należą:

- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Kaliszu,
- Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Kaliszu,
- Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Punkt Informacyjno-Rekrutacyjny w Kaliszu,
- Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego w Łodzi, Wydział Ekonomii w Kaliszu,
- Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Ośrodek Studiów Zamiejscowych w Kaliszu,
- Politechnika Poznańska, filia w Kaliszu,
- Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu (wyższa szkoła oficerska),
- Wyższe Seminarium Duchowne w Kaliszu,
- Państwowe Pomaturalne Studium Kształcenia Animatorów Kultury w Kaliszu,
- Studium Doskonalenia Menadżerów Oświaty w Kaliszu,
- Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Kaliszu.

Kalisz stanowi ważny ośrodek kulturalny, drugi po Poznaniu w województwie wielkopolskim. Znajdują się tutaj m.in. Filharmonia Kaliska, Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego, Teatr Tańca Współczesnego, Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Biuro Wystaw Artystycznych, wiele galerii, rezerwat archeologiczny „Zawodzie” oraz dwa kina. 11 grudnia 2005 uruchomiono połączenie szynobusowe na trasie Kalisz–Leszno.

Kaliskie dzielnice to:

- Adama Asnyka,
- Czaszki,
- Dobrzec,
- Kaliniec,
- Korczak,
- Nosków,
- Ogrody,
- Piwonice,
- Rypinek,
- Sulisławice,
- Szczypiorno,
- Śródmieście II,
- Widok,
- Zagorzynek,
- Zawodzie.

Od 1800 r. nieprzerwanie działa teatr założony przez Wojciecha Bogusławskiego. W Kaliszu znajduje się 19 kościołów katolickich, 1 prawosławny, 5 protestanckich i 3 Sale Królestwa Świadców Jehowy. Kalisz posiada 293 km dróg i 552 ulice. W mieście znajduje się Sanktuarium św. Józefa, której jest uznawane za krajowe miejsce kultu św. Józefa. Znajduje się tutaj obraz Świętej Rodziny, przed którym modlił się w czerwcu 1997 r. papież Jan Paweł II. Sanktuarium św. Józefa mieści się w centralnym punkcie Kalisza. Co roku świątynię odwiedza około 200 tysięcy pielgrzymów z całej Polski, głównie rzemieślników.

Wśród szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek oświatowych wymienić należy:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika,
- IV Liceum Ogólnokształcące im. Ignacego Jana Paderewskiego (Widok),
- V Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego (Piskorzewie),
- VI Liceum Ogólnokształcące im. św. Jana Bosko (Tyniec),
- Liceum Ogólnokształcące Sióstr Nazaretanek,
- Liceum Plastyczne,
- Zespół Szkół Ekonomicznych,
- Zespół Szkół Włókienniczych,
- Zespół Szkół Technicznych,
- Zespół Szkół Budowlanych,
- Zespół Szkół Samochodowych,

- Technikum Budowy Fortepianów,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego
- Centrum Kształcenia Praktycznego,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa przy Ośrodku Doksztalcania Zawodowego,
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych,
- Zespół Szkół Techniczno-Elektronicznych,
- Medyczne Studium Zawodowe im. Marii Skłodowskiej Curie,
- Zespół Szkół Zawodowych nr 1,
- Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich,
- warsztaty gastronomiczne,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3,
- Zespół Szkół (Tyniec),
- Zakład Doskonalenia Zawodowego,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy im św. Alojzego Orione.

Honorowymi obywatelami Miasta Kalisza są:

- Stanisław Wojciechowski – prezydent RP (1923 r.),
- Józef Piłsudski – marszałek Polski (1927 r.),
- Maria Dąbrowska – pisarka (1960 r.),
- Tadeusz Kulisiewicz – artysta grafik (1960 r.),
- Józef Garliński – profesor (1994 r.),
- Józef Nowacki – profesor, chemik (1995 r.),
- Jan Winczakiewicz – artysta malarz (1995 r.),
- Stefan Soboniewski – starosta kaliski (1996 r.),
- Jan Paweł II – papież-Polak (1997 r.),
- Henryk Jedwab – uczestnik bitwy pod Monte Cassino (1999 r.),
- Jan Ptaszyn Wróblewski – jazzman (1999 r.),
- Krzysztof Grzymski – profesor, archeolog (2000 r.),
- Lucjan Andrzejczak – ksiądz (2001 r.),
- Stefan Dzierżek – ksiądz (2003 r.),
- Christopher Hill ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce (2003 r.),
- Szewach Weiss – ambasador Izraela w Polsce (2003 r.),
- Stanisław Napierała – ksiądz, biskup diecezji kaliskiej (2004 r.),
- Stanisław Iwankiewicz – profesor, lekarz otolaryngolog, pionier mikrochirurgii ucha i krtani (2005 r.),
- Wanda Wilkomirska – profesor, światowej sławy wiolinistka (2006 r.),

- Władysław Kościelniak – artysta grafik, dokumentalista historii i architektury Kalisza (2006 r.),
- Bogusław Śliwa – polski prawnik, działacz opozycyjny, autor Posłania do ludzi pracy Europy Wschodniej (2007 r.),
- Izabella Cywińska – reżyser teatralny i filmowy, krytyk filmowy (2008 r.),
- Jerzy Rubiński – profesor, dziekan Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (2008 r.),
- Czesław Glinkowski (pośmiertnie) – pierwszy rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu (6 czerwca 2009),
- Antoni Pietkiewicz – polityk, były wojewoda kaliski i mazowiecki (6 czerwca 2009).

W mieście co roku odbywa się wiele festiwali i imprez kulturalnych, m.in. Kaliskie Spotkania Teatralne, Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych, festiwal Schola Cantorum. Kalisz jest głównym ośrodkiem Kalisko-Ostrowskiego Okręgu Przemysłowego, ważnym ośrodkiem przemysłu lotniczego, w tym produkcji maszyn i silników lotniczych (Pratt & Whitney, WSK PZL-Kalisz). Ponadto słynie z produkcji koronek i firan (Wistil, Haft), koncentratów spożywczych (Winiary), rozwija się tu przemysł włókienniczy (Runotex, Polo), odzieżowy (Big Star) i spożywczy (Kaliszanka, Hellena). W tym roku Kalisz obchodzi jubileusz 1850-lecia istnienia.

Zespół Szkół Ekonomicznych jest to jedyna publiczna kaliska szkoła ekonomiczna. Ma bogate tradycje i wielu wybitnych absolwentów, którzy wydatnie przyczynili się do rozwoju i propagowania ekonomii wśród społeczeństwa. Szkoła przeszła przez różne zawirowania dziejowe (dwie wojny, zabór rosyjski). To wszystko mocno wpłynęło na charakter tej 137-letniej szkoły.

Jeżeli ktoś lubi matematykę, zaciekawiony jest ekonomią, prawem, rachunkowością czy statystyką, to powinien wybrać naszą szkołę, a dobrze przygotowana i doświadczona kadra nauczycielska zapewni mu szybkie przyswojenie wiadomości i umiejętności z tych przedmiotów oraz doskonałe wręcz przygotowanie do przyszłej pracy. Podczas kształcenia samemu można sobie wybrać profil, który zadecyduje o tym, jaką pracę będzie można później podjąć. Technikum pozwala na bezpośrednie podjęcie pracy, gdyż po zdaniu egzaminu zawodowego uzyskuje się tytuł technika ekonomisty o danej specjalności. W dzisiejszych czasach zapotrzebowanie na zawód ekonomisty wciąż wzrasta, a wynika to ze zmian dokonujących się w naszej gospodarce i wejściem w struktury Unii Europejskiej.

Dziś ekonomista musi korzystać ze współczesnych form komunikowania się (faks, Internet, komputer), musi podejmować trafne decyzje, zarządzać sprawnie

firmą, inwestować na rynku kapitałowym. Wszystkiego tego można nauczyć się bezproblemowo, wybierając Zespół Szkół Ekonomicznych.

SZTANDAR – Obecny sztandar został poświęcony w 1998 roku na 10. zjeździe absolwentów, który odbył się w 125 rocznicę istnienia szkoły. Aby poznać znaczenie symbolu widniejącego na sztandarze naszej szkoły, należy sięgnąć do mitologii greckiej, a dokładniej do boga nazywanego Hermesem. Jest to patron podróżujących, złodziei, kupców i handlu. Odniesienia są oczywiste, ale nie każdy zna historię tego znaku. Mit głosi, że jako niemowlę Hermes ukradł swemu bratu – Apollinowi – stado krów i aby załagodzić jego, gniew podarował mu lirę z jelit cielęcych i skorupy żółwia. Hermes w zamian za to otrzymał jako symbol władzy łaskę herolda, zwaną kaduceuszem, która miała także łagodzić spory i kłótnie. Do dziś jest również uważana właśnie za symbol pokoju i handlu. Właśnie ten najpopularniejszy wizerunek widnieje na naszym sztandarze. Jest to symboliczne przedstawienie pierwszego patrona handlu.

Siedziba Zespołu Szkół Ekonomicznych położona jest w centralnej części miasta. Do szkoły uczęszcza młodzież z okolicznych wsi i miasteczek, co stanowi ok. 75% ogółu. Pozostałe 25% to uczniowie pochodzący głównie ze środowisk robotniczych miasta Kalisza. W skład Zespołu Szkół Ekonomicznych wchodzi:

A. szkoły młodzieżowe kształcące w systemie dziennym:

- 4-letnie Technikum nr 2,
- 3-letnie II Liceum Profilowane,
- 2-letnia Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2,

B. szkoły dla dorosłych kształcące w systemie zaocznym:

- 4-letnie Technikum dla Dorosłych nr 2,
- 3-letnie Technikum Uzupełniające nr 2,
- 2-letnia Szkoła Policealna.

Obecnie w ZSE funkcjonują dwa typy szkół, działające w systemie dziennym. Po ukończeniu Technikum nr 2 uczniowie otrzymują wykształcenie średnie, a po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe absolwenci uzyskują tytuł technika ekonomisty. Absolwenci Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2 po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe uzyskują tytuł sprzedawcy.

W cyklu kształcenia uczniowie Technikum nr 2 odbywają miesięczną praktykę zawodową w klasie drugiej i klasie trzeciej, a uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2 jako młodociani pracownicy zatrudnieni są u pracodawców w celu odbycia praktycznej nauki zawodu – 2 dni w tygodniu, a w pozostałe dni pobierają naukę w szkole.

Mała liczba sal lekcyjnych powoduje, że zajęcia w szkole odbywają się do późnych godzin popołudniowych, co wpływa na mniejszą efektywność kształcenia. Dodatkowym utrudnieniem związanym z czasem zajęć w szkole są kłopoty komunikacyjne. Uczniowie tracą wiele czasu na dotarcie do szkoły i powrót do domu, a to z kolei powoduje przemęczenie, osłabienie możliwości intelektualnych i ograniczenie czasu na naukę własną.

Krótki opis bazy dydaktycznej

Urodził się w Kaliszu w 1893 r. W 1906 r. został uczniem Szkoły Handlowej. Nie ukończył jej jednak, gdyż w 1911 roku, już jako uczeń klasy maturalnej, został aresztowany i osadzony w kaliskim więzieniu za działalność w tajnej organizacji niepodległościowej. Po półrocznym pobycie w nim został zesłany w głąb Rosji. Udało mu się stamtąd uciec. Trafił do Lwowa, gdzie zdał maturę i podjął studia na Politechnice Lwowskiej. Równoległe ze studiami politechnicznymi uczył się rzemiosła wojennego. Tuż przed wybuchem I wojny światowej ukończył podchorążówkę. Wkrótce wstąpił do legionów J. Piłsudskiego, z którymi odbył cały szlak bojowy.

Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r., odnosząc ciężkie rany. Za swe wojenne działania otrzymał wiele odznaczeń, tj.:

- Krzyż Virtuti Militari,
- 4x Krzyż Walecznych,
- Order Polonia Restituta
- Krzyż Niepodległości,
- Złoty Krzyż Zasługi,
- Legii Honorowej,
- Signum Laudis.

W wieku 35 lat został awansowany na stopień generalski. Stało się to w 1928 r. (był jednym z dwóch najmłodszych generałów w Polsce). Uzupełniając studia wojskowe ukończył w 1930 r. kurs dla wyższych dowódców w Wyższej Szkole Wojskowej w Paryżu i od 1932 r. został zastępcą dowódcy okręgu III Korpusu w Grodnie, a od 1934 r. dowódcą okręgu II Korpusu w Lublinie, którym pozostał do wybuchu II wojny światowej. Po agresji sowieckiej ze swoim ścisłym sztabem dotarł do Włodzimierza Wołyńskiego, gdzie zgrupowało się wielu żołnierzy i oficerów z rozbitych oddziałów. 20.09.1939 r. został internowany i przewieziony do obozu w Równem, następnie w Ostrogu, Szepietówce i Talicy. Po przesłuchaniach w Moskwie przewieziono go do obozu w Kozielsku. 9.04.1940 r. generał Smorawiński został zabity strzałem w tył głowy w lesie katyńskim. Po rozkopaniu dołów śmierci w roku 1943 ciało generała zostało zidentyfikowane przez jego brata i złożone w trumnie w osobnym grobie. Grób ten został zlikwidowany przez władze sowieckie przy powtórnej ekshu-

macji w 1944 r. Powtórny pogrzeb Mieczysława Makarego Smorawińskiego odbył się 7.09.1995 r. Zdjęcia z ekshumacji z 1995 r. widzieliśmy na wystawie w III LO pt. „Na nieludzkiej ziemi”, którą zorganizowało Towarzystwo Historyczne w III LO. Warto wspomnieć, że 9.11.2007 r. w Warszawie w trakcie uroczystości „Katyń – Pamiętajmy – Uczcijmy Pamięć Bohaterów”. Prezydent Polski Lech Kaczyński ogłosił awans gen. brygady Mieczysława Makarego Smorawińskiego do stopnia generała dywizji Wojska Polskiego

Szkoła dysponuje 20 salami lekcyjnymi, niepełnowymiarową salą gimnastyczną z dwoma przylegającymi szatniami i łazienkami oraz boiskiem szkolnym.

W szkole działa bufet, z którego korzysta młodzież i nauczyciele. Nad stanem zdrowia i jego profilaktyką czuwa pielęgniarka, pełniąca dyżur w wydzielonym gabinecie od wtorku do czwartku. Porad psychologiczno-pedagogicznych udziela młodzieży, rodzicom uczniów i nauczycielom pedagog szkolny, pełniący dyżur w poniedziałki i piątki.

Dla potrzeb usprawnienia procesu dydaktycznego funkcjonuje biblioteka, której księgozbiór uzupełniany jest na bieżąco. W bibliotece gromadzi się ponadto specjalistyczną prasę i wideotekę, działa tu też Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej.

Szkoła posiada m.in. 2 pracownie komputerowe oraz pracownię ekonomiczno-informatyczną, jak również pracownie: fizyczno-matematyczną, chemiczno-biologiczną, historyczną, geografii i przysposobienia obronnego, języka polskiego, przedmiotów zawodowych. Liczba sal lekcyjnych jest niewystarczająca, dlatego dla realizacji procesu dydaktycznego zaadaptowano pomieszczenia, które wcześniej były zapleciami sal lekcyjnych.

Do nauki przedmiotów zawodowych służą specjalistyczne programy komputerowe, projektory multimedialne, rzutniki pisma, urządzenia prac biurowych: laminatory, bindownice, trymery, faksy.

Każda pracownia zaopatrzona jest w projektor multimedialny oraz zestaw składający się z telewizora i odtwarzacza płyt DVD. Na każdej kondygnacji budynku znajdują się dodatkowo ogólnie dostępne (na ruchomym wózku) telewizor i odtwarzacz płyt DVD.

Każda pracownia przedmiotowa wyposażona jest w pomoce dydaktyczne: plansze, mapy, atlasy, globusy, filmy dydaktyczne, foliogramy, fazogramy, figury geometryczne, modele kulkowe, eksponaty, zdjęcia, formularze, roczniki statystyczne, albumy, słowniki itp.

W miarę możliwości zwiększa się liczba pomocy dydaktycznych ułatwiających realizację programu nauczania. W roku szkolnym 2009/2010 zakupiony został

przenośny telewizor 40-calowy, który wykorzystywany jest w pracowni poświęconej Patronowi szkoły – generałowi Mieczysławowi Makaremu Smorawińskiemu, jak również podczas prezentacji szkoły na targach edukacyjnych.

W szkole działa radiowęzeł, usprawniający organizację pracy i umożliwiający szybkie komunikowanie się z gronem pedagogicznym i młodzieżą, a także z rodzicami w czasie wywiadówek.

Dla lepszego funkcjonowania szkoły w latach 2007–2008 budynek przeszedł kapitalny remont – zmienił się na korzyść jego zewnętrzny i wewnętrzny wygląd i całe otoczenie. Dla utrzymania większej czystości w budynku szkolnym od roku szkolnego 2008/2009 funkcjonują w szkole szafki uczniowskie, dzięki czemu uczniowie mogą nosić obuwie zmienne, jak również mają miejsce na zostawienie swoich rzeczy.

Dużą bolączką szkoły jest obecny stan boiska szkolnego, które wymagają gruntownej przebudowy. Umożliwiłoby to nauczycielom prowadzić ciekawiej zajęcia wychowania fizycznego.

Charakterystyka uczniów szkoły

Aktualnie do szkoły w systemie dziennym uczęszcza 567 uczniów, w tym 126 chłopców, i tak:

- do Technikum nr 2 – 119 chłopców i 391 dziewcząt,
- do Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2 – 7 chłopców i 50 dziewcząt.

Zdecydowaną część społeczności uczniowskiej stanowią dziewczęta. Spowodowane jest to tym, że szkoła przygotowuje głównie do pracy w służbach ekonomiczno-finansowych, w podmiotach gospodarczych oraz do pracy w handlu niewymagającej wysiłku fizycznego, tak jak w typowych zawodach męskich.

Pewne znaczenie mają również tradycje rodzinne, podtrzymywane przez nowe pokolenie, które tak jak ich rodzice, a nawet dziadkowie czują się związani ze szkołą i chcą kontynuować naukę zawodu.

Większość młodzieży pochodzi ze środowisk wiejskich o niskich dochodach. Obserwuje się, że młodzież ta nie przysparza problemów wychowawczych. W pracy dydaktycznej obserwuje się wysokie efekty sprawności kształcenia.

Tabela 1.: Analiza zdawalności egzaminu maturalnego

Poszczególne szczeble	Zdawalność w roku 2007	Zdawalność w roku 2008	Zdawalność w roku 2009
KRAJ	89%	79%	81%
OKRĘG	87,3%	77,8%	78,7%
WIELKOPOLSKA	87,9%	77,7%	75,9%
KALISZ	93,7%	81%	83%
ZSE	96%	83,8% po poprawkach 90,7%	81,3% po poprawkach 87,9%

Źródło: raport OKE w Poznaniu

Tabela 2.: Zdawalność egzaminu maturalnego w różnych typach szkół

TYP SZKOŁY	ABSOLWENCI 2009		WSZYSCY ZDAJĄCY	
	Liczba zdających	zdawalność	Liczba zdających	zdawalność
licea ogólnokształcące	244 123	90%	253 287	89%
technika	104 821	70%	115 929	67%
licea profilowane	32 135	65%	38 379	61%
licea uzupełniające	10 376	41%	12 137	40%
technika uzupełniające	5264	31%	6439	31%

Źródło: raport OKE w Poznaniu

Tabela 3.: Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – technik ekonomista

Porównanie	Przystąpiło pisemny/ praktyczny	Liczba absolwentów, którzy zdali				Oba etapy	
		Etap pisemny		Etap praktyczny			
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
OKE Poznań	2958/2853	2912	98,4	2001	70,1	1996	67,5
Wielkopolska	1900/1848	1874	98,6	1390	75,22	1387	73,0
ZSE Kalisz 2009	94/100	93	98,9	79	79	79	79
ZSE Kalisz 2008	88/89	87	98,9	30	33,7	30	33,7
ZSE Kalisz 2007	93	84	92,3	74	79,6	73	81,1
ZSE Kalisz 2006	107	107	100	76	73,1	76	71,0

Źródło: raport OKE w Poznaniu

Tabela 4.: Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
– sprzedawca

Porównanie	Przystąpiło pisemny/ praktyczny	Liczba absolwentów, którzy zdali				Oba etapy	
		Etap pisemny		Etap praktyczny			
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
OKE Poznań	2422/ 2376	2369	97,8	2271	95,9	2228	91,8
Wielkopolska	1643/1848	1604	97,6	1553	96,1	1387	92,3
ZSE Kalisz 2009	20	20	100	18	90,0	79	90,0
ZSE Kalisz 2008	23	23	100	21	91,3	30	91,3
ZSE Kalisz 2007	25	24	92,0	24	100,0	24	92,0
ZSE Kalisz 2006	18	18	100	17	94,4	76	94,4

Źródło: raport OKE w Poznaniu

W procesie dydaktycznym stosowane są:

- aktywizujące metody prowadzenia zajęć, takie jak: praca w grupie, ćwiczenia praktyczne, gry symulacyjne głównie na przedmiotach zawodowych,
- nowoczesne pomoce dydaktyczne: komputery, projektory multimedialne, rzutniki pisma, środki audiowizualne, plansze, przezrocza, Internet.

Na podstawie przeprowadzanych badań wyników nauczania notuje się podstawowy poziom kształcenia: I semestr roku szkolnego 2009/2010 – średnia ocen w Technikum nr 2 – 3,4 w ZSZ nr 2 – średnia 3,1 (załącznik nr 3).

Szkoła prowadzi analizę efektów kształcenia nie tylko uczniów, ale i absolwentów. I tak 85% absolwentów z roku 2007/2008, 90% absolwentów z roku 2008/2009 kontynuuje naukę na studiach wyższych. Większość absolwentów z obu lat poszerza swoje wykształcenie ekonomiczne na wyższych uczelniach zawodowych.

W wyniku dużego zaangażowania dyrekcji, nauczycieli a także samych uczniów – młodzież uczestniczy w olimpiadach i konkursach, m.in.:

- XXIII edycji Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej,
- XX edycji Olimpiady Teologii Katolickiej,
- XIII edycji Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej,
- X edycji Wielkopolskiego Konkursu „Nasza Europa”,
- II edycji Konkursu „Akademia Księgowego”,
- Konkursie Test Matematyka Plus – XII edycja,

- Olimpiadzie Wiedzy o Wynalazczości,
- Wielkopolskiej Olimpiadzie Wiedzy Konsumenckiej,
- Konkursie recytatorskim organizowanym przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Kaliszu,
- VII Polsko-Ukraiński Konkurs Fizyczny „Lwiątko”.

Ponadto młodzież naszej szkoły aktywnie uczestniczy w różnego rodzaju:

- imprezach sportowych, w których odnosimy również spore sukcesy,
- Sztafetowe Biegi Przełajowe: dziewczęta – II miejsce, chłopcy – II miejsce,
- Mistrzostwa Kalisza w piłce nożnej – II miejsce
- Finał Mistrzostw Kalisza w piłce koszykowej: dziewczęta – II miejsce,
- Mistrzostwa Kalisza w tenisie stołowym: dziewczęta – II miejsce,
- Trzeci Bieg Kościuszki – 6. i 10. miejsce,
- Mistrzostw Kalisza w Lekkoatletyce – wysokie pierwsze, drugie, trzecie miejsca w różnych dyscyplinach,
- akcjach (m.in. sprzątanie świata, honorowe krwiodawstwo, pomoc potrzebującym – wolontariat, Góra grosza),
- zawodach przedmiotowych (m.in. matematycznych, historycznych, polonistycznych),
- wycieczkach szkoleniowych, np.: „Z Gęsim Piórem”.

W rankingu Szkół Ponadgimnazjalnych Kalisza ZSE zajmuje III miejsce.

W ostatnich latach wzrosła liczba zajęć pozalekcyjnych prowadzonych społecznie przez nauczycieli. Coraz większa liczba uczniów zainteresowana jest uczestnictwem w kołach zainteresowań.

W szkole działa Klub Europejczyka, grupa taneczno-aerobikowa ANULKI, klub dziennikarski – wydający gazetkę szkolną „Ekonomi\$”. W roku szkolnym 2008/2009 z inicjatywy dyrekcji szkoły powstał chór szkolny EKONOMICANTO, którego występy uświetniają uroczystości szkolne.

W styczniu br. chór po raz pierwszy wystąpił przed inną publicznością niż szkolną – dając koncert kolęd w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu i wzruszając do łez jego pensjonariuszy.

Za szczególne osiągnięcia na gruncie szkoły i poza nią od wielu lat uczniowie szkoły otrzymują:

- Stypendium Prezesa Rady Ministrów,
- Stypendium Miasta Kalisza im. Jana Pawła II.

Uczniowie każdej klasy opiekują się przydzieloną salą lekcyjną, dbają o jej wygląd zewnętrzny, odpowiadają za jej sprawność. W holu głównym wyeksponowano

zdjęcia najlepszych uczniów szkoły w specjalnie przeznaczony do tego celu gablocie z podaniem średniej ocen. Inna gablota zawiera dyplomy informujące o osiągnięciach szkoły.

W ramach zajęć wychowawczych organizowane są liczne wycieczki turystyczno-krajoznawcze, jak i rozwijające poziom intelektualny – kino, teatr, filharmonia, opera, muzeum oraz poszerzające wiedzę zawodową – podmioty gospodarcze, instytucje samorządowe.

Prężnie działa też samorząd uczniowski, współpracujący z dyrekcją i Radą Rodziców. Bierze on udział w organizowaniu życia szkolnego (akademie, udział poczty sztandarowego w uroczystościach szkolnych i miejskich, pełnienie funkcji gospodarza szkoły, prowadzenie kroniki szkolnej, współpraca z rzecznikiem praw ucznia, prowadzenie radiowęzła i skrzynki wniosków do Młodzieżowej Rady Miasta, przeprowadzanie akcji charytatywnych).

W bieżącym roku szkolnym Samorząd Uczniowski Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu w konkursie „Super Samorząd 2009”, organizowanym przez Stowarzyszenie „Samorządny Kalisz”, otrzymał pierwsze miejsce oraz nagrodę w kwocie 5000 zł.

W ramach demokracji opiekę nad dziennikami lekcyjnymi od rozpoczęcia do zakończenia zajęć sprawują samorządy klasowe. Nigdy nie zdarzyły się przypadki zaginięcia dziennika ani dokonywania samodzielnych wpisów przez uczniów. Świadczy to o ich dużej dojrzałości społecznej.

Uczniowie mają swoich przedstawicieli w samorządzie szkolnym, do którego odbywają się wybory wg ustalonego regulaminu na zasadach demokratycznych. Przestrzegane są prawa ucznia, które na początku każdego roku szkolnego analizowane są przez wychowawców na lekcjach wychowawczych i zebraniach z rodzicami, a także wywieszane są do wglądu w gablocie informacyjnej. Trzech uczniów szkoły to aktywni członkowie Młodzieżowej Rady Miasta Kalisza.

Dla potrzeb diagnozy i oceny stopnia znajomości i wymogów, potrzeb i prognoz rynku pracy dokonano analizy SWOT (uczniowie, wychowawcy):

SILNE STRONY	SZANSE
- Znajomość lokalnego rynku pracy, - praktyka zawodowa, - umiejętność nawiązywania kontaktów, - orientacja zawodowa, - właściwa postawa, - wysoka kultura bycia i słowa, - rozległe kontakty z pracodawcami oraz ośrodkami i instytucjami pozaszkolnymi, - zajęcia pozalekcyjne, - umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, - umiejętność posługiwania się współczesnymi urządzeniami biurowymi i programami księgowymi, - umiejętność dostosowania się do szeroko rozumianego odbiorcy	- Możliwość uczestniczenia w projektach, - zdobycie wyższych kwalifikacji, - możliwość znalezienia pracy, - wyższy poziom zdawalności egzaminu maturalnego i zawodowego, - możliwość mobilności (większa aglomeracja), - współpraca z placówkami oświatowymi poza Kaliszem, - pogłębienie znajomości języków obcych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
- Oferta pracy niezgodna z oczekiwaniami, - wysokie bezrobocie, - niski status materialny rodziny, - zbyt mała liczba zakładów pracy w okolicy, - zbyt wysoka poprzeczka zdawalności egzaminu zawodowego, - niechęć pracodawców do zatrudniania niedoświadczonych pracowników.	- Brak ofert i miejsc pracy, - mała motywacja do zdobywania nowego fachu (przekwalifikowanie), - apatia wywołana niemożnością samorealizacji, - duża konkurencja, - brak motywacji do zakładania rodziny, - brak źródła utrzymania.

Charakterystyka kadry pedagogicznej

W szkole zatrudnionych jest 47 nauczycieli, z których:

- 19 jest dyplomowanych,
- 17 jest mianowanych,
- 8 jest kontraktowych,
- 3 jest stażystami.

Ze względu na specyfikę szkoły 25% kadry stanowią nauczyciele przedmiotów zawodowych. Pozostali nauczyciele uczą przedmiotów ogólnokształcących. Wszyscy posiadają wyższe wykształcenie z przygotowaniem pedagogicznym.

Zmieniające się przepisy prawa oświatowego wymuszają na nauczycielach coraz większą aktywność zawodową, uzyskiwanie dodatkowych wyższych kwalifikacji. Kilkunastu nauczycieli posiada uprawnienia do nauczania dwóch-trzech przedmiotów, 12 nauczycieli ma uprawnienia egzaminatora egzaminów zewnętrznych z przedmiotów ogólnokształcących, 5 nauczycieli –uprawnienia egzaminatora egzaminów zewnętrznych w zawodzie technik ekonomista (dwóch nauczycieli posiada również egzaminatora w zawodzie sprzedawca i technik rachunkowości). W tym ro-

ku szkolnym dwóch nauczycieli ubiega się o uprawnienia egzaminatora w zawodzie technik ekonomista.

Wpływa to korzystnie na rozwój jakościowy szkoły i podniesienie jej rangi na rynku szkół ponadgimnazjalnych. W zakresie KK szkoła zatrudnia 9 nauczycieli języków obcych, 3 nauczycieli matematyki, 1 nauczyciela technologii informacyjnej oraz 10 nauczycieli przedmiotów zawodowych, 2 nauczycieli posiada status egzaminatora ECDL.

W ramach zajęć dydaktycznych nauczyciele pracują w zespołach przedmiotowych, takich jak:

- zespół przedmiotów humanistycznych,
- zespół przedmiotów zawodowych,
- zespół przedmiotów matematyczno-przyrodniczych,
- zespół wychowania fizycznego,
- zespół przedmiotów języków obcych.

Wśród nauczycieli można wyodrębnić trzy grupy wiekowe:

- nauczycieli o stażu do 5 lat,
- nauczycieli o stażu od 5 do 20 lat,
- nauczycieli o stażu powyżej 20 lat.

Ci z pierwszej grupy wiekowej charakteryzują się większą elastycznością do zmieniającej się rzeczywistości w obszarze oświaty, mają łatwy kontakt z młodzieżą, są reformowalni.

Druga grupa wiekowa to nauczyciele o dużym doświadczeniu zawodowym, chętnie podwyższają swoje kwalifikacje, aktywnie uczestniczą we wdrażaniu reformy oświaty, pozytywnie nastawieni do młodzieży (znają jej problemy, ponieważ sami są rodzicami dzieci uczęszczających do szkoły), pełnią opiekuńczą rolę w stosunku do młodych nauczycieli.

Ostatnia grupa wiekowa wykazuje cechy „wypalenia zawodowego”, to doświadczeni pedagodzy, jednak o małej elastyczności i reformowalności. Wynika to z rutyny zawodowej i braku wiary w pozytywne skutki reformy.

Diagnostując środowisko uczących, należy stwierdzić, że zdecydowana większość to nauczyciele spełniający oczekiwania z powołaniem do zawodu, w swojej pracy zawodowej przedkładają dobro szkoły i młodzieży nad dobro własne. Niewielki procent to nauczyciele osiągający niskie efekty dydaktyczne i mimo wysokich kwalifikacji nie posiadają wystarczających osobowych predyspozycji do wykonywania zawodu. Taki stan rzeczy wymusza na dyrekcji szkoły odpowiednie działania prowadzące do eliminacji tych osób z zawodu.

Ocena poziomu zadowolenia z nauczycieli, sposobu zarządzania, efektów nauczania oraz warunków pracy szkoły wystawiona przez rodziców i uczniów jest dla dyrekcji szkoły satysfakcjonująca.

Kadrę kierowniczą w szkole stanowią:

- A. dyrektor,
- B. wicedyrektor,
- C. kierownik szkolenia praktycznego.

Kadra ta posiada wykształcenie wyższe z przygotowaniem pedagogicznym oraz ukończone studia podyplomowe – menedżer oświaty. Efekty tego typu dokształcania są już widoczne w codziennej pracy, zdobyta wiedza pomaga bowiem sprawniej zarządzać i lepiej organizować pracę szkoły. Ponadto podjęcie tego typu kształcenia przez kadrę kierowniczą zmobilizowało grono pedagogiczne do podobnego działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji.

Dyrekcję szkoły cechuje demokratyczny styl zarządzania. Decyzje dotyczące pracy szkoły podejmuje się po uprzednich konsultacjach prowadzonych w zespołach przedmiotowych, na sesjach Rady Pedagogicznej, a także na zebraniach z rodzicami. Taki styl zarządzania wytwarza przyjazną atmosferę panującą w szkole.

Kadra kierownicza jest zawsze otwarta na wszelkie inicjatywy ze strony nie tylko grona pedagogicznego, ale także młodzieży i ich rodziców. Aktywnie współpracuje ze środowiskiem lokalnym, pozyskuje sponsorów na rzecz poprawy warunków pracy i usprawnienia procesu dydaktycznego.

Należy uznać, że stan kadry jest wystarczający, a jakość jej pracy oceniana jest wysoko, o czym świadczą wyrazy uznania ze strony m.in. Prezydenta Miasta Kalisza, Kuratora Oświaty, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Dyrektora Fundacji Kaliskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, Dyrektora Zarządu Miejskiego PCK w Kaliszu, Przewodniczącego Zarządu Głównego Towarzystwa „Nasz Dom”, Dyrektora Oddziału Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Kaliszu, Przewodniczących Komitetów Organizacyjnych Olimpiad i Konkursów Przedmiotowych.

Główne problemy nauczycieli w kształtowaniu kompetencji kluczowych i zawodowych

Na podstawie przeprowadzanych analiz corocznie analiz dotyczących kompetencji kluczowych można stwierdzić, że wdrażanie ich przebiegało w zakresie różnych kompetencji w różnym wymiarze. Zadawalające efekty szkoła osiąga w zakresie technologii informacyjnej oraz przedsiębiorczości. Sytuacja kształtuje się nieco gorzej w zakresie języków obcych, najgorzej w zakresie matematyki.

Informacje zebrane w szkole od członków rady pedagogicznej, kierownika szkolenia praktycznego oraz przewodniczących zespołów przedmiotowych pozwalają stwierdzić, że:

1. Podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych doskonalone są następujące kompetencje kluczowe:
 - a) umiejętność twórczego myślenia,
 - b) komunikacja w ojczystym języku,
 - c) korelacja międzyprzedmiotowa,
 - d) czytanie ze zrozumieniem.
2. Kompetencje związane z przedsiębiorczością, inicjatywnością, porozumiewania się w języku obcym oraz matematyczne i informatyczne dominują jedynie na wybranych zajęciach.
3. Wobec powyższego szczególnego doskonalenia wymagają:
 - a) umiejętność posługiwania się technologią informacyjną w praktyce,
 - b) korzystanie z szerokich źródeł informacji,
 - c) praca w zespole,
 - d) kształtowanie właściwych postaw związanych z inicjatywnością i przedsiębiorczością,
 - e) rozumienie tekstu pisanego,
 - f) logiczne myślenie,
 - g) umiejętność komunikowania się w sensie ogólnym i zawodowym,
 - h) umiejętność rozwiązywania sytuacji problemowych,
 - i) kształtowanie i wykorzystanie umiejętności matematycznych w życiu codziennym.

Przeprowadzona diagnoza wynika z analizy dokumentacji prowadzonej przez szkołę:

- arkuszy badania osiągnięć edukacyjnych,
- arkuszy ocen,
- dzienników zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- rankingów klas prowadzonych na podstawie wyników klasyfikacji,
- arkuszy obserwacji i hospitacji zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- protokolarzy rady pedagogicznej,
- protokolarzy zespołów przedmiotowych,
- ankiet kierowanych do różnych odbiorców (nauczycieli, rodziców, uczniów),
- rozmów z nauczycielami.

Na tej podstawie dokonano analizy SWOT, z której wynika umiejętność dostosowywania programów do zmieniających się warunków środowiskowych i rynku pracy:

SILNE STRONY	SZANSE
- Współpraca z pracodawcami, - elastyczność na zachodzące zmiany, - doświadczenie zawodowe kadry, - wysokie kwalifikacje kadry, - współpraca z doradcami metodycznymi, - ewaluacja programów nauczania.	- Bogata oferta zajęć dydaktycznych i pozalekcyjnych, - wymiana doświadczeń z placówkami szkolnymi spoza Kalisza i kraju, - kształcenie kluczowych kompetencji, - możliwość zdobycia dodatkowych kwalifikacji.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
- system kształcenia niedostosowany do zmian, - trudności w realizacji treści kształcenia ze względu na „przeładowany” program nauczania, - zbyt uboga baza dydaktyczna, - trudności w uzyskaniu wysokich efektów w egzaminach zewnętrznych, - niezreformowane szkolnictwo zawodowe.	- niepewność ze strony rynku pracy, - programy realizowane są pobieżnie, - trudności aplikacyjne w przystępowaniu do projektów europejskich, - przestarzałe technologicznie środki audiowizualne, - nauczyciele nie są włączeni w praktyki zawodowe, - niski status materialny nauczyciela.

II. KOMPETENCJE KLUCZOWE I ZAWODOWE

1. Efekty kształcenia.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie przedsiębiorczości.

Na podstawie analizy dokumentacji obejmującej swym zakresem efekty kształcenia wg kompetencji kluczowych – przedsiębiorczość należy stwierdzić, że szkoła osiąga satysfakcjonujące rezultaty.

- 1) Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej:
 - a) finaliści szczebla centralnego – rok 2007, 2004, 2001, 1999, 1997;
 - b) finaliści szczebla okręgowego – rok 2010, 2009, 2008, 2006, 2005, 2003, 2002, 2000, 1998, 1996, 1995.
- 2) Olimpiada Wiedzy o Regionie i Przedsiębiorczości:
 - a) finaliści III etapu – rok 2007,
 - b) finaliści II etapu – rok 2007, 2005.
- 3) Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej:
 - a) finaliści etapu okręgowego – rok 2009, 2006, 2005, 2004, 2003.
- 4) Ogólnopolska Akademia Rachunkowości:
 - a) finaliści szczebla okręgowego – rok 2010.

- 5) Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Rachunkowości:
 - a) finaliści – rok 2004.
- 6) Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Bankach
 - a) finaliści – rok 2008,
 - b) wyróżnienie – rok 2007.
- 7) Ogólnopolski Konkurs „Młody sprawny sprzedawca”:
 - a) finaliści etapu centralnego – 1998.
- 8) Ogólnopolski Turniej o tytuł „Najlepszego sprzedawcy”:
 - a) laureat szczebla centralnego (III miejsce) – 2001.
- 9) Olimpiada Wiedzy Konsumenckiej:
 - a) finaliści etapu wojewódzkiego – rok 2009,
 - b) finaliści etapu powiatowego – rok 2008.
- 10) Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Wynalazczości:
 - a) III miejsce w okręgu – 2010.

Szkoła dba o rozwijanie pozostałych zainteresowań uczniów, angażując ich m.in. do:

Redagowania Gazetki Szkolnej €KONOMI\$

„Zaczęliśmy we wrześniu 2008 roku. Ogłoszenie zachęcające do udziału w tworzeniu gazetki oraz poszukiwania pocztą pantoflową przyniosły rezultat w postaci sformowania niewielkiej grupy młodych zapaleńców – dziennikarzy” – mówi opiekun pani Agata Pierzchalska, która przy merytorycznej pomocy nauczycieli naszej szkoły nadzorowała powstawanie każdego numeru, określając cele wspólnej pracy dziennikarskiej:

- umożliwianie i prezentację własnej twórczości, sukcesów i pasji,
- zachęcanie do rozwijania zainteresowań,
- propagowanie aktywnych, ciekawych sposobów spędzania wolnego czasu,
- przybliżanie sylwetki nauczycieli i uczniów,
- promowanie szkoły i jej osiągnięć.

Koła Młodego Księgowego

Koło zainteresowań Młody Księgowy powstał 1 września 2008 roku. Powstało z myślą o uczniach uzdolnionych i interesujących się problematyką ekonomiczną i rachunkową. Na zajęciach uczniowie mają możliwość odkrywania ważnych związków zachodzących w gospodarce, oceniania wpływu operacji gospodarczych na sytuację finansową podmiotu gospodarczego oraz rozwiązywania złożonych i oryginalnych zadań.

nalnych zadań z zakresu rachunkowości i ekonomii, wykraczających poza program technikum. Członkowie są motywowani do samodzielnej pracy poprzez sporządzanie projektów, udział w dyskusjach i dzielenie się swoją wiedzą. Praca w ramach koła pozwala przygotować zainteresowanych uczniów do Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i do egzaminu zawodowego

Członkowie Klubu Europejskiego Europrofit.

Klub Europejski powstał 19 lutego 2000 roku. Jest formą organizacji naszej młodzieży, której głównym celem jest kształtowanie świadomości europejskiej. Działa w oparciu o przyjęty statut, a za jego prace odpowiadają jego opiekunowie i zarząd. Podczas minionego roku Klub Europejski realizował swoje statutowe cele poprzez:

- udział w konkursach o zasięgu ogólnopolskim (np. „Olimpiada Wiedzy o Unii Europejskiej”, „Nasza Europa”, „Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej”),
- nawiązanie kontaktów z organizacjami i instytucjami o charakterze prounijnym (np. Kaliskim Inkubatorem Przedsiębiorczości oraz Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej). Członkowie Klubu poprzez swoją działalność stają się naturalnym narzędziem propagowania idei integracji Polski z Unią Europejską, w swoim środowisku, w rodzinie.

W grudniu 2008 r. członkowie Klubu Europejskiego zaprosili dyrekcję szkoły, nauczycieli oraz kolegów i koleżanki do odbycia wycieczki pod hasłem: „Podróż po Europie – dialog międzykulturowy”. Podróż odbyła się bajkowym pociągami przygotowanym przez uczniów klas pierwszych, drugich i trzecich następujących państw: Słowacja, Węgry, Rumunia, Słowenia, Włochy, Cypr, Polska, Niemcy, Holandia, Wielka Brytania, Francja i Hiszpania. Cel imprezy – propagowanie postawy aktywnej tolerancji, traktującej odmienność jako wartość, a nie powód do wykluczenia – został osiągnięty. Szkoła współpracuje z Miejskim Rzecznikiem Konsumentów, propagując wiedzę konsumencką wśród młodzieży. W październiku 2009 r. przedstawiciele Zespołu Szkół Ekonomicznych wzięli udział w szkoleniu dziennikarskim mającym na celu przygotowanie do napisania artykułu na temat wykorzystania środków unijnych. Projekt „Młodzi dziennikarze na piątkę” zorganizowany został z okazji piątej rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Zespół napisał artykuł pt. „Unia Europejska oknem na lepszą przyszłość”. Każdego roku uczniowie szkoły za bardzo dobre wyniki w nauce otrzymują Stypendium Prezesa Rady Ministrów oraz Stypendium im. Jana Pawła II ufundowane przez Radę Miasta Kalisza. W marcu 2009 r. kaliskie szkoły ponadgimnazjalne brały udział w Pikniku Europejskim, którego celem była popularyzacja wiedzy o kulturze krajów europejskich. Uczniowie

przedstawili program poświęcony Słowenii i zajęli w konkursie zasłużone I miejsce. W nagrodę otrzymali odtwarzacz DVD.

W programie honorującym najzdolniejszych absolwentów szkół średnich „Každy student VIP-em” – Stypendium Wyższej Szkoły Bankowej z Poznania otrzymała także uczennica naszej szkoły. W roku bieżącym szkoła brała udział II etapie konkursu „Akademia Księgowego” w Poznaniu, uczestniczyła w sesji popularno-naukowej Europejskie Dni Dziedzictwa Kulturowego w Sali Recepcyjnej Kaliskiego Ratusza, odbył się szkolny konkurs na najciekawszą krzyżówkę pod hasłem „finanse publiczne”, Konkursu wiedzy o bankach – „Kredyt bankowy”.

Dla uzyskania jeszcze lepszych efektów kształcenia w tej kompetencji ujawnia się potrzeba pogłębiania następujących umiejętności: wskazywania możliwości tworzenia własnego biznesu w określonej branży na lokalnym rynku, wyszukiwania podstaw prawnych regulujących zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, nawiązywania kontaktów handlowych z klientami oraz wykorzystywania urządzeń techniki komputerowej do tworzenia planów gospodarczych, wyszukiwania niezbędnych informacji na temat prowadzenia działalności gospodarczej.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie technologii informacyjnej

Analizy dokonano głównie na podstawie dokumentów, wywiadów z nauczycielami, rozmów z uczniami i zapoznania się z opiniami rodziców uczniów. Szkoła przed realizacją projektu wychodziła z założenia, że informatyzacja pracy szkoły jest inwestycją długoterminową. W ZSE w Kaliszu posługiwano się technologią informacyjną i komunikacyjną wspomaga wizualizację treści dydaktycznych, posługiwanie się sprzętem i oprogramowaniem umożliwia wykorzystanie multimedialnych materiałów dydaktycznych na lekcji zarówno przez nauczycieli jak i uczniów. Utworzono upubliczniąną bazę wiedzy, składającą się z materiałów dydaktycznych nauczycieli w postaci elektronicznych materiałów na stronie administrowanej przez szkołę. Stworzono mechanizmy umożliwiające kontakt z rodzicami, sprawdzenie planu lekcji i dyżurów nauczycieli na bazie zasobów witryny szkoły. Jakość i ilość wprowadzonych rozwiązań informatycznych w znaczący sposób zmieniła zarządzanie szkołą, ułatwiła zdobywanie wiedzy o jej otoczeniu: funduszach unijnych, sponsorach, programach rozwoju edukacji, kształceniu dorosłych.

W administracji szkoła wykorzystuje pakiet programów wspomagających prace administracji, takie jak KADRY, PŁAC, PABS, DRUKI IPS, System Informacji Oświatowej (SIO) i inne. Zastosowanie znalazły programy do zarządzania sekreta-

riatem, księgowością, kadrami, biblioteką. Szkoła korzysta również z komputerowego arkusza organizacyjnego. Wykorzystywane są również pakiety biurowe Microsoft oraz darmowe programy do zabezpieczenia całości oraz poszczególnych maszyn. Dzięki temu jest możliwa między innymi indywidualna kontrola dowolnego stanowiska komputerowego w szkole oraz praca zdalna uprzywilejowanych użytkowników na tych komputerach. Oprogramowanie wspomagające pracę administracji umożliwia sprawne zarządzanie administracją szkoły dzięki możliwości wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi działami. Dzięki połączeniu wszystkich komputerów znajdujących się w szkole w cztery lokalne grupy robocze możliwa jest płynna wymiana informacji pomiędzy pracownikami szkoły oraz korzystanie z dostępnych zasobów sprzętowych i obliczeniowych.

Szkoła realizuje program „Bezpieczny Internet”, który ma uświadomić uczniom, ich rodzicom i nauczycielom zagrożenia wynikające z surfowania po Internecie, wskazania im sposobów radzenia sobie z nimi.

W szkole prowadzona jest edukacja młodzieży, rodziców i nauczycieli w zakresie zasad bezpieczeństwa dzieci w Internecie, uwrażliwienia na problem pedofilii w Internecie, promowania zdrowego trybu życia, kształtowania umiejętności ważnych w kontaktach z innymi oraz umożliwiający świadome unikanie zagrożeń i radzenie sobie z nimi. Program nauczania TI został odpowiednio zmodyfikowany i skorelowany z wymaganiami ECDL, żeby młodzież bez problemu mogła przystąpić do egzaminów ECDL.

Kontrola dostępu do stron WWW oparta została o programy Opiekun, VNC oraz Apple Remote Desktop. Strony są filtrowane na zasadzie uzupełnianej na bieżąco blacklisty i w przypadku konfliktu z bazą adresowa – nie wyświetlają się na komputerze ucznia. Dodatkowo Firewall ustawiony w dosyć rygorystyczny sposób na serwerze szkoły skutecznie odcina większość nieużywanych portów, co znacząco obniża infekcje sieci komputerowej, ilość przysyłanego spamu czy w końcu mocno ogranicza korzystanie przez uczniów z sieci p2p w celu pobierania plików filmowych, muzycznych i innych, których legalność jest wątpliwa.

Na lekcjach TI prowadzone są zajęcia, które poruszają zagadnienia związane z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo sieci, ochrona przed wirusami, robakami itp., ochrona przed przejęciem danych.

Szkoła realizuje liczne zajęcia i konkursy, do przykładów, których należą:

- Konkurs na najładniejszą stronę internetową szkoły,
- Konkurs fotografii cyfrowej,
- Szkolna Internetowa Gra Giełdowa,

- Konkurs na najciekawsze CV wykonane w programie do prezentacji multimedialnych,
- Konkurs na temat znajomości swojej okolicy – prezentacja multimedialna,
- Konkurs na najlepszy montaż filmu,
- Multimedialna promocja szkoły,
- Konkurs na nazwę i logo gazetki tworzonej przez uczniów itp.,
- Pogadanka nt. „Zagrożenia związane z INTERNETEM” – przygotowana przez pedagoga szkolnego.

Dwóch uczniów naszej szkoły odniosło sukces (pierwsze i drugie miejsce) w konkursie zorganizowanym w ramach projektu miasta Kalisza – „Śladami przeszłości – 750-lecie Lokacji Kalisza”. Uczniowie wystartowali w kategorii Prezentacja multimedialna o Kaliszu. Prace przygotowali pod kierunkiem nauczycieli nauczyciela technologii informacyjnej.

Pierwsza z nich pokazała metamorfozy, jakim ulegało miasto, druga objęła prezentację pt. „Mały człowiek w wielkim mieście” (w prezentacji znalazły się mosty, kaliskie zabytki, wieżowce itp.).

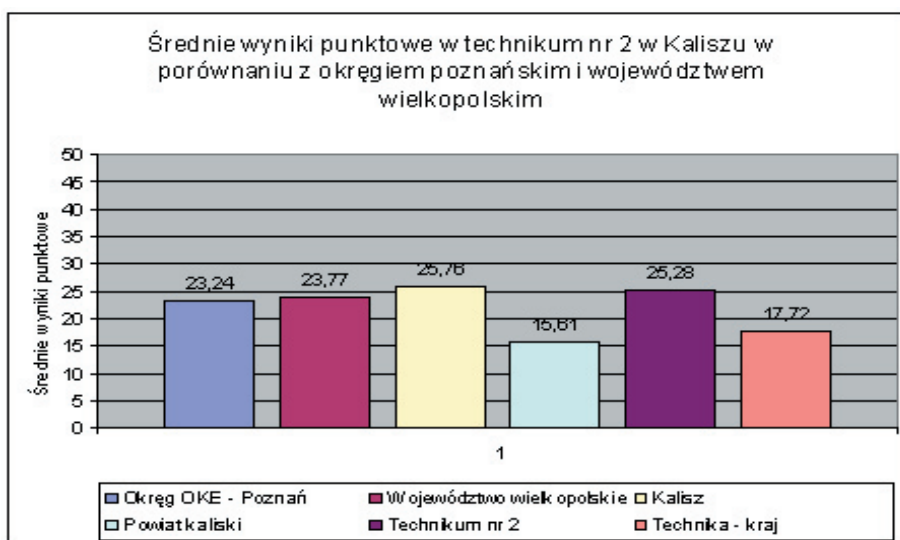
Celem projektu jest podniesienie jakości nauczania i uczenia się przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych. Jedna z uczennic – obywatelka Białorusi realizująca indywidualny tok nauczania – korzysta z formy kształcenia drogą e-learningową.

Możliwość uczestniczenia w projekcie pozwoli rozwinąć umiejętności i rozszerzyć zainteresowania w zakresie tej nieodzownej wręcz kompetencji.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie matematyki

Efekty kształcenia w zakresie matematyki osiągniętych przez szkołę wyników Zespołu Szkół Ekonomicznych z wynikami uzyskanymi w kraju, okręgu, województwie wielkopolskim, w powiecie kaliskim i mieście Kaliszu obrazuje porównanie analizy wyników próbnego egzaminu maturalnego – listopad 2009:

	Procent zdawalności	Średnie wyniki punktowe
Kraj	76%	
Okręg OKE – Poznań	77,1%	23,34
Województwo wielkopolskie	79,2%	23,77
Kalisz	86,5%	25,76
Powiat kaliski	53,3%	15,61
ZSE – Kalisz	93%	25,28
Technika – kraj	60%	17,72

ANALIZA WYNIKÓW EGZAMINU MATURALNEGO Z MATEMATYKI W ZESPOLE SZKÓŁ EKONOMICZNYCH W KALISZU W 2009 roku

W Technikum nr 2 w Kaliszu do egzaminu maturalnego z matematyki na poziomie podstawowym przystąpiło 8 uczniów. Na poziomie rozszerzonym egzamin maturalny zdawał jeden uczeń – absolwent lat ubiegłych.

Zdawalność w Technikum nr 2 w Kaliszu. Arkusz dla poziomu podstawowego:

1	2	3	4	5	6	7	8
32%	56%	34%	52%	86%	40%	56%	86%
16 pkt	28 pkt	17 pkt	26 pkt	43 pkt	20 pkt	28 pkt	43 pkt

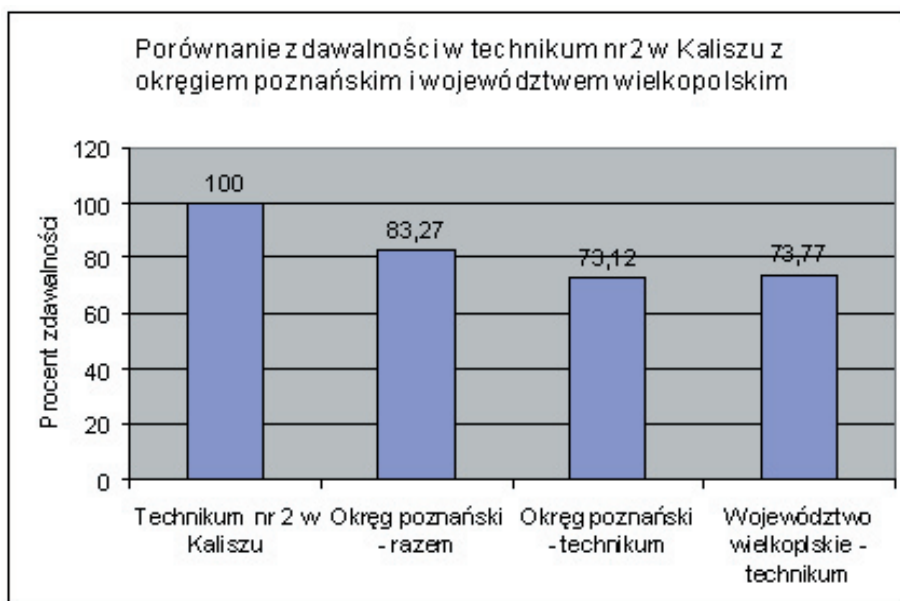
**Arkusz dla poziomu rozszerzonego:
Zdawalność wynosiła 30% – zdający osiągnął próg zdawalności.**

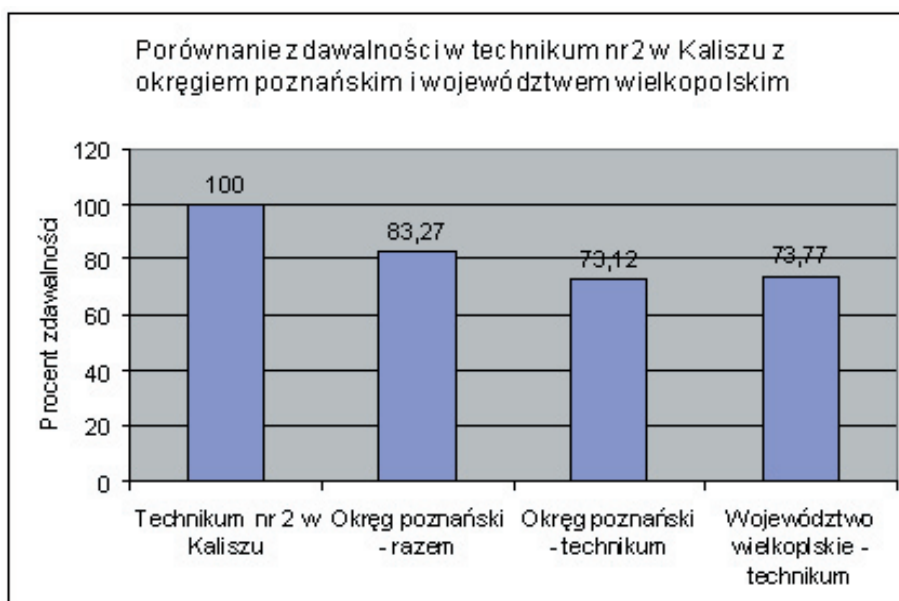
Parametry statystyczne opisujące arkusz na poziomie podstawowym.

Średni wynik punktowy	Odchylenie standardowe	Mediana	Modalna	Maksymalny wynik	Minimalny wynik	Średni wynik procentowy
27,63	9,9	27	28,43	43	16	55,25

Zestawienie zdawalności i średnich wyników procentowych egzaminu maturalnego z matematyki w roku 2009 na poziomie podstawowym.

Szkoły	Zdawalność	Średni wynik procentowy
Okręg OKE Poznań – razem	83,27%	50,30%
Okręg OKE Poznań – technikum	73,12%	41,49%
Województwo wielkopolskie – technikum	73,77%	41,44%
Technikum nr 2 w Kaliszu	100%	55,25%

Wyniki osiągnięte na poziomie podstawowym egzaminu maturalnego z matematyki przez tegorocznych maturzystów w Technikum nr 2 w Kaliszu są wyższe od wyników w województwie wielkopolskim w technikum oraz na terenie całej OKE Poznań. Dotyczy to średnich wyników procentowych i zdawalności egzaminu, która na poziomie podstawowym w Technikum nr 2 w Kaliszu jest o ponad 16 punktów procentowych wyższa niż w okręgu.

Porównanie zdawalności i średniego wyniku wyrażonego w procentach do wyników egzaminu maturalnego z matematyki w roku 2007, 2008 na poziomie podstawowym.

Rok 2007	Liczba zdających	Zdawalność w %	Średni wynik w %
Technikum nr 2 w Kaliszu	16	81,25	51,9
Teren OKE – Poznań	1587	66,79	37,38

Rok 2008	Liczba zdających	Zdawalność w %	Średni wynik w %
Technikum nr 2 w Kaliszu	11	82	46
Teren OKE – Poznań	1369	80	47

Rok 2009	Liczba zdających	Zdawalność w %	Średni wynik w %
Technikum nr 2 w Kaliszu	8	100	55,25
Teren OKE – Poznań technikum		73,12	41,49

Corocznie szkoła bierze udział w licznych konkursach, turniejach i olimpiadach przedmiotowych osiągając sukcesy:

Ogólnopolski Konkurs Matematyczny „EUKLIDES”:

- a) finaliści etapu centralnego – rok 2003, 2002,
- b) finaliści etapu okręgowego – rok 2001.

Konkurs Matematyczny organizowany przez ODN Kalisz:

- a) finalistka szczebla rejonowego – rok 2010.

W 2009 r. w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu: - została przeprowadzona 11. edycja konkursu matematycznego TEST MATEMATYKA PLUS. Inicjatorem Konkursu Matematycznego TEST OXFORD PLUS jest Oxford Educational International – Londyn. Do konkursu przystąpiło 40 uczniów z klasy I i II technikum. Celem konkursu było pobudzenie i uaktywnienie uczniów w zakresie zdobywania wiedzy matematycznej i podnoszenie matematycznych umiejętności. Zespół Szkół Ekonomicznych otrzymał od organizatora konkursu za aktywny udział w konkursie Test MATEMATYKA Plus nagrodę – 20 tomów Wielkiej Encyklopedii Świata OXFORD, a uczestnicy, którzy zdobyli najwięcej punktów w konkursie, otrzymali dyplomy i drobne upominki. - szkoła prowadzi badanie umiejętności matematycznych uczniów. Społeczność uczniowska Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu wskazuje na:

SILNE STRONY	SZANSE
- Posługiwanie się nowoczesnymi środkami komunikacji, - duża motywacja uczniów do kształcenia umiejętności i poszerzania wiedzy, - dobrze przygotowana kadra pedagogiczna, - duża motywacja nauczycieli do doskonalenia zawodowego, - duże zaangażowanie nauczycieli we wdrażaniu twórczego myślenia, - zaangażowanie nauczycieli do wzbogacania bazy dydaktycznej, - współpraca z metodykiem.	- Umiejętność wdrażania analitycznego myślenia, - zwiększanie szans w mobilności zawodowej, - rozwijanie kluczowych kompetencji poprzez udział w projekcie, - pozyskanie nowoczesnych środków dydaktycznych, - wskazanie drogi rozwoju kariery zawodowej, - rozwój kadry, - wspomaganie przez doradców zawodowych.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
- Zbyt mała liczba godzin na nauczanie matematyki, - brak umiejętności samodzielnego uczenia się, - niewystarczająca ilość współczesnych pomocy dydaktycznych – brak umiejętności samodzielnego twórczego i analitycznego myślenia.	- Brak analitycznego myślenia, - brak świeżego spojrzenia na programy nauczania.

Kompetencje kluczowe uczniów i absolwentów w zakresie języków obcych

Kompetencje kluczowe w zakresie języków obcych oceniono głównie na podstawie analizy stopnia zdawalności egzaminu maturalnego. Największą popularnością w wyborze języka obcego cieszył się język angielski.

I. JĘZYK ANGIELSKI

1. POZIOM PODSTAWOWY

Analiza statystyczna wyników egzaminu maturalnego z języka angielskiego – maj 2009 r.

Miernik	Język angielski			
	część ustna		część pisemna	
	liczba	%	liczba	%
zdawalność	79	96	66	80
średnia	11	56	26	52
odchylenie	4	21	10	21
dominanta	6	30	31	62
mediana	11	55	28	56
asymetria	lewostronna		lewostronna	

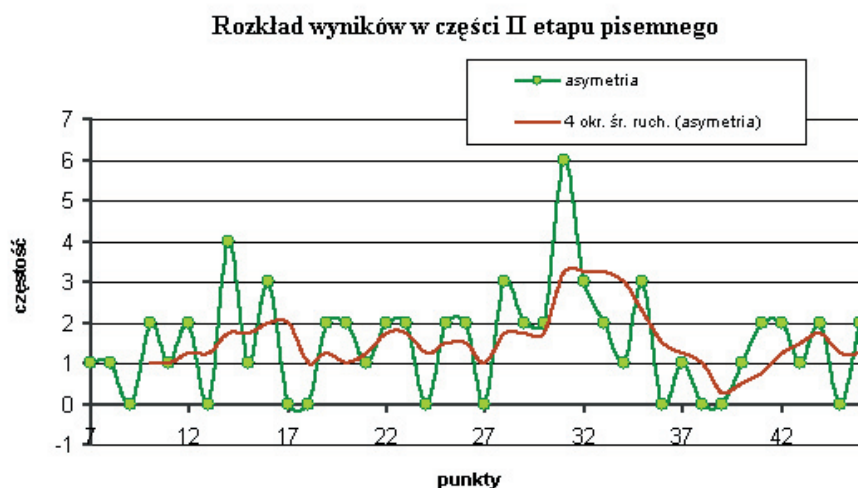
Do egzaminu maturalnego z języka angielskiego przystąpiło 82 uczniów. 17 abiturientów (20,7%) nie zdało tego egzaminu: 4% w części ustnej i 20% w części pisemnej. Należy zaznaczyć, że spośród 17 uczniów, którzy nie zdali egzaminu z języka angielskiego, aż 9 maturzystów nie kontynuowało nauki tego języka w klasie czwartej.

Średni wynik uzyskany przez absolwentów ZSE w Kaliszu w części ustnej wynosił 11 pkt., co stanowi 56% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest minimum 30%). W części pisemnej średni wynik uzyskany przez uczniów wynosił 26 pkt., co stanowi odpowiednio 52% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest również 30 %).

Wychowankowie różnili się od średniej pod względem uzyskanych punktów o 21% zarówno w części ustnej, jak i pisemnej.

Najczęstszymi rezultatami uzyskanymi przez absolwentów ZSE były w części ustnej 30%, a w części pisemnej 62% maksymalnej do osiągnięcia liczby punktów.

Poniższe wykresy pokazują rozkład wyników (w punktach uzyskanych przez zdających)

Powyższe wykresy potwierdzają asymetrię lewostronną, co oznacza, że większość spośród zdających egzamin osiągnęło wyniki wyższe od przeciętnej. Należałoby zatem zwrócić więcej uwagi na pracę z uczniem słabym.

2. POZIOM ROZSZERZONY

Do egzaminu na poziomie rozszerzonym przystąpiła jedna uczennica (Dominika Chudzińska), która uzyskała w części ustnej 90%. Część pisemna obejmowała dwa arkusze. Arkusz 1. sprawdzający umiejętności czytania i słuchania ze zrozumieniem. W tej części uczennica uzyskała 87%. Arkusz 2. uwzględniał wypowiedź pisemną i stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych. Absolwentka zdobyła w tej części 67%.

II. JĘZYK NIEMIECKI

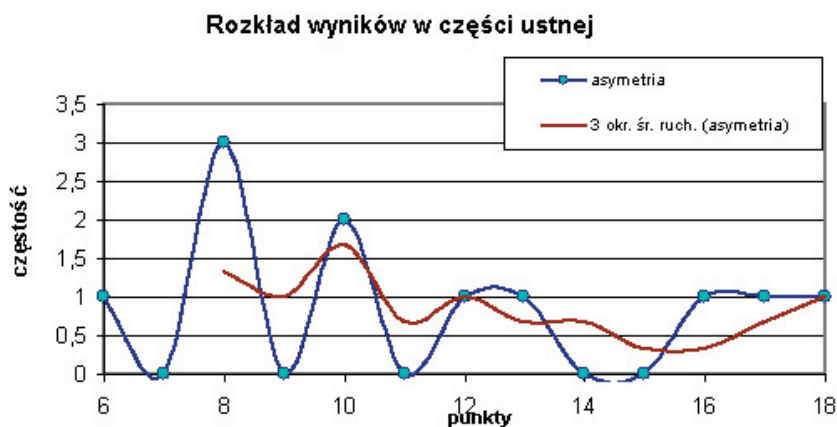
Analiza statystyczna wyników egzaminu maturalnego z języka niemieckiego – maj 2009 r.

Miernik	Język niemiecki			
	część ustna		część pisemna	
	liczba	%	liczba	%
zdawalność	11	100	11	100
średnia	11	57	29	58
odchylenie	4	20	3	7
dominanta	8	40	25	50
mediana	10	50	29	58
asymetria	prawostronna		prawostronna	

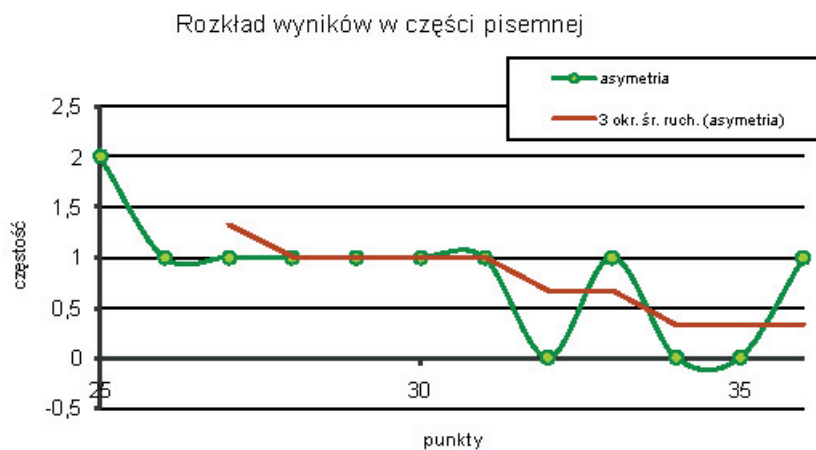
Do egzaminu maturalnego z języka niemieckiego przystąpiło 11 uczniów. Wszyscy zdali egzamin zarówno w części pisemnej i ustnej. Średni wynik uzyskany przez absolwentów ZSE w części ustnej wynosił 11 pkt., co stanowi 57% maksymalnej liczby punktów. W części pisemnej egzaminu uczniowie uzyskali 29 pkt., co stanowi 58%.

Wychowankowie różnili się przeciętnie od średniej pod względem uzyskanych wyników o 20% w części ustnej i 7% w części pisemnej. Najczęstszymi rezultatami uzyskanymi przez absolwentów ZSE było odpowiednio w części ustnej 40%, a w części pisemnej 50%.

Poniższe wykresy pokazują rozkład wyników (w punktach uzyskanych przez zdających) poszczególnych części egzaminu). Wykresy te zostały wzbogacone o okresowe średnie ruchome ukazujące uśredniony rozkład wyników.

Wykres potwierdza asymetrię prawostronną, co oznacza, że większość spośród zdających egzamin osiągnęła wyniki niższe od przeciętnej.

Ponieważ średnia jest równa medianie, ale jest większa od dominanty dane wskazują na słabą asymetrię prawostronną, tzn. niewielka liczba spośród zdających egzamin osiągnęła wyniki niższe od przeciętnej.

III. JĘZYK ROSYJSKI

Analiza statystyczna wyników egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego – maj 2009 r.

Język rosyjski				
Miernik	część ustna		część pisemna	
	liczba	%	liczba	%
zdawalność	3	100	3	100
średnia	12	58	31	63
odchylenie	4	19	5	9,5
dominanta	----	----	----	----
mediana	15	75	28,5	57
asymetria	3		100	

Do egzaminu maturalnego z języka rosyjskiego przystąpiło trzech uczniów. Wszyscy zdali egzamin pisemny i ustny. Średni wynik to odpowiednio w części ustnej 12 pkt. (58%) i 31 pkt. (63%) w części pisemnej.

ANALIZA PORÓWNAWCZA

I. WYBIERALNOŚĆ

Dane w tabelach obrazują wybieralność trzech języków obcych, nauczanych w ZSE, w części ustnej i pisemnej egzaminu maturalnego.

Wyszczególnienie	Wybieralność języków obcych Poziom podstawowy – egzamin ustny obowiązkowy (%)		
	Język angielski	Język niemiecki	Język rosyjski
Okręg	71	25	2,6
Wielkopolska	71,4	24,6	2,4
Powiat kaliski	80,1	14,2	4,8
Miasto Kalisz	84,5	13,2	1,6
Okręg/Technikum	63,3	32,1	2,8
Wielkopolskie/Technikum	63	32,4	2,9
ZSE 2008	82,3	17,7	----
ZSE 2009	85,4	11,5	3,1

Procent osób wybierających język angielski w części ustnej jest największy w mieście Kalisz i ZSE. Procent osób, które wybrały język niemiecki, jest najniższy w porównaniu z analizowanymi obszarami. Natomiast język rosyjski wybrało 3,1%, co stanowi wynik jedynie niższy niż w powiecie kaliskim, gdzie wybieralność wynosiła 4,8%. Wybieralność języka angielskiego w ZSE wykazuje tendencję wzrostową.

Wyszczególnienie	Wybieralność języków obcych Poziom podstawowy – egzamin pisemny obowiązkowy (%)		
	Język angielski	Język niemiecki	Język rosyjski
Okręg	63,5	23,9	2,5
Wielkopolska	80,8	14,1	4,8
Miasto Kalisz	73,4	12,2	1,5
Okręg/Technikum	63,8	32,4	2,7
Wielkopolskie/Technikum	63,5	32,5	2,9
ZSE 2008	82,3	17,7	----
ZSE 2009	85,4	11,5	3,1

W przypadku egzaminu pisemnego z języka angielskiego wybieralność w ZSE jest najwyższa w porównaniu z innymi analizowanymi obszarami. Wybieralność języka niemieckiego w ZSE jest najniższa. Największa populacja maturzystów zdawała język angielski: okręg 71,14%, a ZSE 85,4%. Język niemiecki w okręgu wybrało 25,39%, a w ZSE 11,5%.

II. ZDAWALNOŚĆ

1. EGZAMIN USTNY

Wyszczególnienie	Zdawalność Poziom podstawowy – egzamin ustny obowiązkowy (%)		
	Język angielski	Język niemiecki	Język rosyjski
Okręg	95	94,3	92,6
Wielkopolska	94	94,1	90,7
Powiat kaliski	97,4	97,9	100
Miasto Kalisz	95,9	94,4	96,4
Okręg/Technikum	92,1	92,5	93,4
Wielkopolskie/Technikum	70,6	73,8	88,2
ZSE 2008	100	100	----
ZSE 2009	96	100	100

Spośród przystępujących do ustnego egzaminu maturalnego z języka angielskiego w Okręgu 5% nie osiągnęło 30% punktów, natomiast w ZSE 21%. Porównując dane z wynikami z lat ubiegłych, widać, iż zdawalność egzaminu ustnego z języka angielskiego na poziomie podstawowym w 2009 w Okręgu jest najwyższa w porównaniu z ubiegłymi latami.

Zdawalność języka angielskiego w ZSE jest niższa w porównaniu z latami ubiegłymi, ale wyższa od wyników osiągniętych przez absolwentów technikum w Okręgu.

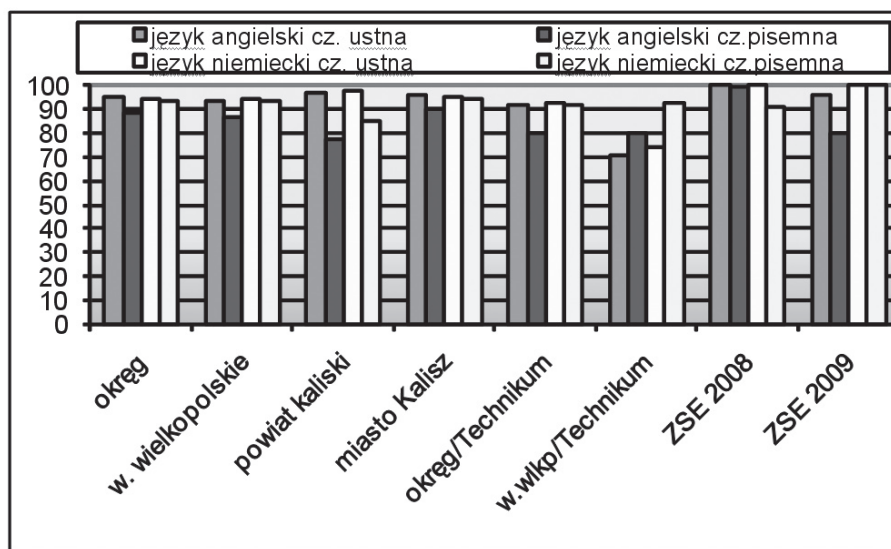
gu i województwie wielkopolskim. Zdawalność z języka niemieckiego w ZSE jest wyższa niż w technikach w Okręgu i województwie.

2. EGZAMIN PISEMNY

Wyszczególnienie	Zdawalność Poziom podstawowy – egzamin pisemny obowiązkowy (%)		
	Język angielski	Język niemiecki	Język rosyjski
Kraj	86	92	95
Okręg	88,6	93,6	95
Wielkopolska	87,2	93,6	94,8
Powiat kaliski	77,7	85,1	93,8
Miasto Kalisz	90	94,7	100
Okręg/Technikum	80,1	91,6	96,1
Wielkopolskie/Technikum	80,2	92,7	96,5
ZSE 2008	99,2	90,9	----
ZSE 2009	80	100	100

W przypadku egzaminu pisemnego z języka angielskiego zdawalność jest niższa niż w roku ubiegłym, ale niemal identyczna (80%) jak w technikach w Okręgu (80,1%) i Wielkopolsce (80,2%). Zdawalność z języka niemieckiego w ZSE (100%) jest wyższa w porównaniu z rokiem ubiegłym i pozostałymi analizowanymi obszarami. Zdawalność z języka rosyjskiego wynosi 100% i jest wyższa niż zdawalność w technikach w Okręgu i Wielkopolsce.

Zdawalność języka angielskiego i języka niemieckiego w części pisemnej i ustnej – maj 2009 r.

Zestawienie liczbowe do wykresu powyżej

Wyszczególnienie	Zdawalność – język angielski i niemiecki			
	język angielski		język niemiecki	
	cz. ustna	cz. pisemna	cz. ustna	cz. pisemna
Okręg	95	88,6	94,3	93,6
Wielkopolska	94	87,2	94,1	93,6
powiat kaliski	97,4	77,7	97,9	85,1
miasto Kalisz	95,9	90	95,4	94,7
Okręg/Technikum	92,1	80,1	92,5	91,6
w. wielkopolskie/Technikum	70,6	80,2	73,8	92,7
ZSE 2008	100	99,2	100	90,9
ZSE 2009	96	80	100	100

WNIOSKI

Na podstawie analizy arkuszy egzaminacyjnych oraz wyników uzyskanych przez zdających egzamin maturalny z języków obcych nowożytnych można sformułować następujące wnioski:

Poziom podstawowy

- Wysoki procent zdawalności z języków obcych nowożytnych pozwala stwierdzić, że absolwenci opanowali umiejętności sprawdzane i oceniane na egzaminie w stopniu zadowalającym.

- Wyniki, jakie zdający uzyskali za umiejętność rozumienia tekstu słuchanego, informują, że umiejętności z tego obszaru wymagają doskonalenia.
- Należy systematycznie rozwijać zasób słownictwa zdających, a zwłaszcza dobieranie zwrotów synonimicznych, których znajomość pozwala na udzielanie poprawnych odpowiedzi w zadaniach zamkniętych.
- Stopień realizacji zadań otwartych (zadanie 7. i 8.) był zróżnicowany – niektórzy zdający mogliby osiągnąć dobry wynik, pisząc egzamin na poziomie rozszerzonym. Jednocześnie była też duża grupa maturzystów, którzy mieli problemy z napisaniem krótkiej oraz dłuższej wypowiedzi pisemnej. Niektórzy realizowali te zadania fragmentarycznie, inni nie podjęli ich w ogóle. W wielu pracach występowało bardzo dużo błędów językowych zaburzających komunikację i powodujących, że przekazywane informacje były niezrozumiałe, nieczytelne i nielogiczne dla odbiorcy.

Poziom rozszerzony

- Zdawalność pisemnego obowiązkowego egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych na poziomie rozszerzonym dowodzi, że maturzyści świadomie i realnie oszacowali swoje kompetencje językowe.
- Słaba strona maturzystów jest ograniczona umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych. Zaobserwować można następującą prawidłowość: zdający, którzy nie otrzymali punktów za te zadania, nie stosowali bogatego słownictwa w wypracowaniach.
- Zdający dokładniej analizują tematy pisemnych wypowiedzi i komponują wypracowania przemyślane oraz odwołujące się do trafnych i uzasadnionych kontekstów.
- Maturzyści nie mieli problemów z napisaniem rozprawki w języku obcym i dlatego była to forma wypowiedzi pisemnej najczęściej przez nich wybierana. Rzadziej zdający wybierali opowiadanie, które oprócz znajomości leksyki wymaga kreatywności, bogactwa środków językowych i umiejętności tworzenia ciekawego tekstu. Najmniejszą popularnością wśród zdających cieszył się opis i recenzja, co może świadczyć, iż są to formy wypowiedzi pisemnej najmniej ćwiczone na zajęciach szkolnych.

ZALECENIA

- Rozwijanie umiejętności rozumienia ze słuchu poprzez stosowanie nagrań rodzimych użytkowników danego języka obcego,
- Wzbogacanie słownictwa, które jest istotnym elementem we wszystkich częściach egzaminu,

- Włączenie do pracy dydaktycznej ćwiczeń doskonalących gramatykę, leksykę oraz ortografię
- Rozwijanie umiejętności rozumienia tekstu czytanego, szczególnie tekstów innych niż narracyjne,
- Rozwijanie umiejętności redagowania krótkiej i dłuższej formy użytkowej
- Omawianie wszystkich kryteriów wypowiedzi pisemnych,
- Ćwiczenia w rozpoznawaniu i stosowaniu struktur leksykalno-gramatycznych nie tylko na poziomie rozszerzonym, ale także na poziomie podstawowym, gdyż jest to podstawa komunikatywności.

Działania szkoły w powyższym zakresie wspomagają liczne przedsięwzięcia:

- współpraca ze szkołą Lingua Nova – olimpiada języka angielskiego,
- przegląd Piosenki Obcojęzycznej,
- konkursy przedmiotowe,
- współpraca z wykładowcą Zakładu Filologii Angielskiej Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu,
- międzyszkolny Konkurs Języka Angielskiego ENGLISH SPELLING CONTEST,
- konkurs leksykalno-gramatyczny z języka niemieckiego,
- wojewódzki konkursu języka angielskiego,
- tematy szkoleniowe w komisjach przedmiotowych, np. „Rozwijanie kompetencji pisania w języku niemieckim i angielskim”, „Mnemotechniki w nauczaniu języków obcych”,
- prowadzenie strony WWW w językach angielskim i niemieckim,
- coroczne obchody „Dnia języków obcych”,
- zajęcia pozalekcyjne przygotowujące uczniów do egzaminu maturalnego.

2. Kompetencje zawodowe uczniów i absolwentów.

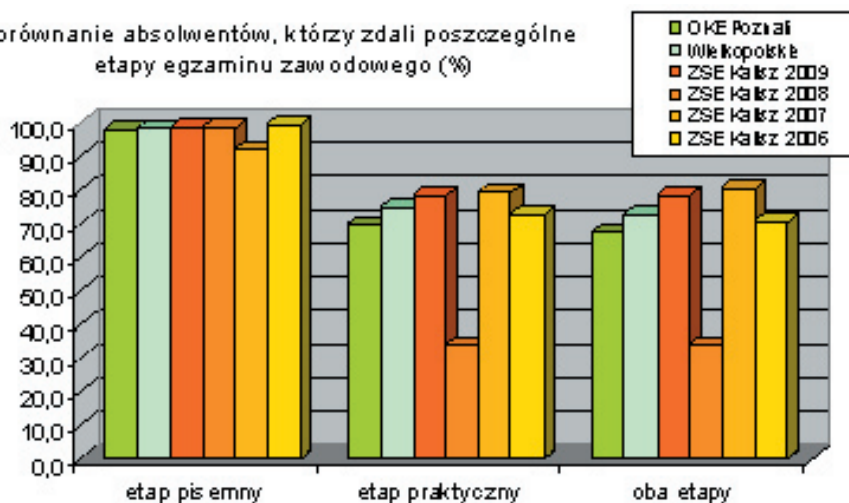
Z wewnątrzszkolnych i zewnętrznych analiz wynika, że szkoła uzyskuje pozytywne wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe.

TECHNIK EKONOMISTA

Liczbowe i procentowe zestawienie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w technikum w ZSE w Kaliszu w porównaniu do powiatu kaliskiego i Polski w zawodach technicznych

Porównanie	Przystąpiło (pisemny/ praktyczny)	Liczba absolwentów, którzy zdali				oba etapy	
		etap pisemny		etap praktyczny			
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
OKE Poznań	2958/2853	2912	98,4	2001	70,1	1996	67,5
Wielkopolskie	1900/1848	1874	98,6	1390	75,2	1387	73,0
ZSE Kalisz 2009	94/100	93	98,9	79	79,0	79	79,0
ZSE Kalisz 2008	88/89	87	98,9	30	33,7	30	33,7
ZSE Kalisz 2007	93	84	92,3	74	79,6	73	81,1
ZSE Kalisz 2006	107	107	100,0	76	73,1	76	71,0

Porównanie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu zawodowego (%)

Powyższy wykres obrazuje porównanie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w szkołach technikum 4-letniego w Okręgu OKE Poznań oraz w województwie wielkopolskim i w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu w zawodzie technik ekonomista.

W ZSE w Kaliszu w roku 2009 zostało do egzaminu zostało zgłoszonych oraz przystąpiło 103 zdających, w tym do etapu pisemnego przystąpiło 94 absolwentów, natomiast do etapu praktycznego 100. Etap pisemny zdało 93 absolwentów, tj. 99%, i jest to wynik taki sam jak w roku ubiegłym, lepszy o 7% niż 2 lata temu i gorszy niż

3 lata temu, kiedy zdawalność tego etapu wyniosła 100%. Natomiast do części praktycznej przystąpiło 100 (w tym 7 osób zdawających egzamin po raz kolejny) absolwentów, z czego zdało 79 osób, tj. 79%, i jest to wynik na poziomie z przed 2 lat. Biorąc pod uwagę uczniów, którzy do egzaminu przystąpili po raz pierwszy, zdawalność wyniosła 77,7%, czyli o 1,3% słabsza od zdawalności ogólnej.

W porównaniu do Okręgu i województwa wielkopolskiego zdawalność w sesji letniej 2009 w etapie pisemnym była porównywalna – lepsza odpowiednio o 0,5% i 0,3%, natomiast w etapie praktycznym zdawalność była lepsza o 3,8% od województwa wielkopolskiego i 8,1% niż w Okręgu.

Ogólny poziom zdawalności w ZSE w Kaliszu jest lepszy w porównaniu do Okręgu o 12,5% i województwa wielkopolskiego o 6%.

**Analiza statystyczna wyników egzaminu potwierdzającego
kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ekonomista
w zse kalisz w roku szkolnym 2009/2009**

Miernik	etap pisemny				etap praktyczny	
	część I		część I			
	próg 50%		próg 30%		próg 75%	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Zdawalność	93	98,9	94	100,0	79	79,0
Średnia	39	77,8	17	85,4	80	79,9
Odchylenie	5	9,2	2	8,3	13	12,9
Dominanta	38	76,0	18	90,0	89	89,0
Mediana	39	78,0	18	90,0	86	86,0
Asymetria	lewostronna		lewostronna		lewostronna	

Średni wynik uzyskany przez absolwentów ZSE w Kaliszu w części 1. etapu pisemnego wyniósł 39 pkt., co stanowi 78% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest minimum 50%). Jest to wynik lepszy o 7% w stosunku do roku ubiegłego i o 14% w stosunku do 2007 roku. W części 2. tego etapu uczniowie uzyskali przeciętnie aż 85% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest minimum 30%) i jest to wynik gorszy o 0,6% w stosunku do roku ubiegłego i lepszy o 7% w stosunku do 2007 roku.

Natomiast w etapie praktycznym absolwenci uzyskali przeciętnie 80% maksymalnej liczby punktów w tym etapie, przy którym wymagane jest minimum 75% punktów do zdania egzaminu. Jest to wynik o 3% lepszy od okręgowego, gdzie przeciętny absolwent, który przystąpił do etapu praktycznego egzaminu, uzyskał średnio 77% punktów.

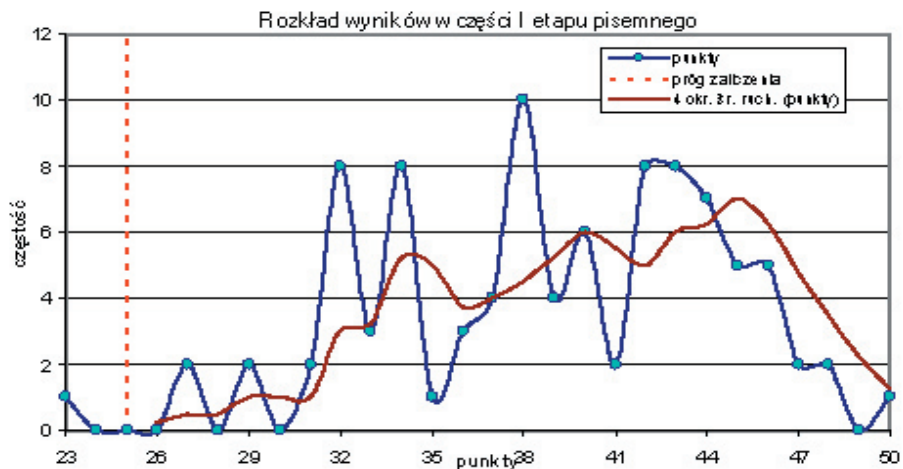
Ogólne średnie wyniki uzyskane z obu części etapu praktycznego wyrażone w stopniu przyswojenia wiedzy są dużo lepsze w porównaniu do minionego roku szkolnego i porównywalne do wyników sprzed 2 lat.

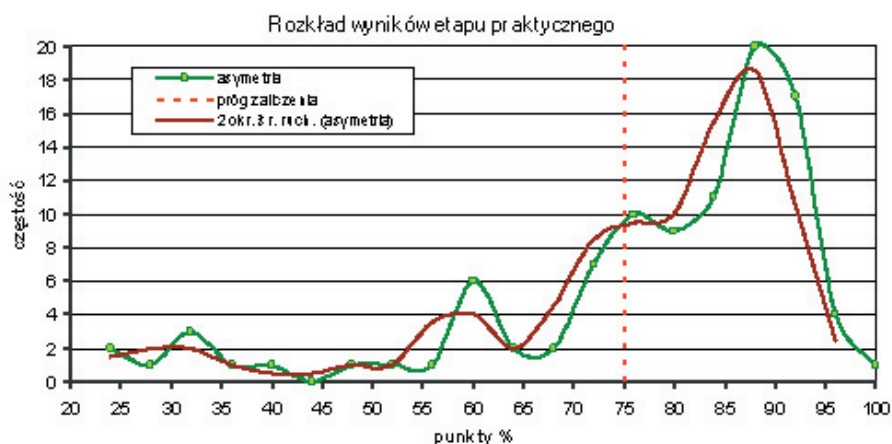
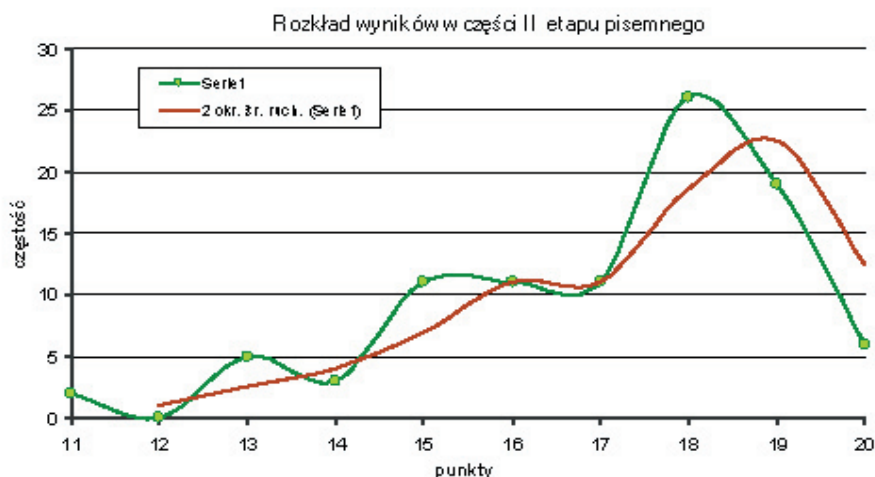
Wychowankowie różnili się przeciętnie od średniej pod względem uzyskanych wyników o 9% – etap pisemny część 1., o 8% – etap pisemny część 2. oraz o 13% w etapie praktycznym. Połowa zdających osiągnęła wyniki nie niższe niż 78% w etapie pisemnym części 1., 90% – etap pisemny część 2. oraz nie niższe niż 86% w etapie praktycznym, a połowa nie wyższe.

Najczęstszymi rezultatami uzyskanymi przez absolwentów ZSE w kolejnych etapach egzaminu były odpowiednio: 76%, 90% i 89% maksymalnej do osiągnięcia liczby punktów.

Zakładając, że stopień trudności egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w ubiegłych latach był podobny, wyższe wartości dominanty i mediany w roku badanym mogą wskazywać na spadek liczby uczniów słabych i jednocześnie niewielki przyrost liczby uczniów zdolnych.

Poniższe wykresy pokazują rozkład wyników (w punktach uzyskanych przez zdających) poszczególnych etapów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ekonomista. Wykresy te zostały wzbogacone o okresowe średnie ruchome ukazujące uśredniony rozkład wyników.

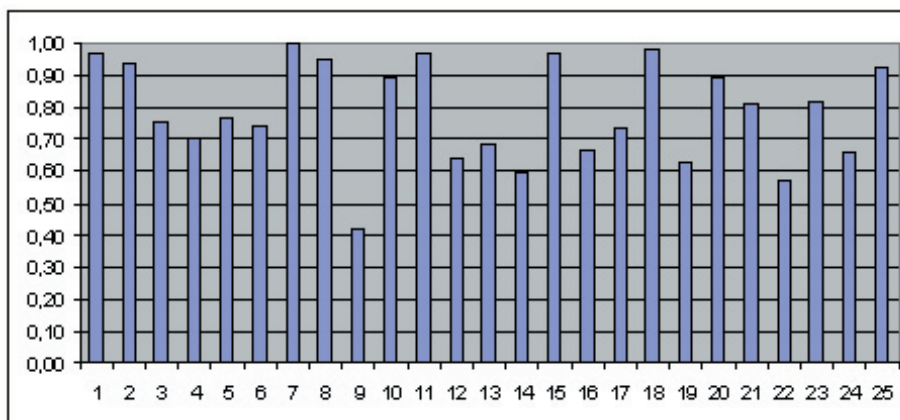

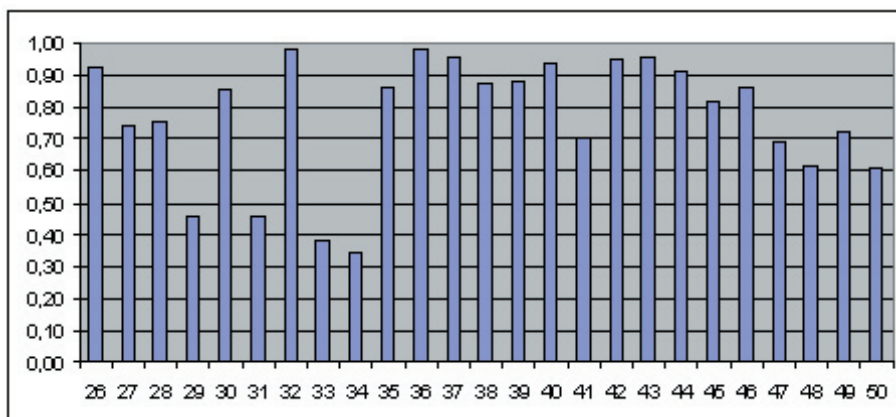
W obu częściach etapu pisemnego oraz etapie praktycznym rozkład uzyskanych wyników potwierdza asymetrię lewostronną, co oznacza, że większość spośród zdających egzamin osiągnęło wyniki wyższe od przeciętnej. Aby poprawić wyniki, należałoby zatem przyłożyć więcej uwagi na pracę z uczniami słabymi przez organizację dodatkowych, zajęć rozwijających umiejętności lub fakultetów z przedmiotów matematyczno-rachunkowych (co wynika także z analizy wyników rozwiązywania zadań, w układzie wg zadań).

Trudność poszczególnych pytań wg naszych absolwentów przedstawia poniższa tabela. Liczby względne przedstawiają strukturę poprawnych odpowiedzi na każde pytanie w arkuszu etapu pisemnego.

Technik ekonomista etap pisemny część pierwsza										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	97%	94%	76%	70%	77%	74%	100%	95%	41%	89%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	97%	64%	68%	60%	97%	67%	73%	98%	63%	89%
Pytanie nr	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
% popr. odp.	81%	57%	82%	66%	93%	93%	74%	76%	46%	85%
Pytanie nr	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
% popr. odp.	46%	98%	38%	34%	86%	98%	96%	87%	88%	94%
Pytanie nr	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
% popr. odp.	70%	95%	96%	91%	82%	86%	69%	62%	72%	61%
Technik ekonomista etap pisemny część druga										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	99%	89%	74%	83%	99%	89%	89%	98%	94%	84%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	99%	91%	96%	70%	65%	99%	98%	90%	24%	77%

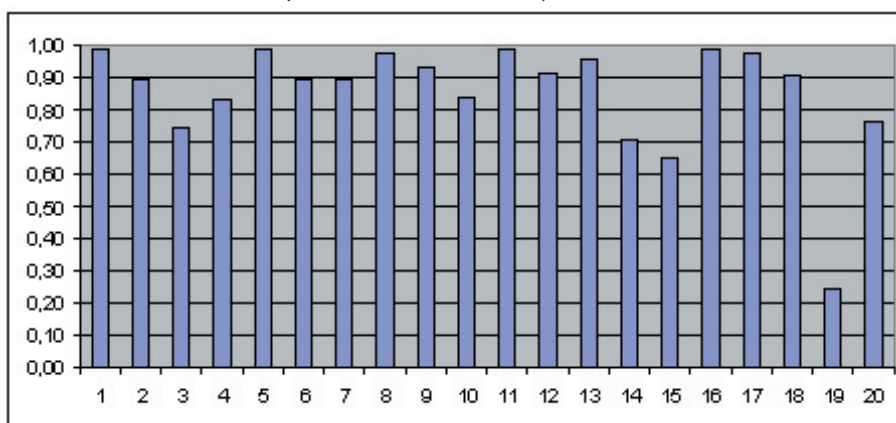
Współczynnik łatwości zadań w I części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości

Współczynnik łatwości zadań w II części arkusza uzyskany przez absolwentów Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości

W części I etapu pisemnego w zawodzie technik ekonomista znalazło się 50 zadań wielokrotnego wyboru, w tym:

- 27 zadań z obszaru czytanie ze zrozumieniem,
- 18 zadań dotyczących przetwarzania danych liczbowych i operacyjnych,
- 5 zadań z obszaru bezpiecznego wykonywania zadań zawodowych.

Trudniejsze okazały się zadania z obszaru czytanie ze zrozumieniem.

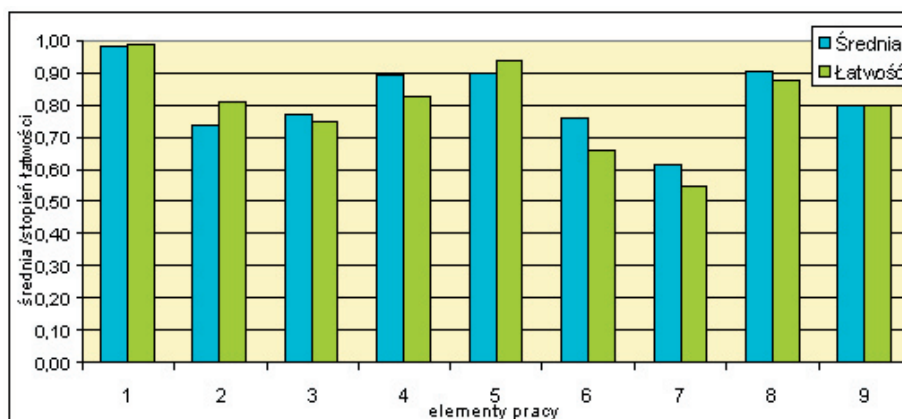
Zdającym egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe podczas części 1. etapu pisemnego problemy sprawiły zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności związane z rozróżnieniem formy organizacyjno-prawnej podmiotów gospodarczych oraz z rozliczaniem wyników inwentaryzacji. Zdający także nie potrafili rozróżnić metod amortyzacji środka trwałego. (W obecnych klasach czwartych zaledwie trzy osoby potrafiły wymienić różnicę między amortyzacją księgową i podatkową!)

Do łatwych zadań zaliczało się wykazanie zagrożeń wynikających z nieprzestrzegania przepisów BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska podczas wykonywania prac biurowych. Łatwe okazały się zadania dotyczące doboru metody kalkulacji kosztu jednostkowego wyrobu do rodzaju przedsiębiorstwa.

Poniższa tabela przedstawia średni wynik i stopień łatwości w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

Lp	Elementy pracy egzaminacyjnej	Średni wynik	Stopień łatwości
1	tytuł pracy egzaminacyjnej	98%	0,99
2	założenia, czyli dane niezbędne do rozwiązania zadania, wynikające z treści zadania oraz załączonej dokumentacji	74%	0,81
3	wykaz prac związanych ze sporządzeniem dokumentów, wykaz prac związanych z ewidencją operacji gospodarczych	77%	0,75
4	wykaz operacji gospodarczych wraz z dekretacją i dowodami stanowiącymi podstawę księgowania, wykaz prac związanych z analizą	90%	0,83
5	komplet sporządzonych i wydrukowanych z programu komputerowego dokumentów	90%	0,94
6	sporządzona ewidencja operacji gospodarczych na kontach księgi głównej	76%	0,66
7	sporządzona analiza	62%	0,55
8	praca egzaminacyjna jako całość	90%	0,88
9	Cały arkusz etapu praktycznego	80%	0,80

*Zadanie uznaje się za łatwe, jeżeli poziom wskaźnika wynosi co najmniej 0,7.

* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości.

Poziom trudności w etapie praktycznym w ZSE w Kaliszu jest porównywalny z poziomem OKE Poznań. Największą trudność absolwentom „Ekonomika” sprawiła analiza ogólnego poziomu zadłużenia (element 7) oraz także sporządzenie ewidencji operacji gospodarczych na kontach księgi głównej (element 6). Analiza finansowa kolejny rok z rzędu sprawia najwięcej problemów zdającym. W bieżącym roku zdający ponownie nie uwzględniali danych z wielu obszarów (bilans, stany końcowe kont), co powodowało błędy w obliczeniach prawidłowych wskaźników, mimo że analiza ta jest omawiana na kilku przedmiotach: m.in. na rachunkowości, ekonomice oraz pracowni ekonomiczno-informatycznej.

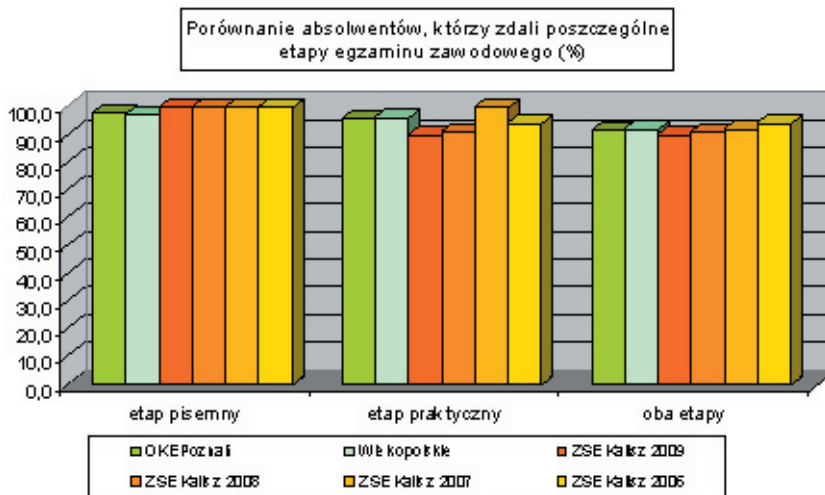
Poprawnie analizę wykonała tylko połowa zdających (55%) Ewidencję operacji gospodarczych zdający albo wykonywali poprawnie w całości albo wykonywali wszystko źle. Informacje niezbędne do analizy znajdowały się w dokumentacji, danych do zadania i poleceniach do wykonania.

Łatwe dla zdających było zatytułowanie pracy, wypisanie założeń do zadania, wykazu prac i operacji oraz sporządzenie dokumentacji. Cały etap praktyczny okazał się stosunkowo łatwym – 0,1 punktu powyżej poziomu łatwości.

SPRZEDAWCA

Liczbowe i procentowe zestawienie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu zawodowego w Okręgu OKE w Poznaniu i jego poszczególnych województwach oraz w ZSE w Kaliszu w zawodzie sprzedawca

Porównanie	Przystąpiło (pisemny/ praktyczny)	Liczba absolwentów, którzy zdali				oba etapy	
		etap pisemny		etap praktyczny			
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
OKE Poznań	2422/2376	2369	97,8	2271	95,9	2228	91,8
Wielkopolskie	1643/1616	1604	97,6	1553	96,1	1521	92,3
ZSE Kalisz 2009	20	20	100,0	18	90,0	18	90,0
ZSE Kalisz 2008	23	23	100,0	21	91,3	21	91,3
ZSE Kalisz 2007	25	24	100,0	24	100,0	23	92,0
ZSE Kalisz 2006	18	18	100,0	17	94,4	17	94,4

Powyższy wykres obrazuje porównanie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu zawodowego w Okręgu OKE Poznań, województwie wielkopolskim oraz w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu w zawodzie sprzedawca.

Do egzaminu w obu etapach przystąpiło 20 uczniów klasy 2. Zdawalność etapu pisemnego wynosiła 100% i jest od czterech lat niezmienna, natomiast etapu praktycznego nie zdali 2 osoby, co zaważyło na statystyce zdawalności ogólnej, która wyniosła 90%.

Analiza statystyczna wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie sprzedawca w zse kalisz w roku szkolnym 2008/2009

Miernik	etap pisemny				etap praktyczny	
	część I		część II			
	próg 50%		próg 30%		próg 75%	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
zdawalność	20	100,0	20	100,0	18	90,0
średnia	40	79,7	18	88,5	26	82,4
odchylenie	3	5,7	1	6,5	3	8,0
dominanta	39	78,0	18	90,0	24	75,0
mediana	39	78,0	18	90,0	27	84,0
asymetria	lewostronna		lewostronna		lewostronna	

Ogólny poziom zdawalności w ZSE w Kaliszu był o 1% niższy niż w roku ubiegłym, 2% niższy niż dwa lata temu i 4% niższy niż trzy lata temu. Wynik jest gorszy o około 2% od wyniku okręgowego i wojewódzkiego.

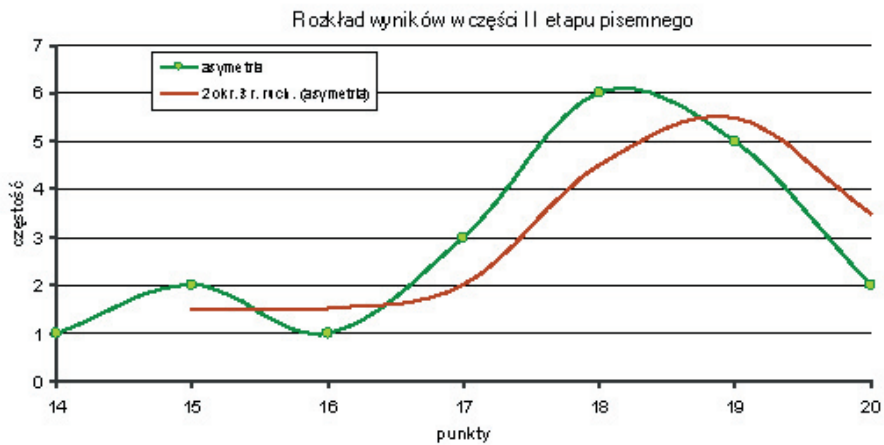
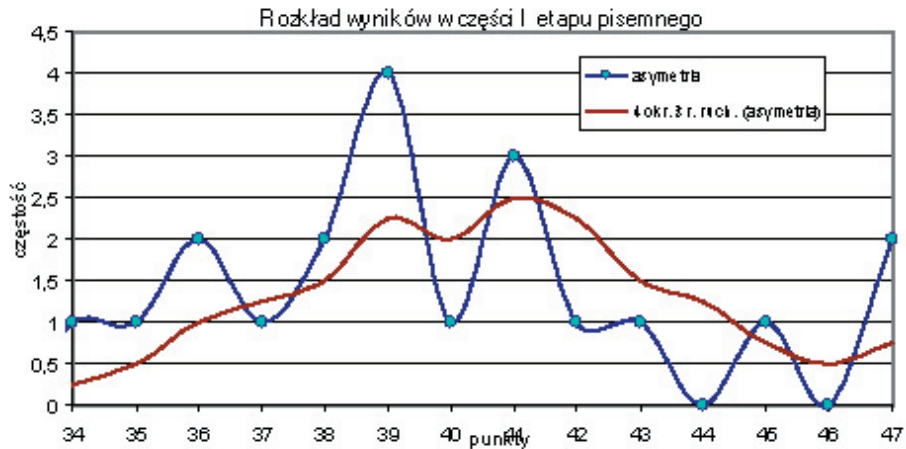
Średni wynik uzyskany przez absolwentów ZSE w Kaliszu w części 1. etapu pisemnego wynosił prawie 80% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest minimum 50%) i jest to wynik o 2% lepszy niż w roku ubiegłym, 6% niż w 2007 roku i 10% lepszy niż 2006 roku. W części 2. tego etapu uzyskali oni 88,5% maksymalnej liczby punktów (do zaliczenia wymagane jest minimum 30%) i jest to wynik o ponad 12% lepszy niż w zeszłym roku, 28% lepszy niż w 2007 roku. Należy zatem podkreślić wyraźną tendencję wzrostową uzyskanych wyników, które z roku na rok są coraz lepsze.

W etapie praktycznym natomiast absolwenci uzyskali średnio ponad 82% maksymalnej liczby punktów w tym etapie, przy którym wymagane jest minimum 75% punktów do zdania egzaminu – lepiej o 2% niż w roku ubiegłym, i tak samo jak w roku 2007, ale gorzej o ok. 2% niż trzy lata temu.

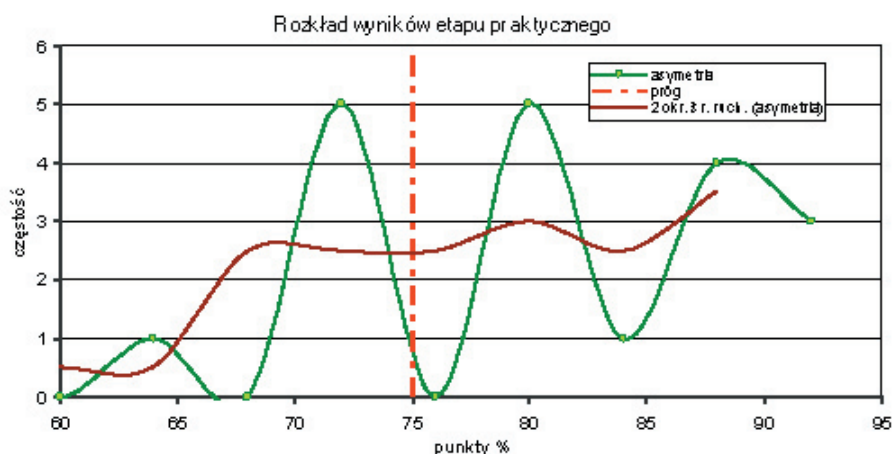
Zdający różnili się przeciętnie od średniej pod względem uzyskanych wyników o 6% – etap pisemny część 1, o 7% – etap pisemny część 2. oraz o 8% w etapie praktycznym. Wskaźnik zróżnicowania jest kilkakrotnie wyższy niż w zeszłym roku.

Połowa zdających osiągnęła wyniki nie niższe niż 78% w 1. części i 90% w 2. części etapu pisemnego oraz nie niższe niż 84% w etapie praktycznym, a połowa nie wyższe. Najczęstszymi rezultatami uzyskanymi przez absolwentów ZSE w zawodzie sprzedawca w kolejnych etapach egzaminu były odpowiednio: 78%, 90% i 75% maksymalnej do osiągnięcia liczby punktów.

Poniższe wykresy pokazują rozkład wyników (w punktach uzyskanych przez zdających) poszczególnych etapów egzaminu zawodowego w zawodzie sprzedawca. Wykresy te zostały wzbogacone o okresowe średnie ruchome, ukazujące uśredniony rozkład wyników.

Rozkład wyników 1. części etapu pisemnego jest raczej symetryczny, Rozkład wyników 2. części etapu pisemnego jest lewostronny z czego wynika, że większość spośród zdających egzamin osiągnęło wyniki wyższe od przeciętnej, co oznacza, że niewielka grupa zdających osiąga dużo niższe wyniki od przeciętnej.

Jedynie rozkład wyników w etapie praktycznym jest niezdefiniowany, lecz można zaobserwować, że spora grupa uczniów osiągnęła wysokie ponadprzeciętne wyniki w obu etapach egzaminu, co świadczy o świetnym przygotowaniu młodzieży.

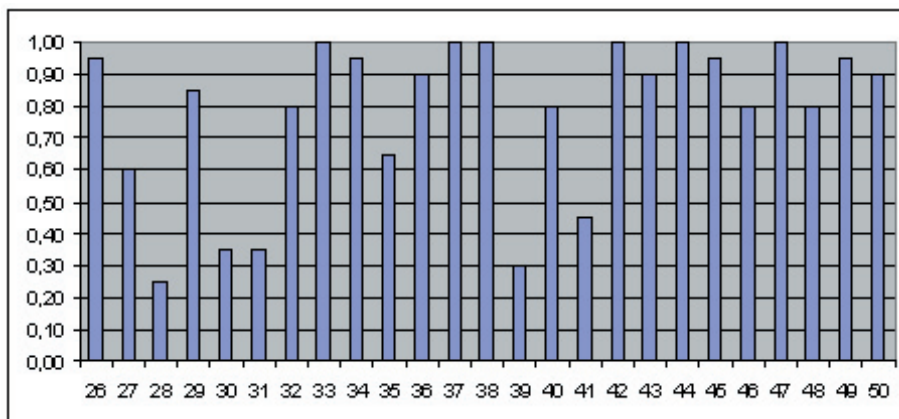
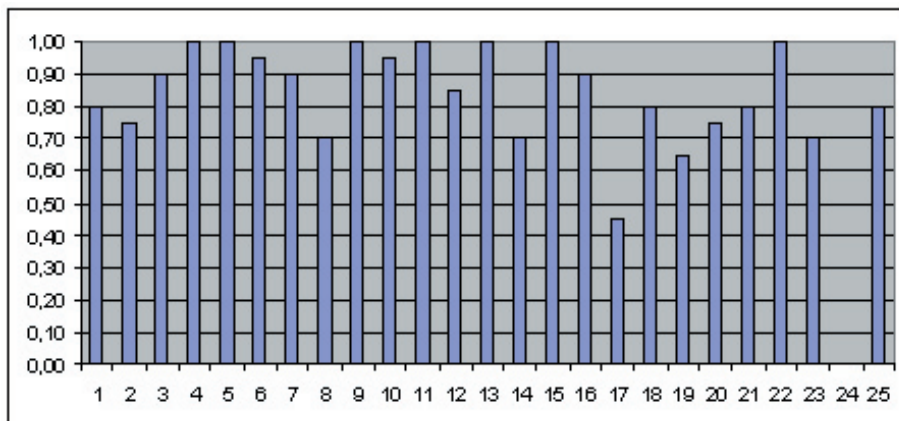
SPRZEDAWCA – stopień łatwości

Trudność poszczególnych pytań wg naszych absolwentów przedstawia poniższa tabela. Liczby względne przedstawiają strukturę poprawnych odpowiedzi na każde pytanie w arkuszu etapu pisemnego.

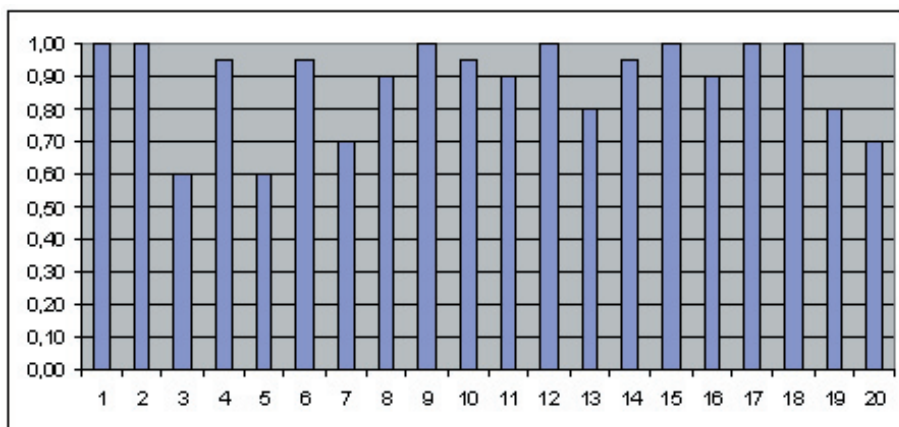
Sprzedawca etap pisemny część pierwsza										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	80%	75%	90%	100%	100%	95%	90%	70%	100%	95%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	100%	85%	100%	70%	100%	90%	45%	80%	65%	75%
Pytanie nr	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
% popr. odp.	80%	100%	70%	0%	80%	95%	60%	25%	85%	35%
Pytanie nr	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
% popr. odp.	35%	80%	100%	95%	65%	90%	100%	100%	30%	80%
Pytanie nr	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
% popr. odp.	45%	100%	90%	100%	95%	80%	100%	80%	95%	90%
Sprzedawca etap pisemny część druga										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	100%	100%	60%	95%	60%	95%	70%	90%	100%	95%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	90%	100%	80%	95%	100%	90%	100%	100%	80%	70%

* szczególną uwagę należy zwrócić na odpowiedzi zaznaczone czerwonym kolorem, gdzie poprawnych odpowiedzi jest mniej niż 50% oraz pomarańczowe, gdzie współczynnik łatwości jest mniejszy niż 0,7.

Współczynnik łatwości zadań w I części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

Współczynnik łatwości zadań w II części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości.

W części I etapu pisemnego znalazło się 50 zadań wielokrotnego wyboru, w tym:

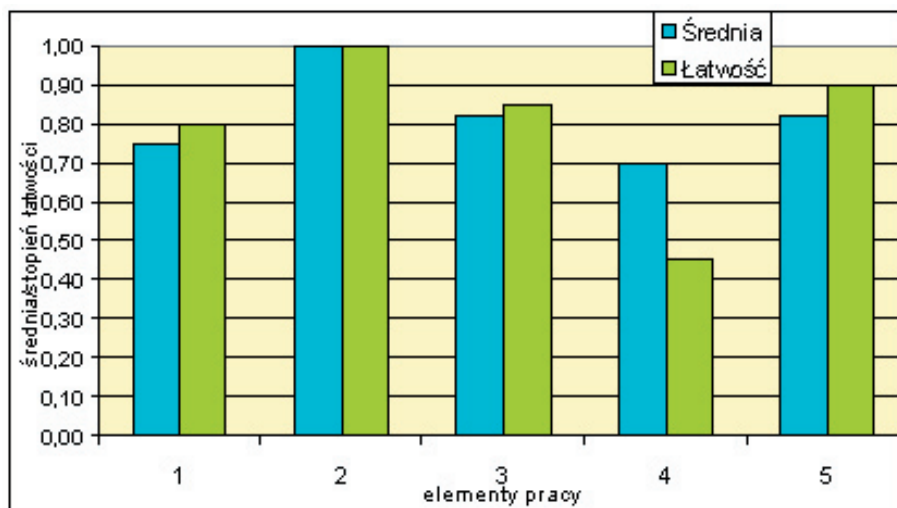
- 25 zadań z obszaru czytanie ze zrozumieniem,
- 19 zadań dotyczących przetwarzania danych liczbowych i operacyjnych,
- 6 zadań z obszaru bezpiecznego wykonywania zadań zawodowych.

Nieco trudniejsze okazały się zadania z związane z obliczaniem cen, marży i podatku od towarów i usług (11 absolwentów ZSZ miało z tym trudności).

Zdającym egzamin zawodowy podczas części I etapu pisemnego problemy sprawiły również zadania, w których należało zastosować przepisy dotyczące uprawnień klienta po dokonaniu zakupu. zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności związane z szacowaniem wyników inwentaryzacji ubytków towarów, obniżek cen po raz kolejny przysporzyły trudności przyszłym sprzedawcom.

Do łatwych zadań zaliczyć można te, które sprawdzały wiadomości i umiejętności z zakresu eksponowania towaru oraz dobierania środków ochrony indywidualnej do rodzaju wykonywanych prac handlowych. Poniższa tabela przedstawia elementy egzaminu praktycznego w zawodzie sprzedawca i stanowi klucz do poniższego wykresu.

Lp	Elementy pracy egzaminacyjnej	Średni wynik	Stopień łatwości
1	Planowanie	75%	0,80
2	organizowanie	100%	1,00
3	wykonanie	82%	0,85
4	prezentowanie	70%	0,45
5	Cały arkusz etapu praktycznego	82%	0,90

* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości.

W etapie praktycznym w obszarze umiejętności największe problemy stanowiło prezentowanie (tylko 9 absolwentów potrafiło dokonać prezentacji – stopień łatwości 0,45x20 zdających). Organizowanie natomiast nie stanowiło najmniejszej trudności dla naszych wychowanków, pozostałe czynności jak planowanie i wykonanie osiągnęły zadowalający poziom łatwości o 0,1 i 0,15 powyżej granicy 0,70.

Porównując stopień łatwości do Okręgu, można zauważyć pewne rozbieżności, mianowicie na obszarze jurysdykcji OKE Poznań największą trudność sprawiło planowanie (0,61 – w ZSE 0,80), natomiast prezentowanie nie stanowiło trudności (0,75 – w ZSE 0,45). Pozostałe dwa obszary wypadły podobnie.

WNIOSKI

Zwiększenie świadomości uczniów przystępujących do egzaminu oraz ewaluacja wyników i wyciągnięcie wniosków z poprzedniej sesji egzaminacyjnej pozwoliły na osiągnięcie lepszych wyników średnich w zawodzie sprzedawca i w obu etapach egzaminu w zawodzie technik ekonomista niż w ubiegłym roku.

Porównanie przeciętnych wyników absolwentów ZSE zdających egzaminy w sesji letniej 2008 roku w stosunku do roku ubiegłego wynikach.

Szkoła	Etap pisemny		Etap praktyczny
	część 1.	część 2.	
ZSE Sprzedawca	0%	+45%	+45%
ZSE Technik ekonomista	0%	-1%	-1%

W roku sierpnia 2008 r. w Okręgu OKE Poznań zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technik ekonomista spadła o połowę. W roku bieżącym zdawalność wróciła powrotem do normy. Nauczyciela dzięki ewaluacji zauważają ubytki w obszarach wiedzy i umiejętności uczniów oraz starają się je uzupełniać.

Doświadczenie dwóch poprzednich tur egzaminu pomaga zrozumieć jego strukturę i kryteria oceny, lecz działanie jedynie przez pryzmat wymagań egzaminacyjnych powoduje, że uczeń jest, co prawda, coraz lepiej przygotowany do egzaminu, ale coraz mniej do wykonywania zawodu.

Ponadto zauważa się pogłębiający się spadek umiejętności czytania ze zrozumieniem, łączenia faktów i logicznego rozumowania. Uczniowie nie mają chęci kształcenia ze zrozumieniem, wolą przedstawiać wiedzę, zamiast ją wykorzystywać, wolą działać odtwórczo, zamiast szukać reguł działania.

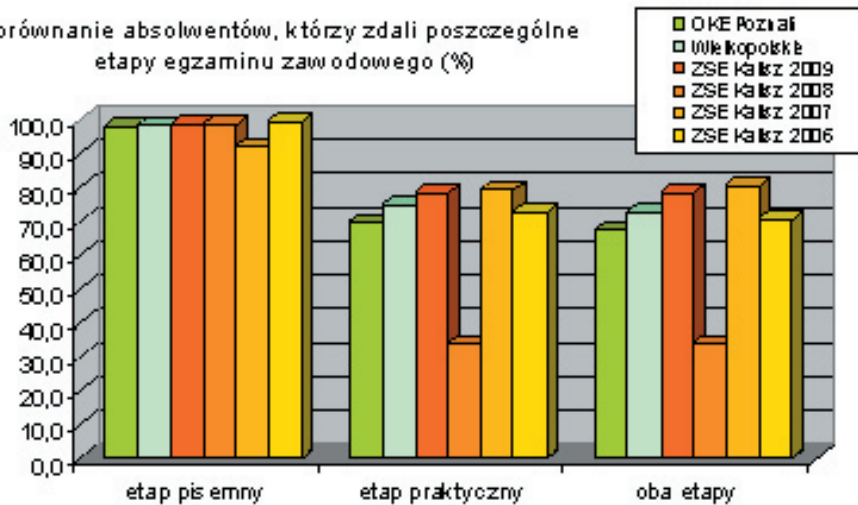
Absolwenci technikum czteroletniego nadal za priorytet uznają przygotowanie się do egzaminu dojrzałości, ponieważ otwiera on drogę na studia, natomiast egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe schodzi na drugi plan. Nauczyciele muszą działać spójnie, korelując treści kształcenia swoich przedmiotów z pozostałymi.

Muszą aktywizować ucznia na zajęciach i poza lekcjami, stosując chociażby metody projektu, dyskusji panelowej czy metody tekstu przewodniego, pamiętając, że wiedza z lekcji mówionej zapamiętywana jest tylko w 5%, podczas czytania uczeń zapamiętuje 10% przeczytanych informacji, metody audiowizualne to 20%, a demonstracja – 30%, metody i gry dyskusyjne to 50% natomiast praktyka i samodzielne działanie to aż 70% (piramida zapamiętywania wg stożka Dale'a).

TECHNIK EKONOMISTA

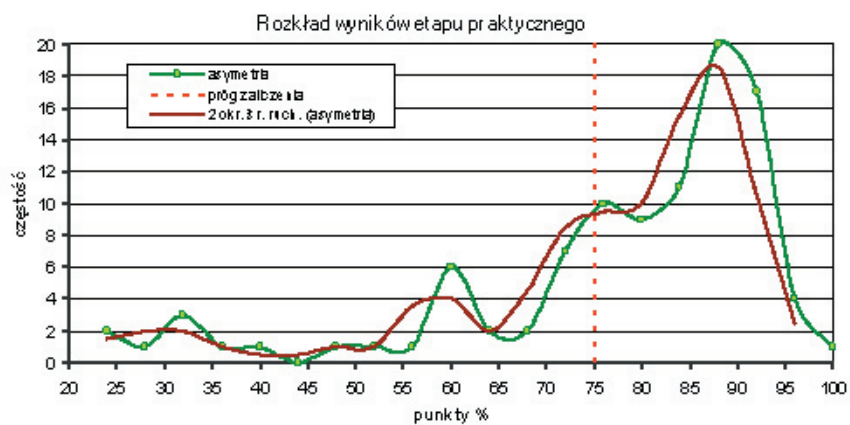
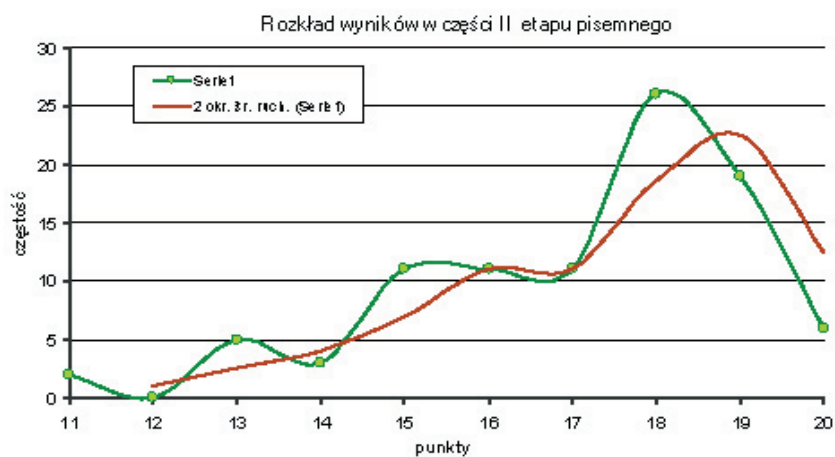
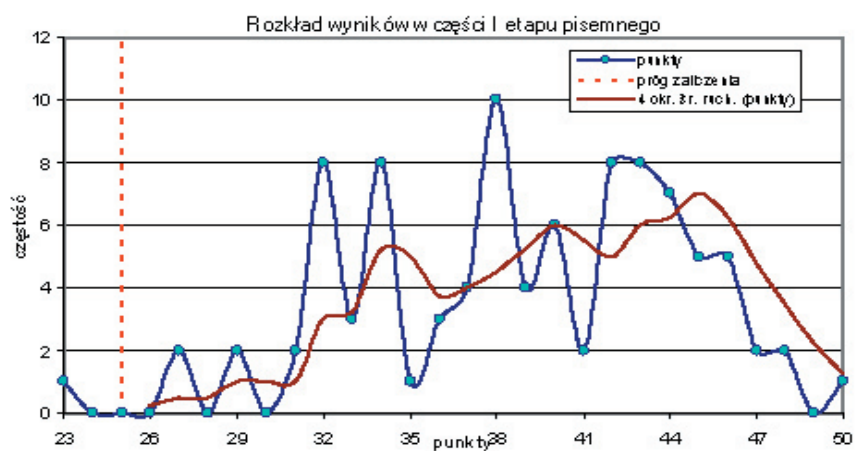
Porównanie	Przystąpiło (pisemny/ praktyczny)	Liczba absolwentów, którzy zdali				oba etapy	
		etap pisemny		etap praktyczny			
		liczba	%	liczba	%	liczba	%
OKE Poznań	2958/2853	2912	98,4	2001	70,1	1996	67,5
Wielkopolskie	1900/1848	1874	98,6	1390	75,2	1387	73,0
ZSE Kalisz 2009	94/100	93	98,9	79	79,0	79	79,0
ZSE Kalisz 2008	88/89	87	98,9	30	33,7	30	33,7
ZSE Kalisz 2007	93	84	92,3	74	79,6	73	81,1
ZSE Kalisz 2006	107	107	100,0	76	73,1	76	71,0

Porównanie absolwentów, którzy zdali poszczególne etapy egzaminu zawodowego (%)

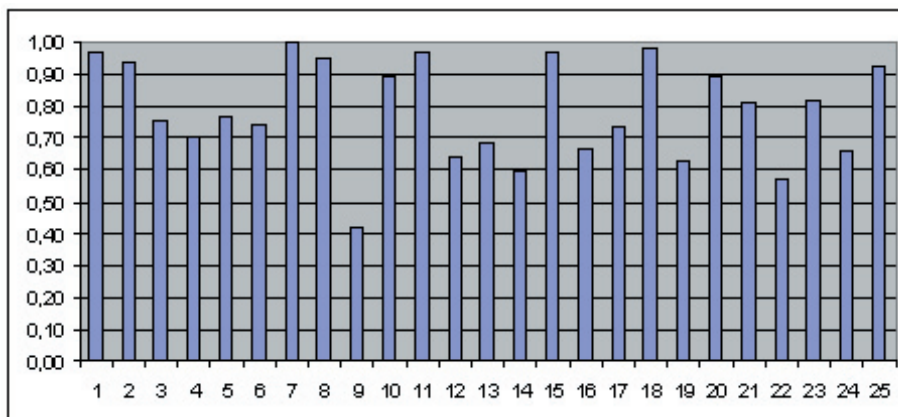
Analiza statystyczna

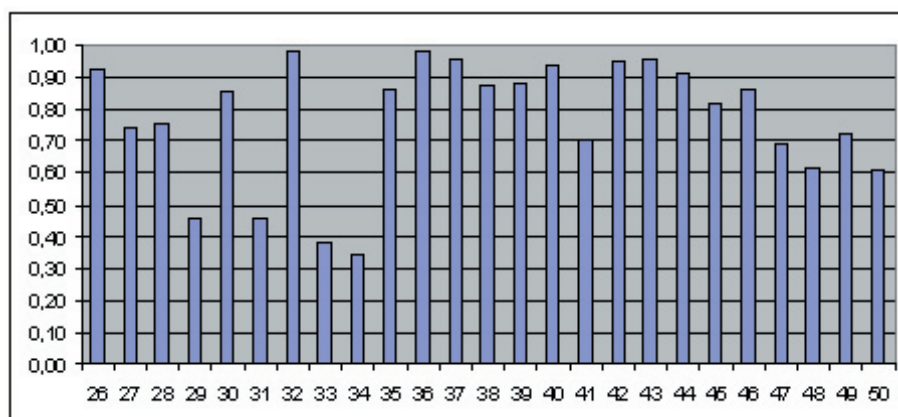
Miernik	etap pisemny				etap praktyczny	
	część I		część I		próg 75%	
	próg 50%		próg 30%		liczba	%
	liczba	%	liczba	%		
Zdawalność	93	98,9	94	100,0	79	79,0
Średnia	39	77,8	17	85,4	80	79,9
Odchylenie	5	9,2	2	8,3	13	12,9
Dominanta	38	76,0	18	90,0	89	89,0
Mediana	39	78,0	18	90,0	86	86,0
Asymetria	lewostronna		lewostronna		lewostronna	

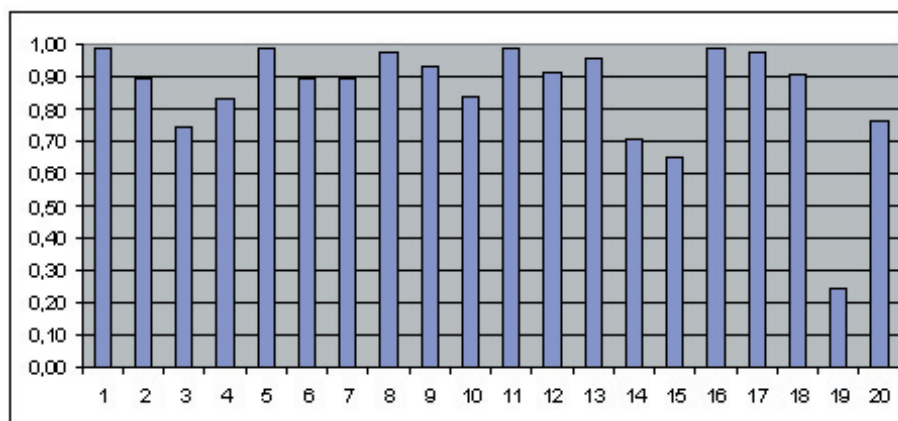
Technik ekonomista etap pisemny część pierwsza										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	97%	94%	76%	70%	77%	74%	100%	95%	41%	89%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	97%	64%	68%	60%	97%	67%	73%	98%	63%	89%
Pytanie nr	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
% popr. odp.	81%	57%	82%	66%	93%	93%	74%	76%	46%	85%
Pytanie nr	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
% popr. odp.	46%	98%	38%	34%	86%	98%	96%	87%	88%	94%
Pytanie nr	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
% popr. odp.	70%	95%	96%	91%	82%	86%	69%	62%	72%	61%
Technik ekonomista etap pisemny część druga										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	99%	89%	74%	83%	99%	89%	89%	98%	94%	84%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	99%	91%	96%	70%	65%	99%	98%	90%	24%	77%

Współczynnik łatwości zadań w I części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

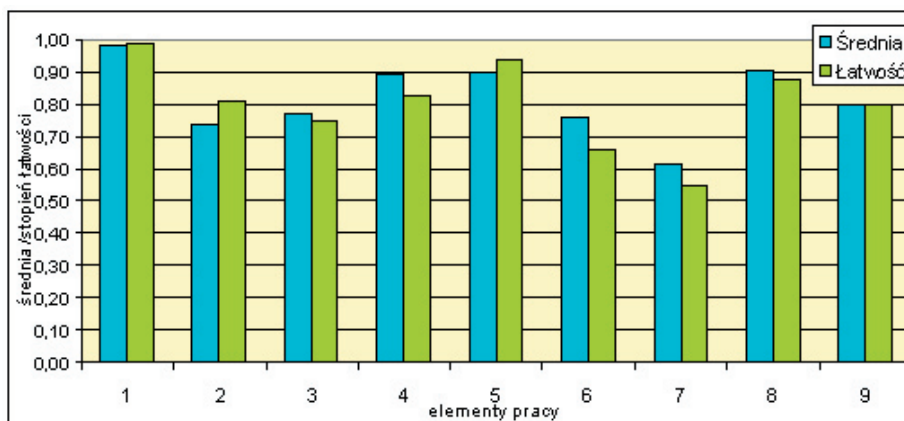

Współczynnik łatwości zadań w II części arkusza uzyskany przez absolwentów
Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

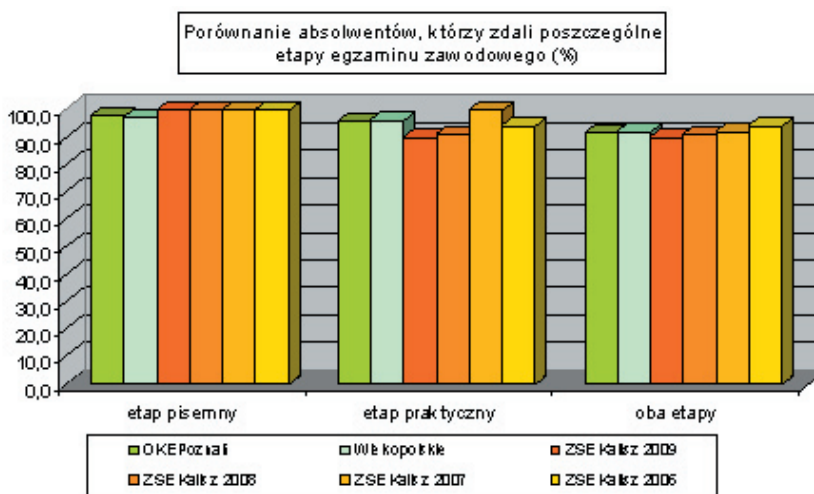
* linia ciągła na wysokości 0,7 obrazuje zadowalający wskaźnik łatwości.

Lp	Elementy pracy egzaminacyjnej	Średni wynik	Stopień łatwości
1	tytuł pracy egzaminacyjnej	98%	0,99
2	założenia, czyli dane niezbędne do rozwiązania zadania, wynikające z treści zadania oraz załączonej dokumentacji	74%	0,81
3	wykaz prac związanych ze sporządzeniem dokumentów, wykaz prac związanych z ewidencją operacji gospodarczych	77%	0,75
4	wykaz operacji gospodarczych wraz z dekretacją i dowodami stanowiącymi podstawę księgowania, wykaz prac związanych z analizą	90%	0,83
5	komplet sporządzonych i wydrukowanych z programu komputerowego dokumentów	90%	0,94
6	sporządzona ewidencja operacji gospodarczych na kontach księgi głównej	76%	0,66
7	sporządzona analiza	62%	0,55
8	praca egzaminacyjna jako całość	90%	0,88
9	Cały arkusz etapu praktycznego	80%	0,80

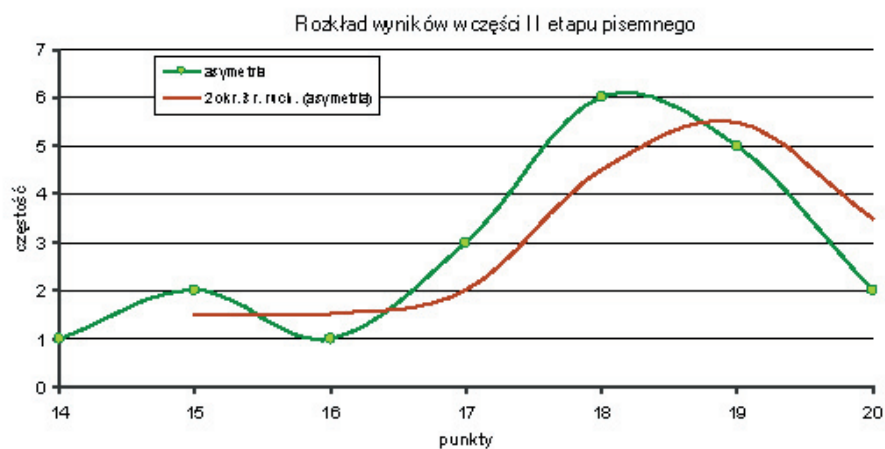
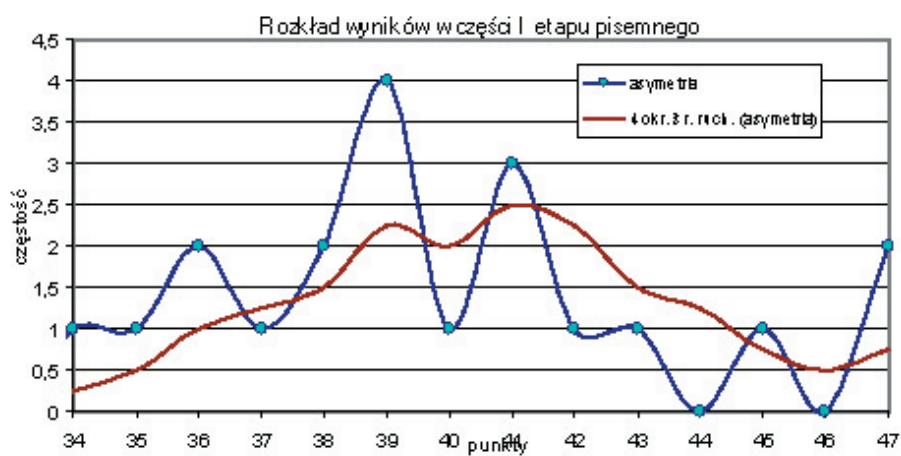
SPRZEDAWCA

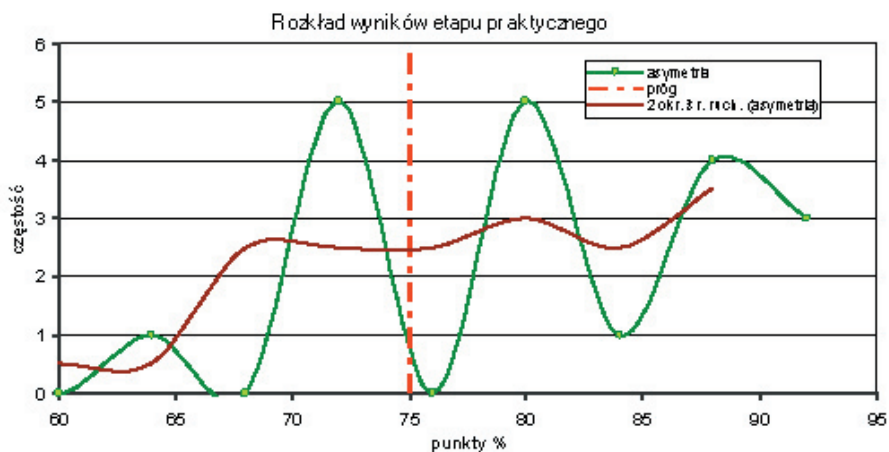
Porównanie	Przystąpiło (pisemny/ praktyczny)	Liczba absolwentów, którzy zdali				oba etapy	
		etap pisemny		etap praktyczny		liczba %	
		liczba	%	liczba	%		
OKE Poznań	2422/2376	2369	97,8	2271	95,9	2228	91,8
Wielkopolskie	1643/1616	1604	97,6	1553	96,1	1521	92,3
ZSE Kalisz 2009	20	20	100,0	18	90,0	18	90,0
ZSE Kalisz 2008	23	23	100,0	21	91,3	21	91,3
ZSE Kalisz 2007	25	24	100,0	24	100,0	23	92,0
ZSE Kalisz 2006	18	18	100,0	17	94,4	17	94,4

Analiza statystyczna

Miernik	etap pisemny				etap praktyczny	
	część I		część I		próg 75%	
	próg 50%		próg 30%		liczba	%
	liczba	%	liczba	%		
zdawalność	20	100,0	20	100,0	18	90,0
średnia	40	79,7	18	88,5	26	82,4
odchylenie	3	5,7	1	6,5	3	8,0
dominanta	39	78,0	18	90,0	24	75,0
mediana	39	78,0	18	90,0	27	84,0
asymetria	lewostronna		lewostronna		lewostronna	

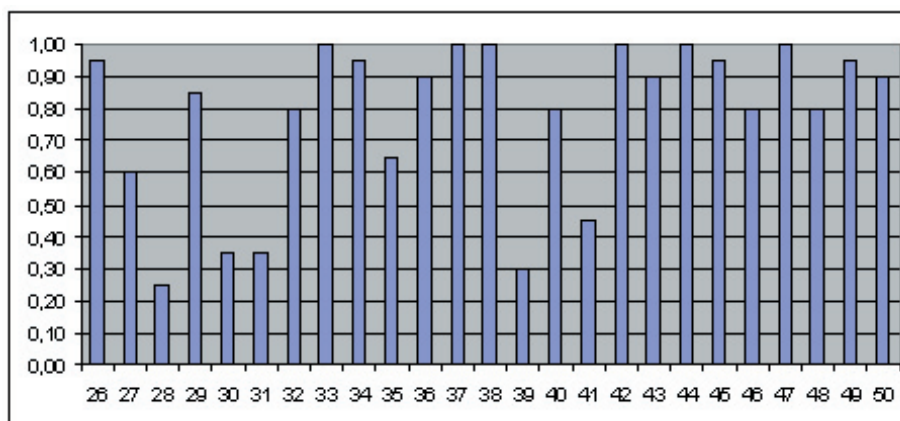
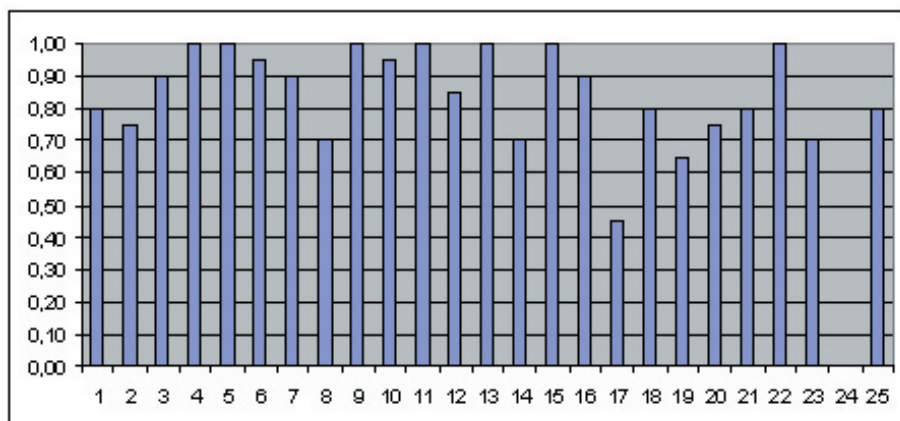

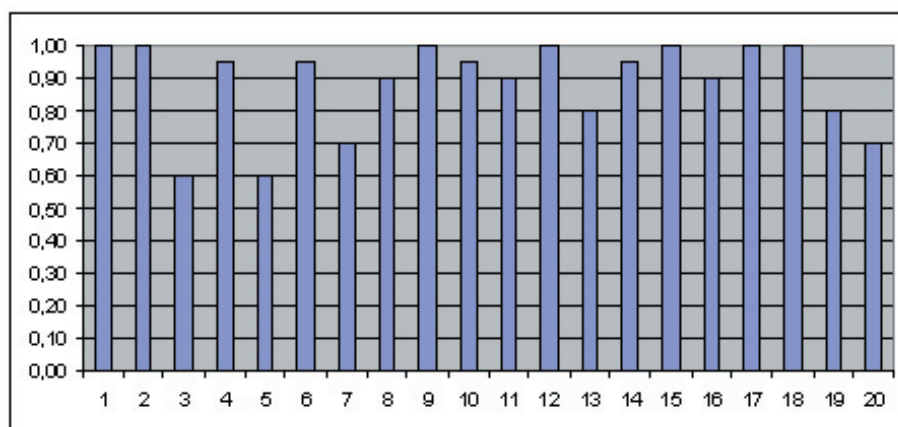
SPRZEDAWCA – stopień łatwości

Sprzedawca etap pisemny część pierwsza										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	80%	75%	90%	100%	100%	95%	90%	70%	100%	95%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	100%	85%	100%	70%	100%	90%	45%	80%	65%	75%
Pytanie nr	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
% popr. odp.	80%	100%	70%	0%	80%	95%	60%	25%	85%	35%
Pytanie nr	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
% popr. odp.	35%	80%	100%	95%	65%	90%	100%	100%	30%	80%
Pytanie nr	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
% popr. odp.	45%	100%	90%	100%	95%	80%	100%	80%	95%	90%
Sprzedawca etap pisemny część druga										
Pytanie nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
% popr. odp.	100%	100%	60%	95%	60%	95%	70%	90%	100%	95%
Pytanie nr	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
% popr. odp.	90%	100%	80%	95%	100%	90%	100%	100%	80%	70%

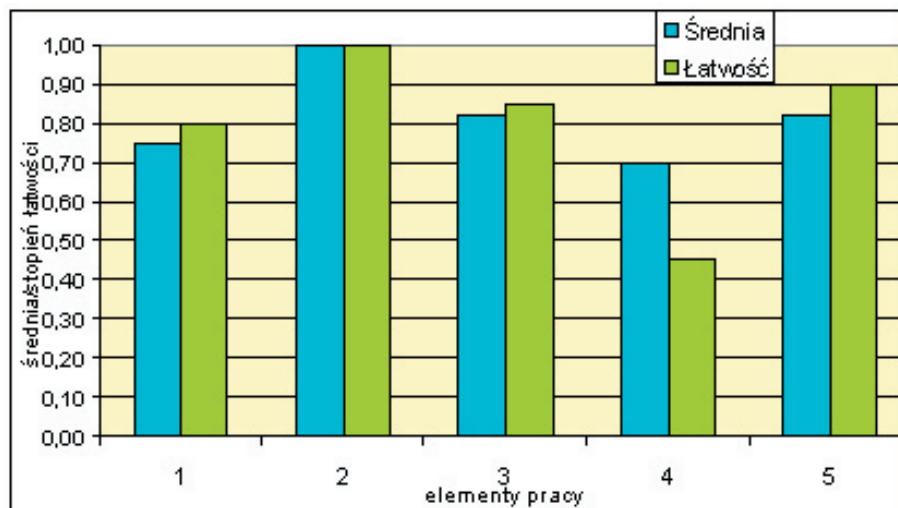
Współczynnik łatwości zadań w I części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

Współczynnik łatwości zadań w II części arkusza etapu pisemnego uzyskany przez absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu.

Lp	Elementy pracy egzaminacyjnej	Średni wynik	Stopień łatwości
1	Planowanie	75%	0,80
2	organizowanie	100%	1,00
3	wykonanie	82%	0,85
4	prezentowanie	70%	0,45
5	Cały arkusz etapu praktycznego	82%	0,90

Ponadto szkoła realizuje wiele przedsięwzięć służących rozwijaniu umiejętności zawodowych, np.:

- zajęcia warsztatowe dla uczniów klas IV dotyczące doboru kierunku studiów, przebadaniu predyspozycji zawodowych przez pracowników Mobilnego Centrum Informacji Zawodowej OHP w Kaliszu;
- współpraca z Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej OHP;
- przeprowadzanie i analizowanie ankiet skierowanych do uczniów dotyczących np. tematu „Motywy wyboru szkoły i zawodu”;
- szkolenie uczniów w ramach Europejskiego Funduszu Szkoleniowego „Czas na samodzielność” w zakresie przygotowania do matury oraz szkolenie zawodowe na stanowisko przedstawiciel handlowy;
- wycieczki edukacyjne do Urzędu Statystycznego – kl. IV Zb – 19.11.07 – N.D;
- opracowanie i wdrażanie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego;
- szkolenie nauczycieli na temat „Wybór i rozliczanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”;
- udział nauczycieli w konferencji pt.: „Edukacja zawodowa w kontekście wyzwań rynku pracy – spojrzenie z różnych perspektyw”;
- szkolenie uczniów klas czwartych Technikum Nr 2 i drugiej ZSZ dotyczące sytuacji na rynku pracy w Kaliszu i powiecie kaliskim, usług urzędu pracy dla osób bezrobotnych, zawodów przyszłościowych – szkolenie przeprowadzone przez pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu;
- szkolenie uczniów klas III T prowadzone pracownika I Urzędu Skarbowego w Kaliszu na temat zasad funkcjonowania i wewnętrznej organizacji urzędu;
- śledzenie losów absolwentów, spośród których ok. 90 % wybiera dalszą ścieżkę kształcenia zawodowego w kierunku ekonomicznym;

Szkoła realizując treści programowe, dokonuje monitoringu zajęć praktycznych uczniów Zasadniczej Szkoły Zawodowej oraz praktyk zawodowych odbywanych przez uczniów Technikum nr 2. Kontrola zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, ankiety skierowane do uczniów i pracodawców oraz rozmowy z uczniami wykazały, że w zdecydowanej większości jednostek uczniowie zostali otoczeni właściwą, fachową opieką.

Uczniowie zostali zapoznani z:

- działalnością jednostki, w której odbywali praktykę,
- zostali przeszkoleni w zakresie BHP i PPOŻ,
- omówione zostały wewnętrzne regulaminy pracy danej jednostki,

- przeszli instruktaż stanowiskowy,
- zapoznali dokumentacją sklepową,
- obsługiwali podstawowe urządzenia sklepowe, np. kasę fiskalną, wagę, komputer w zakresie wystawiania faktur itp.,
- zajmowali się obsługą klienta indywidualnego oraz zbiorowego.

W ocenie opiekunów praktyk młodzież w większości wykazuje się dużym zaangażowaniem w pracy. Chętnie włączała się w wykonywanie dodatkowych zadań. Z nałożonych obowiązków praktykanci wywiązywali się terminowo.

Czas zajęć praktycznych oraz sposób wynagradzania nauki zawodu były zgodne z przepisami kodeksu pracy. Oceny uzyskane z zajęć praktycznych świadczą o dobrym i bardzo dobrym przygotowaniu naszych uczniów.

3. Kompetencje kluczowe a kompetencje zawodowe

Analiza SWOT – współpraca nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących z nauczycielami przedmiotów zawodowych w zakresie wykorzystania wiedzy merytorycznej i pedagogicznej w kształtowaniu umiejętności i postaw uczniów szkoły:

SILNE STRONY	SZANSE
– Zadawalająca współpraca, – dzielenie się wiedzą i doświadczeniem, – doskonalenie zawodowe w formach zewnętrznych, wewnętrznych i samokształceniowych, – prowadzenie zajęć z języka obcego zawodowego, – współpraca z doradcami, – duże doświadczenie zawodowe, – duża liczba egzaminatorów egzaminów zewnętrznych.	– Wyrównywanie szans edukacyjnych – zastosowanie matematyki w zawodzie i praktyce życia codziennego, – udział w projektach europejskich, – wymiana doświadczeń krajowych i zagranicznych, – sprawne posługiwanie się językiem obcym w zawodzie i na co dzień, – większa korelacja międzyprzedmiotowa.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
– Małe zaangażowanie rodziców w życie szkoły (eurosieroctwo), – słaba znajomość języka obcego biznesowego, – niewystarczająca korelacja międzyprzedmiotowa.	– Brak sprawnego logicznego i twórczego myślenia, – niewystarczająca sprawność językowa, – niska samoocena uczniów, – brak motywacji do uzyskania wysokiego poziomu wykształcenia (bezrobocie).

III. RYNEK PRACY

Regionalny i lokalny rynek pracy

Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu spośród zawodów znajdujących się w jego statystykach wyodrębniono takie, dla których liczba ofert przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych i które równocześnie charakteryzowały się wysokim wskaźnikiem zapotrzebowania (obliczonym jako stosunek liczby ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku do urzędów pracy do liczby osób bezrobotnych nowo zarejestrowanych w tym samym okresie). Efektem było stworzenie listy 22 zawodów, na których zapotrzebowanie jest znacząco wyższe niż ich podaż w rejestrach urzędów pracy.

Na czele listy zawodów deficytowych znalazły się zawody, takie jak: agent ubezpieczeniowy i przedstawiciel handlowy. Są to zawody wymagające „wrodzonych predyspozycji” i zdolności perswazyjnych oraz rzetelnej wiedzy o sprzedawanym produkcie. W branży handlowej poszukiwano również przedstawicieli zawodów kasjer handlowy.

W 2009 roku notowane od poprzedzających dwóch lat pozytywne tendencje na rynku wielkopolskim odczuwalne były w IV kwartale 2008 roku, a nasilenie negatywnych zjawisk nastąpiło w 2009 roku. Znacznie wyższa niż przed rokiem była skala zwolnień z powodu załamania rynku pracy. Skala bezrobocia osiągnęła poziom przekraczający 100 tys. osób, a stopa bezrobocia wzrosła z 6,4% do 9,1%. Nastąpiło pogorszenie sytuacji gospodarczej zakładów pracy. 222 zakłady zgłosiły zamiar zwolnień grupowych, w ramach których bez pracy znalazło się 8 730 osób.

Oslabienie rynków pracy krajów Unii Europejskiej i ich ochrona na rzecz obywateli danego państwa spowodowały, że liczba rejestrujących się osób powracających do kraju po okresie zatrudnienia za granicą w powiatowych urzędach pracy znacznie wzrosła. W Wielkopolsce średnio miesięcznie rejestrowało się 360 takich osób. Najwięcej powracających z zagranicy rejestrowało się w subregionie pilskim – 1191, poznańskim – 941 i konińskim – 939. Wśród powiatów dominował powiat złotowski, gdzie zarejestrowało się 689 osób powracających z zagranicy oraz powiat koniński z liczbą 582 powracających. Zwiększyła się w związku z tym liczba spraw rozpatrywanych w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Wydano prawie 3 000 decyzji dotyczących przyznania, bądź odmowy prawa do zasiłku oraz wysłano ponad 1200 próśb do instytucji zagranicznych o wydanie formularza E 301, będącego jedynym dokumentem, na podstawie którego można uznać do stażu pracy okres zatrudnienia za granicą.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób, które zarejestrowały się w powiatowych urzędach pracy, zwiększyła się o ponad 50 tysięcy. Równocześnie liczba ofert pracy znajdujących się w dyspozycji urzędów pracy zmniejszyła się o ponad 20 tysięcy, co przyczyniło się do zmniejszenia się wielkości odpływu z rejestrów urzędów pracy. W efekcie bezrobocie wzrosło prawie o połowę i łączyło się ze znacznym wzrostem liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. Wysoka skala bezrobocia nie pozostała bez wpływu na wielkość i wydatkowanie środków z Funduszu Pracy. Duża liczba rejestrujących się w urzędach pracy osób z uprawnieniami do zasiłku dla bezrobotnych zwiększyła w strukturze wydatków udział obligatoryjnych wydatków do 42%, wobec 32% rok wcześniej.

Oslabienie gospodarcze uwidocznilo nierównomierność rozwoju ekonomicznego subregionów i przyczyniło się do powiększenia terytorialnego zróżnicowania bezrobocia. Największe natężenie bezrobocia zanotowano w powiatach północnej Wielkopolski, tj. złotowskim (19,8%), węgrowskim (17%), czarnkowsko-trzcianec-kim (15,6%) i chodzieskim (15,5%) oraz w powiatach z subregionu konińskiego, tj. konińskim (16%) i słupeckim (15,7%). Najniższa stopa bezrobocia wystąpiła powiecie poznańskim (3,3%) oraz w należącym do subregionu kaliskiego powiecie kępińskim (4,4%). Różnica pomiędzy najniższą a najwyższą stopą bezrobocia dla powiatów województwa wielkopolskiego wg stanu na koniec grudnia 2009 roku wyniosła 16,6 punktu procentowego, natomiast dla subregionów 8,7 punktu procentowego (o 1,1 wyższa niż w roku poprzednim).

W porównaniu z rokiem 2008 zanotowano wzrost o niemal 10% liczby osób bezrobotnych, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, co było świadectwem zarówno promocji samozatrudnienia przez rząd, jak i wzrastającej przedsiębiorczości tych osób.

Wielkości opisujące populację bezrobotnych kobiet były w większości niekorzystne.

Liczba kobiet w rejestrach urzędów pracy wzrosła w analizowanym roku o blisko 1,6 tysiąca osób, tj. o 29,1%. Pomimo spadku ich udziału w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych, był on jednak wyższy o 3,2 punktu procentowego od udziału kobiet w ogólnej liczbie ludności Wielkopolski. Ponadto kobiety stanowiły większość we wszystkich – z wyjątkiem grupy osób bezrobotnych w wieku „50 plus” – grupach osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Trudności na rynku pracy znalazły odbicie we wzroście liczebności i udziału grupy osób bezrobotnych do 25. roku życia w rejestrach urzędów pracy (z 21% w 2007 roku do 26,3% w 2009). Mimo iż jest to populacja lepiej wykształcona niż większość osób bezrobotnych, analizy wskazują, że w żadnej innej grupie wiekowej bezrobo-

cie nie wzrasta tak gwałtownie. Sytuacja gospodarcza spowodowała liczne zwolnienia grupowe pracowników oraz przyczynił się do tworzenia przez pracodawców mniejszej liczby nowych miejsc pracy. W konsekwencji przekłada się to na problemy młodych osób na wielkopolskim rynku pracy, które mają duże trudności z podjęciem pierwszej pracy i trafiają do rejestrów powiatowych urzędów pracy jako bezrobotne.

Zauważalnie zwiększa się udział bezrobotnych posiadających wykształcenie średnie i wyższe w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Wynika to z ułatwionego dostępu do szkolnictwa wyższego i w efekcie rosnącej z roku na rok liczby osób kończących studia i uzyskujących tytuł magistra, niedopasowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz posiadania wykształcenia ogólnego po ukończeniu szkoły średniej, niedającego podstaw teoretycznych i praktycznych do wykonywania zawodu. Powodem może być również, wymuszone brakiem odpowiedniego zatrudnienia, odsuwanie wejścia na rynek pracy za pomocą dalszego kształcenia, często nieadekwatnego do potrzeb rynku pracy i niezgodnego z zainteresowaniami.

Jednocześnie maleje w rejestrach urzędów pracy liczba wykwalifikowanych fachowców i rzemieślników. Wskazuje to na duże zapotrzebowanie pracodawców na tak wykształconych pracowników, których w wyniku niedopasowania oferty edukacyjnej szkół zawodowych i techników, do potrzeb kadrowych firm, ciągle na regionalnym rynku pracy brakuje. Wśród nich znaleźli się m.in. robotnicy gospodarczy i budowlani, murarze, robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

Od lat osoby bezrobotne reprezentują małe zróżnicowanie zawodowe, a profesje znajdujące się na czele listy zawodów w największym stopniu generujących bezrobocie nie ulegają znacznym zmianom, są to m. in. zawody: sprzedawca, asystent ekonomiczny, krawiec, kucharz, technik mechanik.

WNIOSKI

1. W 2009 roku liczba bezrobotnych w Wielkopolsce wzrosła o ponad 42 tysiące osób i na koniec grudnia wyniosła 133 563 osoby. Aby złagodzić skutki bezrobocia w naszym regionie, samorząd województwa pozyskał na ten cel środki finansowe Funduszu Pracy w wysokości 266 551,2 tys. zł, co wobec poprzedniego roku stanowiło wzrost o 17,1%. W tym roku Wielkopolska otrzymała na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu o 60% więcej środków Funduszu Pracy w porównaniu do roku 2009 (275 535,4 tys. zł).
2. W 2009 roku zakłady regionu zgłosiły zamiar zwolnień grupowych ponad 11 tysięcy pracowników, a faktycznie zwolniły 8730 osób. Światowy kryzys motoryzacyjny dotknął boleśnie wielkopolskie zakłady, które w minionym roku tyl-

ko w ramach zwolnień grupowych wypowiedziały pracę 2278 pracownikom. W związku z niekorzystną sytuacją dotyczącą przedsiębiorstw i pracowników sektora motoryzacyjnego na regionalnym rynku pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu przeprowadził badanie pt. „Charakterystyka przemysłu motoryzacyjnego w Wielkopolsce i strategia jego rozwoju”, którego celem była analiza przemysłu motoryzacyjnego w województwie wielkopolskim, wskazanie drogi wyjścia z kryzysu oraz powrotu do stabilizacji i rozwoju w przyszłości. Uzyskane w ramach badania dane stanowiły ważne informacje do przygotowanego wniosku o wkład finansowy z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EFG) dla zwolnionych pracowników z województwa wielkopolskiego w przemyśle motoryzacyjnym z firm Sews Polska i Leoni Autokabel Polska. Z uwagi na trudną sytuację na regionalnym rynku pracy Samorząd Województwa Wielkopolskiego, w celu złagodzenia negatywnych skutków recesji w przedsiębiorstwach, zastosował nowe narzędzia wsparcia, w tym:

- a) Pomoc dla pracodawców znajdujących się w przejściowych trudnościach finansowych zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy z 1 lipca 2009 r. o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (Dz. U. 2009 Nr 125, poz. 1035), która jest częścią rządowego pakietu antykryzysowego. Wydano 12 zaświadczeń uznających, że przedsiębiorca znajduje się w przejściowych trudnościach finansowych, a 2 wnioski były w trakcie wyjaśnień z pracodawcami w związku z błędami formalno-merytorycznymi, jakie wystąpiły w przedmiotowych dokumentach.
 - b) Pomoc dla pracowników, którzy stracili pracę wskutek zmian zachodzących w światowej strukturze handlu, tj. udzielenie wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w celu jak najszybszego znalezienia zatrudnienia.
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki, realizowany w Wielkopolsce w latach 2007–2013, jest narzędziem umożliwiającym pełne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. Z możliwości oferowanych przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki coraz częściej korzystają jednostki samorządu terytorialnego na poziomie powiatowym i gminnym, które efektywnie aplikują o środki w ramach poszczególnych priorytetów.
 4. W Wielkopolsce nadal obserwowane jest niedostosowanie kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy przejawiające się w braku kierunkowej

zgodności potrzeb zatrudnienia i wykształcenia absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, najsilniej dotyka osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe i zasadnicze oraz policealne.

W szkolnictwie zawodowym występuje problem jakości kształcenia, przede wszystkim przejawiający się zbyt małą liczbą zajęć praktycznych, brakiem dostępu uczniów do nowoczesnych technologii oraz niedostatecznie rozwiniętą lub wcale nieprowadzoną współpracą szkół z lokalnymi pracodawcami. Na poziomie szkolnictwa wyższego problem stanowi oferta studiów odzwierciedlających zasoby uczelni, a nie popyt edukacyjny. Niezbędna jest tym samym poprawa alokacji środków przeznaczanych na kierunkowe dopasowanie kształcenia do zapotrzebowania rynku.

5. W obliczu wzrastającego bezrobocia oraz malejącej liczby ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy, ważnym elementem w aktywności zawodowej osób jest świadczone przez urzędy pracy poradnictwo zawodowe, które wpływa na zmianę postaw osób szukających pracy oraz wzrost skuteczności w podejmowaniu zatrudnienia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu liczba bezrobotnych zarejestrowanych 31 grudnia 2009 r. wynosiła 6512 osób, w tym 3430 kobiet, tj. 52,7%. W liczbach tych znajduje się 3976 osób bezrobotnych zamieszkałych w Kaliszu (w tym 2086 kobiet, tj. 52,5%) oraz 2536 bezrobotnych mieszkańców gmin należących do powiatu kaliskiego, w tym 1344 kobiety, tj. 53,0%.

Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grudniu 2009 r. była większa o 2048 osób, tj. o 45,9% w stosunku do stanu z grudnia 2008 r., i jest porównywalna do liczby zarejestrowanych bezrobotnych we wrześniu 1990 r. (6144 osoby).

Analizując stan bezrobocia na przestrzeni ostatniego roku, zaobserwowano wzrost we wszystkich grupach bezrobotnych :

- kobiet – więcej o 774,
- mężczyzn – o 1274,
- bez prawa do zasiłku – o 1611,
- z prawem do zasiłku – o 437,
- zwolnionych z przyczyn ekonomicznych – o 203,
- osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – o 278,
- zamieszkali na wsi – o 753,
- cudzoziemców – o 1.

Zwiększeniu uległy również następujące grupy bezrobotnych zaliczanych do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- do 25. roku życia – więcej o 644 osoby,
- które ukończyły szkołę wyższą do 27. roku życia – o 96,
- powyżej 50 roku życia – o 297,
- bez kwalifikacji zawodowych – o 503,
- bez doświadczenia zawodowego – o 468,
- bez wykształcenia średniego – o 1114,
- samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia – o 141,
- które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia – o 36,
- niepełnosprawni – o 108.

Natomiast spadek odnotowano w liczbie:

- długotrwale bezrobotnych – mniej o 58.

Wzrost bezrobocia w liczbach ogólnych na przestrzeni ostatniego roku wystąpił we wszystkich gminach powiatu kaliskiego. Najwyższa dynamika wzrostu miała miejsce w gminie Ceków (więcej o 81,3%), w gminie Blizanów (więcej o 76,7%), w gminie i mieście Stawiszyn (więcej o 69,6%). Liczba bezrobotnych kobiet na przestrzeni 12 miesięcy wzrosła o 774. Wzrost ten miał miejsce również na terenie wszystkich gmin. Najwyższy odnotowano w gminie Blizanów (więcej o 79,5%), w gminie Mycielin (więcej o 44,3%), w gminie Ceków (więcej o 43,4%). Zmalał natomiast o 6,8 pkt. procentowego udział kobiet w całym zbiorze bezrobotnych – przed rokiem kobiety stanowiły 59,5% wszystkich bezrobotnych, obecnie – 52,7 %. Zmienił się poziom podziału bezrobotnych z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku – wynosił odpowiednio 18,0% i 82,0% (przed rokiem 16,4% i 83,6%). Odnotowano wzrost udziału bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku o 1,6 pkt. procentowego.

Zmiany w poziomie bezrobocia uzależnione są od rotacji bezrobotnych, tzw. napływu i odpływu z bezrobocia.

Od stycznia do grudnia 2009 r. zarejestrowano 11 883 osoby bezrobotne. Jest to o 2762 osoby, tj. o 30,3% więcej aniżeli w analogicznym okresie roku ubiegłego (9121). Najwięcej osób rejestrowało się w grudniu (1167), w styczniu (1159) i we wrześniu (1112).

	styczeń–grudzień		Dynamika %
	2008 r.	2009 r.	
- rejestrowano po raz pierwszy	1706	2626	153,9
- rejestrowano po raz kolejny	7415	9257	124,8
razem	9121	11 883	130,3

31 grudnia 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosiła 2466 osób ogółem, w tym 1312 kobiet, tj. 53,2%. Stanowili oni 37,9% całego zbioru bezrobotnych, przed rokiem 38,4%. W tej grupie bezrobotnych 369 osób, tj. 15,0% uprawnionych było do pobierania zasiłku, co stanowiło 31,5% wszystkich zasiłkobiorców.

Z ogólnej liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi na koniec grudnia 2009 r. 240 osób, w tym 127 kobiet, posiadało gospodarstwo rolne, spośród nich 53 osoby, tj. 22,1%, były uprawnione do pobierania zasiłku. Dla wyjaśnienia podaje się, że liczby omawiające mieszkańców wsi są mniejsze od liczb dot. powiatu ziemskiego, ponieważ nie obejmują mieszkańców miasta Stawiszyn.

Od stycznia do grudnia 2009 r. zarejestrowano 4340 osób mieszkających na wsi, tj. 36,5% wszystkich nowo zarejestrowanych bezrobotnych. Wyrejestrowano natomiast 3587 osób, tj. 36,5% skreślonych z ewidencji.

Na koniec grudnia 2009 r. uprawnionych do zasiłku było 1170 osób bezrobotnych, w tym 518 kobiet, tj. 44,3%. Oznacza to wzrost w tej grupie o 437 osób, tj. o 59,6% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, i miał miejsce na terenie 11 jednostek administracyjnych naszego powiatu. Najwyższą dynamikę wzrostu odnotowano w gminie Brzeziny (więcej o 142,9% – 20 osób), w gminie Ceków (więcej o 133,3% – 12 osób) i w gminie i mieście Stawiszyn (więcej o 109,5% – 23 osoby). Tylko w jednej gminie Szczytniki odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych z prawem do zasiłku – mniej o 2,8% – 1 osoba.

W grupie kobiet pobierających zasiłek odnotowano wzrost tej liczby o 139 osób, tj. o 36,7% i wystąpił na terenie 8 gmin naszego powiatu, największy w gminie Mycielin (więcej o 180,0% – 9 osób), w gminie Blizanów (więcej o 140,0% – 14 osób), w gminie Żelazków (więcej o 87,57% – 7 osób).

Zmniejszeniu uległa ta liczba na terenie gminy Opatówek (mniej o 27,3%, tj. o 6 osób), gminy Szczytniki (mniej o 17,6%, tj. o 3 osoby) oraz gminy Godziesze (mniej o 11,1%, tj. o 2 osoby), natomiast w gminie Lisków pozostała na nie zmienionym poziomie.

Od stycznia do grudnia 2009 r. dokonano rejestracji 2703 osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, w tym 1227 kobiet, tj. 45,4%. Bezrobotni z prawem do zasiłku

stanowili 22,7% wszystkich nowo zarejestrowanych. 31 grudnia 2009 r. bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili 18,0% całego zbioru, dla kobiet wskaźnik ten wynosił 15,1%, przed rokiem było to odpowiednio 16,4% i 14,3%.

Z analizy powyższych liczb wynika, że bezrobotnych bez prawa do zasiłku 31 grudnia 2009 r. reprezentowały 5342 osoby, w tym 2912 kobiet, tj. 54,5%. Oznacza to wzrost w tej grupie o 1611 osób, tj. o 43,2% w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego i miał miejsce na terenie wszystkich gmin naszego powiatu. Największy wzrost odnotowano na terenie gminy Blizanów (więcej o 75,9% – 101 osób), w gminie Ceków (więcej o 74,6% – 53 osoby), w gminie i mieście Stawiszyn (więcej o 62,4% – 73 osoby).

Liczba bezrobotnych kobiet bez prawa do zasiłku wzrosła o 635, tj. o 27,9%. Wzrost odnotowano w dziesięciu gminach powiatu, największy w gminie Blizanów (więcej o 71,8% – 56 osób).

Spadek liczby bezrobotnych kobiet bez prawa do zasiłku wystąpił w gminie Brzeziny (mniej o 3,3% – 3 osoby) i w gminie Koźminek (mniej o 0,9% – 1 osoba).

Od stycznia do grudnia 2009 r. zarejestrowało się ogółem 9180 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, tj. 77,3% wszystkich osób, które dokonały rejestracji. Bezrobotni nieuprawnieni do otrzymywania zasiłku 31 grudnia 2009 r. stanowili 82,0% wszystkich zarejestrowanych, dla kobiet wskaźnik ten wynosił 84,9%. Przed rokiem było to odpowiednio 83,6% i 85,7%.

Na koniec grudnia 2009 r. w ewidencji figurowało 688 niepełnosprawnych osób bezrobotnych, w tym 340 kobiet, tj. 49,4%. Wśród nich 85 osób, tj. 12,4%, posiadało prawo do pobierania zasiłku. Natomiast w grupie osób poszukujących pracy figurowało 80 osób niepełnosprawnych zainteresowanych podjęciem pracy, w tym 53 niepozostające w zatrudnieniu.

Od stycznia do grudnia 2009 r. zgłoszono zapotrzebowanie na zatrudnienie 195 osób niepełnosprawnych. Podjęcie pracy zgłosiły 242 osoby bezrobotne, w tym 123 kobiety, tj. 50,8%. W analizowanym okresie dokonano rejestracji 951 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. Bezrobotne osoby niepełnosprawne na koniec grudnia 2009 r. stanowiły 10,6% całego zbioru bezrobotnych, przed rokiem 13,0%.

31 grudnia 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dot. zakładu pracy wynosiła 643 osoby, w tym 310 kobiet, tj. 48,2%. Liczba ta jest większa o 203 osoby, tj. o 46,1%, w porównaniu do stanu sprzed roku. Wzrost ogólnej liczby bezrobotnych w tej grupie odnotowano na terenie 9 jednostek naszego powiatu, największy w gminie Ceków – więcej o 150,0% (o 6 osób), w gminie Lisków – więcej o 120,0% (o 6 osób). Zmniejszyła się liczba bezrobotnych zwol-

nionych z przyczyn ekonomicznych jedynie gminie Szczytniki – mniej o 23,1% (o 6 osób). Natomiast w gminie Blizanów i w gminie Koźminek pozostała niezmienną.

W grupie bezrobotnych kobiet zwolnionych z przyczyn ekonomicznych wzrost liczby wyniósł 49 osób, tj. 18,8%, najwyższy w gminie Mycielin – więcej o 133,3% (o 4 osoby), w gminie Ceków – więcej o 100,0% (o 3 osoby). Zmniejszeniu uległa ta liczba w gminie Koźminek (mniej o 66,7%, tj. o 8 osób), w gminie Lisków (mniej o 33,3%, tj. o 1 osobę), w gminie Szczytniki (mniej o 23,5% , tj. o 4 osoby), w gminie Brzeziny (mniej o 16,7% , tj. o 2 osoby), natomiast w gminie i mieście Stawiszyn oraz w gminie Opatówek pozostała na niezmiennym poziomie. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn ekonomicznych stanowią obecnie 9,9% ogółu bezrobotnych, dla kobiet wskaźnik ten wynosi 9,0%. Przed rokiem było to odpowiednio 9,9% i 9,8%.

Od stycznia do grudnia 2009 r. zarejestrowano ogółem 1026 osób zwolnionych z przyczyn ekonomicznych, w tym 439 kobiet, tj. 42,8%. Ogółem stanowili oni 8,6% wszystkich nowo rejestrujących się (przed rokiem było to 7,1%). W tym samym czasie podjęcie pracy zgłosiło 428 osób bezrobotnych (12,0% wszystkich podjęć pracy) zaliczanych do zwolnionych z przyczyn ekonomicznych, w tym 184 kobiety. Zamiar dokonania zwolnień pracowników z przyczyn ekonomicznych dot. zakładu prac w 2009 roku zgłosiło 8 pracodawców z Kalisza (trzech należy do sektora publicznego), planując zwolnienie ogółem 455 osób.

Do końca grudnia 2009 r. zwolniono z przyczyn ekonomicznych 578 osób (w tym 308 osób ze zgłoszeń dokonanych w 2008 r.).

Od stycznia do grudnia 2009 r. pracodawcy zgłosili ogółem 3304 propozycje zatrudnienia, czyli o 22,2, tj. o 38,0% mniej niż przed rokiem. Na sytuację tę ma wpływ częstsze niż dotychczas korzystanie przez pracodawców z rekrutacji pracowników przez internet bądź inne media. Ograniczenie produkcji, utrudniony dostęp podmiotów gospodarczych do kredytów, dokonywane zwolnienia grupowe z przyczyn dot. zakładu pracy przyczyniły się do zmniejszenia zatrudnienia, a tym samym do zmniejszenia liczby ofert pracy.

Ponadto ustawa z 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw zniósł nałożony na pracodawców obowiązek informowania powiatowych urzędów pracy o wolnych miejscach zatrudnienia.

Wśród zgłoszonych zapotrzebowań na pracowników najczęściej poszukiwano:

– robotników gospodarczych	- 513 ofert,
– robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym	- 243,
– sprzedawców	- 223,
– pracowników biurowych	- 173,

- pracowników administracyjnych	- 110,
- robotników budowlanych	- 100,
- szwaczki	- 91,
- kierowców samochodu ciężarowego	- 77,
- pracowników ochrony mienia i osób	- 68,
- murarzy	- 67,
- sprzątaczkę	- 61,
- telemarketerów	- 54,

Z powyższego zestawienia wynika, że najwięcej ofert było skierowanych dla osób do wykonywania prostych prac fizycznych.

31 grudnia 2009 r. Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu posiadał w dyspozycji ogółem 48 ofert pracy. Na jedno miejsce przypadało zatem ogółem 136 bezrobotnych (przed rokiem 42).

Na przestrzeni całego 2009 r. na realizację zadań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu otrzymał ze środków Funduszu Pracy zgodnie z podziałem dokonany przez samorząd województwa według kryteriów określonych przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego limit finansowy w wysokości 10 604,7 tys. zł. Wydatki poniesione w analizowanym okresie na programy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyniosły ogółem 10 590,1 tys. zł. (99,9% limitu), tj. o 1328,6 tys. zł., czyli o 14,3% więcej aniżeli w analogicznym okresie ubiegłego roku (9261,5 tys. zł.).

Analizując sytuację bezrobocia w okresie ostatniego roku, można pozytywnie ocenić:

1. Spadek udziału kobiet o 6,8 pkt. procentowego w całym zbiorze bezrobotnych. W grudniu 2008 r. kobiety stanowiły 59,5% wszystkich bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 52,7%.
2. Spadek liczby bezrobotnych będących bez pracy ponad 12 miesięcy o 144 osoby, tj. o 12,8%. W grudniu 2008 r. stanowili oni 25,1% zbioru bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 15,0%.
3. Wzrost wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu o 1.328,6 tys. zł., tj. o 14,3%. Od stycznia do grudnia 2008 r. wydano 9.261,5 tys. zł od stycznia do grudnia 2009 r. – 10.590,1 tys. zł.
4. Wzrost liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie ogółem o 130 osób, tj. o 3,8%.

Od stycznia do grudnia 2008 r. zatrudnienie znalazły ogółem 3442 osoby, od stycznia do grudnia 2009 r. – 3572.

Pozostałe wnioski:

1. Wzrost liczby bezrobotnych o 2048 osób, tj. o 45,9%.
2. Wzrost liczby bezrobotnych bez prawa do zasiłku o 1611 osób, tj. o 43,2%.
W grudniu 2008 r. stanowili oni 83,6% wszystkich bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 82,0%.
3. Wzrost liczby bezrobotnych z prawem do zasiłku o 437 osób, tj. o 59,6%.
W grudniu 2008 r. stanowili oni 16,4% wszystkich bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 18,0%.
4. Wzrost liczby bezrobotnych zwolnionych z przyczyn ekonomicznych dot. zakładu pracy o 203 osoby, tj. o 46,1%. W grudniu 2008 r. stanowili oni 9,9% wszystkich bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – również 9,9%.
5. Wzrost liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi o 753 osoby, tj. o 44,0%.
W grudniu 2008 r. stanowili oni 36,8% wszystkich bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 37,9%.
6. Wzrost liczby bezrobotnych w wieku produkcyjnym mobilnym (18–44 lata) o 1579 osób, tj. o 52,8%. W grudniu 2008 r. stanowili oni 67,0% zbioru bezrobotnych, w grudniu 2009 r. – 70,1%.
7. Wzrost wysokości stopy bezrobocia w powiecie kaliskim o około 2,4 pkt. procentowego.

	XII 2008 r.	VI 2009 r.	XII 2009 r. wyliczenie szacunkowe
powiat kaliski	5,9	7,1	8,3
powiat grodzki	5,8	7,1	8,3
powiat ziemski	6,0	6,9	8,3
województwo wielkopolskie	6,4	7,8	
Polska	9,5	10,6	

Wzrost liczby bezrobotnych ogółem spowodował jednocześnie większą liczbę bezrobotnych różnych grup (nieuprawnionych do zasiłku, z prawem do zasiłku, zwolnionych z przyczyn ekonomicznych, zamieszkałych na wsi, w wieku 18–44 lata) oraz wyższą stopę bezrobocia.

Zwiększony napływ bezrobotnych, którzy utracili pracę, m.in. poprzez zwolnienia z przyczyn ekonomicznych, spowodowany jest redukcją zatrudnienia w firmach przeżywających kłopoty finansowe na skutek braku zbytu swoich wyrobów

czy usług. Zwiększone zwolnienia z przyczyn ekonomicznych powstały z realizacji zwolnień zgłoszonych w 2008 i 2009 r.

8. Spadek liczby osób skierowanych na programy aktywizujące bezrobotnych o 281 osób, tj. o 11,0% . Od stycznia do grudnia 2008 r. skierowano ogółem 2543 osoby, od stycznia do grudnia 2009 r. – 2262.

W roku 2009 podjęto decyzję o zmniejszeniu w stosunku do 2008 r. limitu środków finansowych przeznaczonych m.in. na szkolenia, a przeznaczeniu tych pieniędzy na przyznanie bezrobotnym jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W sytuacji gdy w roku 2009 zmniejszyła się o 222 liczba pozyskanych ofert pracy w stosunku do 2008 r., działania Urzędu mające na celu wspieranie małej przedsiębiorczości są w pełni uzasadnione. Ponadto dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej generują trwałe miejsca pracy, czego natomiast nie zapewnia fakt ukończenia przez bezrobotnego szkolenia.

9. Spadek liczby pozyskanych ofert pracy o 222, tj. o 38,0%. Od stycznia do grudnia 2008 r. pozyskano ogółem 5326 ofert, od stycznia do grudnia 2009 r. – 3304.

Sytuacja ta powstała wskutek częstszego niż dotychczas korzystania przez pracodawców z rekrutacji pracowników przez internet bądź inne media. Mniejsza liczba ofert jest też następstwem pogorszenia się sytuacji ekonomicznej pracodawców. Ponadto Ustawa z 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw zniósł nałożony na pracodawców obowiązek informowania powiatowych urzędów pracy o wolnych miejscach zatrudnienia.

Przeprowadzone dla potrzeb projektu rozmowy i opinie dowodzą, że obecna sytuacja jest na tyle dynamiczna w skali roku, że wszelkie prognozy i badania odbierane są jako nietrafne i trudno jest oszacować dynamikę tych zmian. Dlatego brak jest jednoznacznej odpowiedzi, kogo i w jakich zawodach kształcić, na jakim poziomie technikum czy szkoły zasadniczej, jak udoskonalić programy praktyk w nowych kierunkach kształcenia?

Kompetencje kluczowe a rynek pracy

Analiza SWOT w zakresie współpracy szkoły z lokalnym i regionalnym rynkiem pracy została przeprowadzona na podstawie obserwacji kierownika szkolenia praktycznego oraz nauczyciela przedsiębiorczości:

SILNE STRONY	SZANSE
– Realizacja praktyk zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu w mieście Kaliszu i gminach powiatu kaliskiego, – otwartość na nawiązanie współpracy z nowymi pracodawcami, – współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, – oferta edukacyjna szkolenia w nowych specjalnościach, – 137-letnia tradycja szkolnictwa ekonomicznego i handlowego w Kaliszu.	– Zmiany programowe szkolnictwa zawodowego, – nawiązanie kontaktów z podobnymi szkołami UE, – otwarcie na kształcenie dla dorosłych, – wdrażanie nowych kierunków kształcenia – większe zainteresowanie pracodawców, – udział w projektach europejskich.
SŁABE STRONY	ZAGROŻENIA
– Niesatysfakcjonująca zdawalność egzaminu zawodowego, – mała elastyczność oświaty do oczekiwań pracodawców, – brak trafnych diagnoz zapotrzebowania na kształcenie zawodowe, – brak aktualnej podstawy programowej kształcenia zawodowego, – nieatrakcyjna baza dydaktyczna – zbyt mała liczba dobrze przygotowanych metodów.	– Zbyt mała liczba chętnych młodzieży do kształcenia zawodowego, – słaby poziom wiedzy i umiejętności absolwentów gimnazjów (młodzież z poziomem wysokim wybiera LO), – niechęć do podchodzenia do egzaminu zawodowego (zbyt duży próg % dla zdania egzaminu), – opór pracodawców wobec współpracy ze szkołą, – małe wsparcie szkół zawodowych przez władze oświatowe, – mały prestiż szkół zawodowych.

Dla potrzeb projektu przeanalizowano potrzeby, wymagania i prognozę rynku pracy pod kątem pracy z uczniem. Diagnozy dokonano na podstawie wniosków nauczycieli wchodzących w skład zespołu przedmiotów zawodowych, sprawozdań, protokołów, analizy wyników egzaminów zewnętrznych, wywiadów z pedagogiem szkolnym oraz kierownikiem szkolenia praktycznego, arkuszy badania osiągnięć edukacyjnych i wielu innych dokumentów. Głównym celem badania jest ocena stopnia przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy oraz kontynuowania nauki na studiach wyższych.

Cele szczegółowe:

- ocena stopnia opanowania wiedzy i umiejętności,
 - określenie mocnych i słabych stron tym zakresie,
 - poznanie stopnia samodzielności w określeniu dalszej kariery zawodowej,
 - zbadanie mechanizmów motywacji i wiary w swoje możliwości,
 - ocena zdolności poszukiwania możliwości podwyższania swych kwalifikacji,
- Grupę badawczą w tym zakresie stanowią uczniowie ostatnich klas technikum i szkoły zawodowej.

W badaniu zastosowano następujące narzędzia i techniki:

- wywiady indywidualne,

- wywiady grupowe,
- ankiety,
- obserwacje.

Wnioski z przeprowadzonej analizy:

- uczniowie posiadają umiejętność planowania swojej dalszej drogi życiowej i zawodowej
- potrafią korzystać z różnych źródeł pomocy w obszarze doradztwa zawodowego.
- posiadają dobre przygotowanie do zawodu oraz do podjęcia dalszego kształcenia
- potrafią określić się w samorozwoju.
- mają motywację do podjęcia trudu doskonalenia się,
- mają wiarę we własne możliwości,
- chętnie korzystają z pomocy doświadczonych pedagogów,
- posiadają wysoką kulturę bycia i słowa,
- poprawnie komunikują się w języku ojczystym i obcym.

Na bazie powyższych wniosków w dalszej pracy dydaktycznej i wychowawczej należy doskonalić u uczniów już nabyte umiejętności i kompetencje poprzez umacnianie stron mocnych, wsparcie przy rozwiązywaniu problemów i radzeniu w reagowaniu na nieprzewidywane sytuacje i porażki zawodowe oraz życiowe.

Możliwości zatrudnienia i funkcjonowanie absolwentów na lokalnym regionalnym rynku pracy

Oceny sytuacji absolwentów na rynku pracy dokonano na podstawie „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie grodzkim kaliskim wg stanu z 31.12.2009 r.”. Celem tego opracowania jest prowadzenie bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kierunków kształcenia zawodowego zgodnego z potrzebami rynku pracy, na które istnieje popyt. Pozwoli na określenie struktury zawodowo-kwalifikacyjnej pod kątem zapotrzebowania pracodawców kaliskich, co przyczyni się do ewentualnego zmniejszenia bezrobocia. Badając zawody wykazujące deficyt lub nadwyżkę pracowników, określi kierunki zmian w odniesieniu do kształcenia na poziomie szkoły lub szkolenia na poziomie urzędów pracy. Usprawni poradnictwo zawodowe, eliminując rozbieżności między oczekiwaniami pracodawców a ofertą urzędu pracy. Wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych wśród zarejestrowanych bezrobotnych pozwoli zredukować negatywne zjawiska na rynku pracy.

Podstawowym źródłem informacji, wykorzystanym w niniejszym materiale, są dane statystyczne zawarte w załączniku nr 2 i 3 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 wg stanu z 31 grudnia 2009 r.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowano na podstawie wyliczeń tabel aplikacji Monitoring Zawodów w SI Syriusz.

Analizą objęto:

- 28 dużych grup zawodowych (kod 2-cyfrowy),
- 287 grup elementarnych (kod 4-cyfrowy),
- 605 zawodów (kod 6-cyfrowy).

1. Analiza bezrobocia wg zawodów

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kaliszu 31 grudnia 2009 r. zarejestrowanych było ogółem 3976 osób bezrobotnych zamieszkałych w Kaliszu, w tym:

- 2086 kobiet, tj. 52,5% zbioru wszystkich bezrobotnych,
- 228 osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, tj. 5,7%,
- 659 osób do 25. roku życia, tj. 16,6%,
- 944 osoby powyżej 50. roku życia, tj. 23,7%,
- 1190 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 29,9%,
- 3519 osób poprzednio pracujących, tj. 88,5%,
- 1039 osób bez kwalifikacji zawodowych, tj. 26,1%.

Z powyższego wynika, że 2937 osób, tj. 73,9% populacji bezrobotnych, to osoby posiadające przygotowanie do wykonywania określonego zawodu z tytułu wykształcenia bądź zatrudnienia minimum w okresie 12 miesięcy w danym zawodzie.

Analizując bezrobotnych pod kątem posiadanego przez nich zawodu, należy stwierdzić, że najliczniej prezentują się bezrobotni z grupy:

- robotników obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (kod grupy zawodu nr 72) – ogółem 445 osób, tj. 13,52% zbioru bezrobotnych z kwalifikacjami, wśród nich najwięcej było ustawiaczy-operatorów obrabiarek skrawających do metali (kod grupy zawodu 223)
- 110 osób, tj. 3,34% wszystkich bezrobotnych, ślusarzy i pokrewnych (kod grupy zawodu 7222) – 97 osób, tj. 2,95%, oraz mechaników pojazdów samochodowych (kod grupy zawodu 7231) – 84 osoby, tj. 2,55%,
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (kod grupy zawodu 74) – 389 osób, tj. 11,82% zbioru bezrobotnych z zawodem, najwięcej szwaczek, hafciarek i pokrewnych (kod grupy zawodu 7436) – 89 osób, tj. 2,70%, krawcy, kapelusznicy i pokrewni (kod grupy zawodu – 7433) – 89 osób, tj. 2,70% oraz

- piekarze, cukiernicy i pokrewni (kod grupy zawodu – 7412) – 62 osoby, tj. 1,88%,
- średni personel techniczny (kod grupy zawodu 31) – ogółem 369 osób, tj. 11,21% wszystkich wykwalifikowanych bezrobotnych, w tym najwięcej techników mechaników (kod grupy zawodu 3115) – 138 osób, tj. 4,19%, techników gdzie indziej niesklasyfikowanych (kod grupy zawodu 3119) – 74 osoby, tj. 2,25%, i techników budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni (kod grupy zawodu 3112) – 66 osób, tj. 2,00% ,
- pozostali specjaliści (kod grupy zawodu 24) – ogółem 339 osób, tj. 10,30%, wśród nich najwięcej specjalistów ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowanych (kod grupy zawodu 2419) – 115 osób, tj. 3,49%, i ekonomiści (kod grupy zawodu 2411) – 74 osoby, tj. 2,25%,
- modelki, sprzedawcy i demonstratorzy (kod grupy zawodu 52) – 260 osób, tj. 7,90%. Całą grupę tworzą sprzedawcy i demonstratorzy (kod grupy zawodu 5221).
- pracownicy pozostałych specjalności (kod grupy zawodu 34) – 259 osób, tj. 7,87%, wśród nich najwięcej jest pracowników ds. finansowych i handlowych (kod grupy zawodu 3419) – ogółem 166 osób, tj. 5,04% , i agentów ds. sprzedaży (kod grupy zawodu 3415) – 25 osób, tj. 0,76%.

Bezrobotnych reprezentują najliczniej osoby o zawodzie m.in.:

- sprzedawca (kod zawodu 522107) – 258 osób,
- asystent ekonomiczny (kod zawodu 341902) – 166 osób,
- technik mechanik (kod zawodu 311502) – 130 osób,
- ślusarz (kod zawodu 722204) – 95 osób,
- szwaczka (kod zawodu 743604) – 87 osób,
- krawiec (kod zawodu 743304) – 84 osoby,
- ekonomista (kod zawodu 241102) – 74 osoby,
- tokarz (kod zawodu 722304) – 65 osób,
- kucharz (kod zawodu 512201) – 54 osoby,
- pakowacz (kod zawodu 932103) – 53 osoby,
- technik budownictwa (kod zawodu 311204) – 50 osób.

Natomiast po 1 bezrobotnym przedstawicielu jest wśród 170 zawodów, m.in. geograf, inżynier budowy dróg, inżynier hutnik, doradca rolniczy, lekarz okulista, nauczyciel biologii, specjalista bankowości, archiwista, dziennikarz, technik analityk, technik technologii drewna, technik dentystryczny, bibliotekarz, kurier, hodowca drobiu, kamieniarz, brukarz, tynkarz, mechanik autobusów, zegarmistrz, goniec.

Trzeba jeszcze nadmienić, że najwięcej jest bezrobotnych bez zawodu, w ewidencji figurowały ogółem 684 takie osoby, tj. 17,20% całego zbioru bezrobotnych.

31 grudnia 2009 r. w ewidencji bezrobotnych odnotowano 228 osób zaliczanych do grupy absolwentów – tzw. osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. Wśród bezrobotnych absolwentów najwięcej osób występowało w grupie zawodowej:

- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 2419) – ogółem 29 osób, tj. 13,88% wszystkich wykwalifikowanych absolwentów,
- specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 2479) – ogółem 33 osoby, tj. 6,70% wszystkich wykwalifikowanych absolwentów,
- ekonomiści (kod grupy zawodu 2411) – ogółem 13 osób, tj. 6,22%,
- archeolodzy, socjolodzy i pokrewni (kod grupy zawodu 2441) – ogółem 11 osób, tj. 5,26%,
- inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska (kod grupy zawodu 2142) – ogółem 10 osób, tj. 4,78%,
- kucharze (kod grupy zawodu 5122) – ogółem 10 osób, tj. 4,78%,
- nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (kod grupy zawodu 2321) – ogółem 9 osób, tj. 4,31%,
- specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgniarek i położnych) gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 2239) – ogółem 8 osób, tj. 3,83%.

Grupę tych bezrobotnych tworzą w głównej mierze osoby o zawodzie m.in.:

- specjaliści ds. marketingu i handlu (kod zawodu 241912) – 14 osób,
- ekonomisty (kod zawodu 241102) – 13 osób,
- pozostali specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani (kod zawodu 241990) – 13 osób,
- specjaliści administracji publicznej (kod zawodu 247901) – 12 osób,
- kucharza małej gastronomii (kod zawodu 512202) – 10 osób,
- inżyniera inżynierii środowiska – oczyszczanie miast i gospodarka odpadami (kod zawodu 214210) – 6 osób,
- pedagog (kod zawodu 244104) – 6 osób,
- sprzedawca (kod zawodu 522107) – 5 osób,
- kulturoznawca (kod zawodu 244103) – 5 osób,
- nauczyciel nauczania początkowego (kod zawodu 233108) – 5 osób.

Z powyższego zestawienia wynika, że większość bezrobotnych absolwentów to osoby z wykształceniem wyższym – liczbą 125 osób ogółem stanowili 54,82% zbioru bezrobotnych absolwentów. Również w tej kategorii bezrobotnych duża grupa osób nie posiadała żadnego zawodu – ogółem 19 osób, tj. 8,33% zbioru wszystkich absolwentów.

Biorąc pod uwagę czas figurowania w ewidencji bezrobotnych ponad 12 miesięcy, najliczniej przebywają osoby kwalifikujące się do niżej wymienionych grup zawodowych:

- pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 3419) – ogółem 39 osób, tj. 8,16%,
- sprzedawcy i demonstratorzy (kod grupy zawodu 5221) – ogółem 35 osób, tj. 7,32% ,
- technicy gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 3119) – ogółem 17 osób, tj. 3,56%,
- ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali (kod grupy zawodu 7223) – ogółem 17 osób, tj. 3,56%,
- technicy mechanicy (kod grupy zawodu 3115) – ogółem 15 osób, tj. 3,14%,
- ślusarze i pokrewni (kod grupy zawodu 7222) – ogółem 14 osób, tj. 2,93%,
- mechanicy pojazdów samochodowych (kod grupy zawodu 7231) – ogółem 14 osób tj.2,93%,
- krawcy, kapelusznicy i pokrewni (kod grupy zawodu 7433) – ogółem 13 osób, tj. 2,72%,
- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani (kod grupy zawodu 2419) – ogółem 11 osób, tj. 2,30%,
- tkacze, dziewiarze i pokrewni (kod grupy zawodu 7432) – ogółem 11 osób, tj. 2,30%,
- pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne (kod grupy zawodu 9132) – 11 osób, tj. 2,30%.

Grupę tych bezrobotnych tworzą w głównej mierze osoby o zawodzie m.in.:

- technika ekonomisty (kod zawodu 341902) – 39 osób,
- sprzedawcy (kod zawodu 522107) – 34 osoby,
- ślusarza (kod zawodu 722204) – 14 osób,
- technika mechanika (kod zawodu 311502) – 13 osób,
- krawca (kod zawodu 743304) – 13 osób,
- magazyniera (kod zawodu 413103) – 10 osób,
- specjaliści ds. marketingu i handlu (kod zawodu 241912) – 9 osób,
- technika budownictwa (kod zawodu 311204) – 9 osób,

- ekonomisty (kod zawodu 241102) – 8 osób,
- kucharza (kod zawodu 512201) – 8 osób,
- tokarza (kod zawodu 722304) – 8 osób,
- mechanika pojazdów samochodowych (kod zawodu 723106) – 8 osób.

Analizując grupę bezrobotnych będących w ewidencji ponad 12 miesięcy, należy stwierdzić, że również tutaj najliczniej prezentują się osoby bez zawodu – ogółem 70 osób. Analiza rankingu zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w m. Kaliszu wykazuje, że najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia na poziomie 1,0000 ma 5 grup zawodów.

Od stycznia do grudnia 2009 r. zarejestrowano ogółem 7419 osób bezrobotnych mieszkających w Kaliszu, w tym 6321 poprzednio pracujących. Najczęściej zgłaszały się osoby o zawodzie:

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Liczba osób rejestrujących się	Wskaźnik udziału wśród bezrobotnych z zawodem
1	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	446	7,55
2	2419	Specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	253	4,30
3	3115	Technicy mechanicy	245	4,14
4	3419	Pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	220	3,72
5	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	180	3,04
6	7222	Ślusarze	169	2,86
7	5122	Kucharze	168	2,84
8	7223	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali	163	2,76
9	7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	160	2,71
10	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	145	2,45
11	2411	Ekonomiści	123	2,08
12	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	119	2,01
13	3112	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	114	1,88
14	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	109	1,84
15	3119	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	107	1,81
16	3214	Dietetycy i żywieniowcy	107	1,81
17	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	103	1,74
18	9132	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	101	1,71
19	7121	Murarze i pokrewni	101	1,71
20	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani	97	1,64
21	0000	Bez zawodu	1507	x

Wśród bezrobotnych absolwentów najczęściej zgłaszały się osoby o zawodzie:

Lp.	Kod grupy zawodu	Nazwa grupy zawodu	Liczba osób rejestrujących się	Wskaźnik udziału wśród bezrobotnych z zawodem
1	2419	Specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania	113	17,49
2	2479	Specjaliści administracji publicznej	45	6,70
3	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	40	6,19
4	2411	Ekonomiści	33	5,11
5	2239	Specjaliści ochrony zdrowia	27	4,18
6	2321	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	27	4,18
7	2142	Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	23	3,56
8	5122	Kucharze	21	3,25
9	5141	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	19	2,94
10	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	17	2,63
11	3214	Dietetycy i żywieniowcy	16	2,48
12	2331	Nauczyciele szkół podstawowych	15	2,32
13	3414	Organizatorzy turystyki i pokrewni	14	2,17
14	2442	Filozofowie, historycy i politolodzy	12	1,86
15	2443	Filolodzy i tłumacze	11	1,70
16	3419	Pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	11	1,70
17	3121	Technicy informatycy	10	1,55
18	3112	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	9	1,39
19	3115	Technicy mechanicy	9	1,39
21	0000	Bez zawodu	87	x

Analiza napływu bezrobotnych absolwentów wykazuje, że ponad połowa (421 osób, tj. 57,44%) to osoby posiadające dyplom ukończenia szkoły wyższej. Osoby te są w najkorzystniejszej sytuacji na rynku pracy, najczęściej znajdują zatrudnienie bądź korzystają z różnych form aktywizacji zawodowej. Dlatego też 31 grudnia 2009 r. nadal zarejestrowanych było tylko 108 absolwentów szkół wyższych, tj. 2,72% zbioru wszystkich bezrobotnych.

Najwięcej ofert pracy złożyli pracodawcy zaliczani do następujących sekcji PKD:

- przetwórstwo przemysłowe – ogółem zgłosili 376 miejsc pracy, tj. 17,08% wszystkich ofert,
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne – 349 ofert, tj. 15,86%.

- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 333 oferty, tj. 15,13%,
- budownictwo – 276 ofert, tj. 12,54%,
- działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 204 oferty, tj. 9,27%,
- transport i gospodarka magazynowa – 96 ofert, tj. 4,36%,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 98 ofert, tj. 4,36%.

Znikome szanse uzyskania zatrudnienia ze wskaźnikiem 0,0000 mają bezrobotni o zawodach wymienionych w 99 grupach zawodów np. nauczyciele szkół wyższych (kod grupy zawodu 2311), lekarze (kod grupy zawodu 2231), technicy analityki medycznej (kod grupy zawodu 3211), chemicy (kod grupy zawodu 2113), policjanci (kod grupy zawodu 3451), jubilerzy, złotnicy i pokrewni (kod grupy zawodu 7313), monterzy sprzętu elektronicznego (kod grupy zawodu 8283), operatorzy maszyn do szycia (kod grupy 8263), dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni (kod grupy zawodu 8312) i wiele innych.

Wnioski

1. Najliczniejsza grupa bezrobotnych wg 6-cyfrowego kodu zawodu (522107) to sprzedawcy – 258 osób oraz asystenci ekonomiczni (kod zawodu 341902) – ogółem 166 osób, chociaż najwięcej jest osób bez zawodu – 684. Również asystenci ekonomiczni w liczbie 39 osób oraz sprzedawcy liczbą 34 osób tworzą największą grupę bezrobotnych zarejestrowanych ponad 12 miesięcy. Wśród bezrobotnych o tych zawodach występuje wysoka rotacja kadrowa, albowiem posiadano dla nich dużą liczbę ofert przy jednoczesnym najwyższym napływie bezrobotnych (np. napływ sprzedawców 441 osób, ofert dla nich 194, napływ asystentów ekonomicznych 220 osób, ofert pracy biurowej 247).
2. Nieliczna grupa bezrobotnych absolwentów – 228 osób ogółem, tj. 5,7% całego zbioru bezrobotnych. Wśród nich najwięcej jest specjalistów ds. marketingu i handlu (kod zawodu 241912) – 14 osób, tj. 6,1% zbioru absolwentów. Zdecydowaną większość (54,82%) stanowią absolwenci różnych kierunków szkół wyższych.
3. Największą grupę bezrobotnych tworzą byli pracownicy zakładów przetwórstwa przemysłowego – ogółem 948 osób, tj. 26,94% zbioru bezrobotnych po-

- przednio pracujących. Również ich napływ w całym 2009 r. był najliczniejszy – ogółem zarejestrowano 1.629 osób, tj. 25,77%.
4. Najwięcej ofert pracy pochodziło od pracodawców zaliczanych do przetwórstwa przemysłowego (376 posiadanych ofert, tj. 17,08%), co daje kolejny wniosek o dużej rotacji pracowników w tych zakładach i sezonowości ich pracy.
 5. Najwyższy deficyt odnotowano wśród osób do zatrudnienia na stanowisku telemarketera (kod zawodu 341504) – wskaźnik deficytu 18,00 oraz nauczyciela przedmiotów zawodowych technicznych (kod zawodu 232117) i monterów sieci wodnych i kanalizacyjnych (kod zawodu 713704) – wskaźnik deficytu 12,00, natomiast największe możliwości znalezienia pracy mieli tynkarze i pokrewni (kod grupy zawodu 7133) – wskaźnik szansy uzyskania oferty 3,33, chociaż najwięcej ofert pracy złożono dla robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym (kod zawodu 932104) – średnia miesięczna liczba ofert – 20,00.
 6. Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych szybciej znajdują pracę, ale i szybciej ją tracą.
 7. Największe szanse na stałe zatrudnienie mają osoby spełniające jednocześnie kilka kryteriów stawianych przez pracodawców, dlatego należy bezrobotnych mobilizować do nieustannego kształcenia i zdobywania dodatkowych uprawnień, co zwiększy ich szanse na rynku pracy.

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA I UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH.

Prognozy demograficzne.

Analizie poddano liczbę uczniów gimnazjów, których absolwenci stanowią o kierunkach kształcenia Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu oraz kolejne roczniki szkół podstawowych.

		Klasa	Klasa	Klasa
Blizanów Gimnazjum	ogółem 122	I - 37	II - 39	III - 46
Blizanów Szkoła Podstawowa	ogółem 82	IV - 15	V - 16	VI - 17
Wola Droszewska Gimnazjum	ogółem 110	I - 43	II - 28	III - 39
Wola Droszewska Szkoła Podstawowa	ogółem 120	III - 11	IV - 23	V - 21
Iwanowice Gimnazjum	ogółem 135	I - 35	II - 54	III - 46
Iwanowice Szkoła Podstawowa	ogółem 140	IV - 22	V - 20	VI - 26
Piotrów Gimnazjum	ogółem 144	I - 49	II - 55	III - 40
Piotrów Szkoła Podstawowa	ogółem 197	IV - 36	V - 36	VI - 37
Chelmcze Gimnazjum	ogółem 73	I - 26	II - 23	III - 24
Chelmcze Szkoła Podstawowa	ogółem 130	IV - 20	V - 14	VI - 24
Nowe Skalmierzyce Gimnazjum	ogółem 394	I - 117	II - 131	III - 149
Kalisz:				
Szkoła Podstawowa Nr 1	ogółem 380	IV - 55	V - 66	VI - 59
Szkoła Podstawowa Nr 10	ogółem 344	IV - 67	V - 47	VI - 54
Szkoła Podstawowa Nr 11	ogółem 241	IV - 41	V - 36	VI - 36
Szkoła Podstawowa Nr 12	ogółem 427	IV - 68	V - 78	VI - 70
Szkoła Podstawowa Nr 13	ogółem 179	IV - 24	V - 31	VI - 28
Szkoła Podstawowa Nr 14	ogółem 345	IV - 48	V - 58	VI - 47
Szkoła Podstawowa Nr 15	ogółem 192	IV - 36	V - 25	VI - 31
Szkoła Podstawowa Nr 16	ogółem 620	IV - 103	V - 109	VI - 95
Szkoła Podstawowa Nr 17	ogółem 898	IV - 162	V - 154	VI - 142
Szkoła Podstawowa Nr 18	ogółem 542	IV - 78	V - 96	VI - 112
Szkoła Podstawowa Nr 2	ogółem 293	IV - 36	V - 44	VI - 46
Szkoła Podstawowa Nr 21	ogółem 79	IV - 12	V - 15	VI - 16
Szkoła Podstawowa Nr 22	ogółem 122	IV - 24	V - 20	VI - 24
Szkoła Podstawowa Nr 23	ogółem 62	IV - 5	V - 10	VI - 12
Szkoła Podstawowa Nr 6	ogółem 157	IV - 31	V - 31	VI - 34
Szkoła Podstawowa Nr 8	ogółem 468	IV - 78	V - 69	VI - 65
Szkoła Podstawowa Nr 9	ogółem 327	IV - 47	V - 51	VI - 63
Gimnazjum Nr 1	ogółem 231	I - 83	II - 76	III - 72
Gimnazjum Nr 10	ogółem 509	I - 173	II - 180	III - 156
Gimnazjum Nr 2	ogółem 384	I - 136	II - 124	III - 124
Gimnazjum Nr 3	ogółem 475	I - 163	II - 136	III - 176
Gimnazjum Nr 4	ogółem 406	I - 135	II - 120	III - 151
Gimnazjum Nr 9	ogółem 827	I - 260	II - 257	III - 310
Gimnazjum Nr 7	ogółem 343	I - 100	II - 127	III - 116

Prowadzone przez demografów badania i analizy wskazują, że trwający od kilkunastu lat spadek rozrodczości nie jest jeszcze procesem zakończonym i dotyczy w coraz większym stopniu kolejnych roczników młodzieży. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienia się rosnący poziom wykształcenia, trudności na rynku pracy, zmniejszenie świadczeń socjalnych na rzecz rodziny, trudne warunki społeczno – ekonomiczne, w jakich znalazło się pokolenie w wieku prokreacyjnym. Zgodnie z opiniami ekspertów w najbliższych latach należy liczyć się z dalszym spadkiem współczynnika dzietności, z obecnie 1,25 dziecka na kobietę do około 1,1 w 2010r., po czym w latach 2010–2020 można oczekiwać niewielkiego wzrostu dzietności do wartości około 1,2.

Z powyższych danych wynika, że demografia lokalna nie odbiega znacząco od obserwowanej w regionie i kraju. Generalnie szkolnictwo odczuwa skutki niżu demograficznego. Sytuacja szkoły jest jednak w tym zakresie stabilna od paru lat.

Z dokumentacji szkoły wynika, że do szkoły napływa głównie młodzież z terenów wiejskich, często z bardzo małych wsi. Jedynie $\frac{1}{4}$ pochodzi z obszarów miejskich. Tendencja ta tradycyjnie utrzymuje się od dawna i wszystko wskazuje na stałość tego trendu. W związku z powyższym można uznać, że mimo niekorzystnej aury wobec szkolnictwa zawodowego pozycja szkoły nie powinna ulec zmianie.

Współpraca szkoły z zakładami pracy

Uczniowie Zespołu Szkół Ekonomicznych realizują naukę zawodu w formie zajęć praktycznych (Zasadnicza Szkoła Zawodowa) i praktyk zawodowych (Technikum). Uczniowie szkoły zasadniczej są zatrudnieni na podstawie umowy o pracę i posiadają status młodocianego pracownika.

Liczbę uczniów szkoły w roku sz. 2009/10 obrazuje zestawienie:

Typ szkoły	Technikum	Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Liczba uczniów realizująca zajęcia praktyczne	-	57
Liczba uczniów odbywająca praktykę zawodową	510	-

Istotną rolę w procesie kształcenia praktycznego odgrywa kierownik szkolenia praktycznego, do zadań którego należy w Technikum:

- całokształt spraw związanych z organizacją praktyki zawodowej dla uczniów klas drugich i trzecich, między innymi opracowanie harmonogramu i dzienniczka praktyk,
- współdziałanie z jednostkami organizującymi praktyki w zakresie podpisywania umów, miejsc odbywania praktyk, doboru opiekunów praktyk,

- monitoring i nadzór nad realizacją harmonogramu praktyk ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień egzaminu zawodowego,
- współdziałanie z opiekunami praktyk oraz wychowawcami w zakresie zachowania i oceny uczniów,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyk zawodowych: m. in. arkusze hospicacji, karty oceny, sprawozdania, w Zasadniczej Szkole Zawodowej:
- całokształt spraw związanych z organizacją zajęć praktycznych dla pracowników młodocianych i reprezentowaniem szkoły w tym zakresie,
- nadzór nad właściwą realizacją zajęć praktycznych w zakresie przygotowania uczniów do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie „sprzedawca”,
- nadzór nad właściwą realizacją zajęć praktycznych w zakresie przestrzegania przepisów kodeksu pracy ze strony pracodawców,
- organizacja zebrań z opiekunami zajęć praktycznych,
- prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją zajęć praktycznych,
- współdziałanie z opiekunami praktyk oraz wychowawcami w zakresie zachowania, frekwencji i oceny uczniów,
- współpraca z rodzicami w w/w zakresie.

Ponadto:

- współdziałanie w ustalaniu zadań dydaktyczno-wychowawczych szkoły pod kątem szkolenia praktycznego,
- współdziałanie w przygotowaniu i organizacji egzaminu zawodowego egzaminu,
- koordynowanie pomocy materialnej dla młodzieży,
- wykonywanie innych zadań powierzonych przez dyrektora, niezbędnych do właściwego funkcjonowania szkoły – monitoring wyposażenia pracowni przedmiotowych pomoce dydaktyczne.

Dla realizacji tych zadań w tym zakresie posiada on następujące uprawnienia:

- zawieranie, z ramienia dyrekcji umów z jednostkami organizującymi praktyki zawodowe dla uczniów technikum,
- koordynacja programów praktyk z programami przedmiotów zawodowych,
- systematyczna kontrola praktyk uczniowskich w zakresie realizacji programu, warunków pracy, przestrzegania przepisów bhp i kodeksu pracy,
- współpraca z opiekunami praktyk uczniowskich.

Współpraca szkoły z podmiotami realizującymi praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne, w celu podniesienia jakości kształcenia opiera się na:

- pozyskiwaniu nowych miejsc na praktyki w związku ze słabnącym zainteresowaniem ze strony pracodawców ,
- zachęcaniu pracodawców do aktywnego uczestnictwa w organizacji praktyk,
- organizacji stanowisk szkolnych umożliwiających szkolenie praktyczne,
- zwracaniu uwagi na zbyt duży udział czynności zastępczych w trakcie realizowania praktyk, szczególnie u przedsiębiorców prywatnych,
- wzmacnianiu nacisku na stosowanie i obsługę urządzeń technicznych i nowoczesnych technologii w ramach praktyk zawodowych,
- aktywizowaniu nauczycieli przedmiotów zawodowych do organizowania symulacji egzaminów praktycznych,
- wzmacnianiu nacisku na realizację zadań analogicznych do egzaminacyjnych,
- nadzorze pedagogicznym nad praktyczną nauką zawodu,
- monitoringu w zakresie przestrzegania przepisów prawa pracy i bhp.

Współpraca z pracodawcami i innymi ośrodkami pozaszkolnymi na rzecz przygotowania do zawodu oparta jest na wzajemnym zaufaniu i partnerskim układzie między zainteresowanymi stronami. W takich korzystnych relacjach możliwe jest rozwiązywanie bieżących i przyszłych problemów związanych z funkcjonowaniem szkoły. Dla usprawnienia tej współpracy szkoła organizuje spotkania i seminaria dla pracodawców, na których omawiane są wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe pod kątem prawidłowego kształcenia praktycznego.

Pracodawcy młodocianych pracowników pochodzą z branży handlowej z uwagi na specyfikę kształconego zawodu – sprzedawcy. Natomiast opiekunowie praktyk zawodowych w zawodzie technik ekonomista stanowią zróżnicowaną grupę, zaczynając od przedsiębiorców, a na bankach i urzędach kończąc (Urząd Miejski, Skarbowy, Statystyczny itp.). Zacieśnianie współpracy szkoły z pracodawcami zwiększa szanse absolwentów na płynne wejście na rynek pracy po zakończeniu edukacji.

Działalność szkoły na rzecz przygotowania uczniów do funkcjonowania w zmieniających się realiach rynku pracy

Działalność szkoły w tym aspekcie obejmuje:

- monitorowanie potrzeb lokalnego rynku pracy,
- przygotowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej,
- analizowanie losów absolwentów,
- poszerzanie bazy dydaktycznej,
- podnoszenie kwalifikacji przez nauczycieli zawodu.

Przykładem kontaktów ze środowiskiem lokalnym jest współpraca z Fundacją Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości (działalność Klubu Europejczyka, pomoc w or-

ganizowaniu imprez poszerzających wiedzę o Unii Europejskiej np. Dzień Europejski w szkole, wykłady dla młodzieży dotyczących wstępnej fazy rozwoju przedsiębiorstwa, dostępnych źródeł finansowania). W szkole funkcjonuje także Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego, wdrażany przez nauczycieli zespołu przedmiotów zawodowych, wspieranych przez pedagoga i wychowawców.

Działania szkoły w ramach doradztwa zawodowego obejmują:

- dostęp do informacji ułatwiający dokonanie wyboru drogi zawodowej,
- organizowanie spotkań uczniów klas kończących z przedstawicielami szkół wyższych,
- udostępnianie informatorów,
- organizowanie wyjazdów na tzw. drzwi otwarte,
- lekcje przedmiotowe w Urzędzie Statystycznym i Urzędzie Skarbowym itp.

W wyborze kierunku przyszłych studiów pomagają informacje o zapotrzebowaniu na lokalnym rynku pracy ze strony Rejonowego Urzędu Pracy (co roku odbywają się w tym celu spotkania z przedstawicielami Urzędu z uczniami klas kończących szkołę).

W roku szkolnym 2008/2009 Technikum nr 2 w Zespole Szkół Ekonomicznych w Kaliszu ukończyło 96 absolwentów. Informację o dalszych planach absolwentów zebrano w miesiącu wrześniu i październiku. Informację zebrano od 78 absolwentów – co stanowi 81,3%, z których 72 podjęło dalszą naukę – co stanowi 92,3%, a tylko 6 nie planowało w kolejnym roku dalej się kształcić (7,7%). 69 osób – co stanowi 95,8%, swoje kwalifikacje zawodowe podnosi na uczelniach wyższych. 67 absolwentów – co stanowi 93,1% – kształci się na kierunkach ekonomicznych: rachunkowość i finanse, zarządzanie rozwojem firmy, ekonomia, zarządzanie średnimi i małymi przedsiębiorstwami, administracja, zarządzanie marketingiem, zarządzanie w instytucjach samorządowych, zarządzanie biznesem, zarządzanie kulturą, zarządzanie bezpieczeństwem.

Tak wysoki procent świadczy o tym, że młodzież widzi siebie w roli ekonomisty, interesuje się sprawami gospodarczymi kraju i chce w przyszłości podjąć pracę w tym zawodzie (tym bardziej, że ma możliwość zdobywania wiedzy w miejscu zamieszkania, co z pewnością odciąża rodziny od ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem ich dzieci w odległych ośrodkach uniwersyteckich).

Jest to również niewątpliwie zasługa nauczycieli szkoły, którzy potrafili rozwinąć te zainteresowania nie tylko poprzez zajęcia dydaktyczne, ale i angażowanie uczniów do uczestnictwa w olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz zapo-

znaniem młodzieży z działalnością różnych instytucji m.in. Urzędu Skarbowego, Urzędu Statystycznego, banków, instytucji w których odbywali praktykę zawodową.

Należy również zwrócić uwagę, że absolwenci szkoły podejmują naukę na kierunkach niezwiązanych ze szkołą, którą ukończyli, np.: fizjoterapia, fotografia, kosmetyologia, wizaż i stylizacja paznokci, turystyka i rekreacja, inżynieria i ochrona środowiska. Przyczyną tej sytuacji może być fakt, że absolwenci szkoły mają już zawód, jak również rozbudzenie przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących innych zainteresowań nie tylko związanych z charakterem szkoły.

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Przystąpienie Zespołu Szkół Ekonomicznych do projektu Kluczowych Kompetencji stworzy możliwość zwiększenia dostępności młodzieży do rozwijania swoich umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, języków obcych, technologii informacyjnej i matematyki. Uczestnicy projektu będą mieli szansę lepszej komunikacji i współpracy na rzecz poprawy jakości edukacji.

System oświaty powinien być elastyczny, dostosowany do zmieniającego się otoczenia społeczno – gospodarczego oraz do zmian na rynku pracy. Powinno to służyć młodemu pokoleniu, wchodzącemu na te rynki, tak by dało to im możliwość samorealizacji w rozwoju zawodowym.

Udział w projekcie zmieni proces uczenia się młodych ludzi. Uczniowie będą mieli lepszy dostęp do szeroko rozumianej bazy dydaktycznej, pogłębiania umiejętności i wymiany doświadczeń w kołach i na obozach naukowych. Korzyść z tego będą mieli także nauczyciele, budujący autorskie programy nauczania i pracujący z wybraną klasą na bazie swoich programów. Rola nauczyciela ulegnie przemianie z funkcji nauczyciela do funkcji instruktora i opiekuna. Ulegnie też metamorfozie tradycyjny system kształcenia, szkoła zyska doposażenie materialne oraz fachową pomoc merytoryczną.

REKOMENDACJA I

Wśród osób wytypowanych przez szkołę do opracowania i wdrażania autorskich programów nauczania są:

1. Lidia Fabisiak – podstawy przedsiębiorczości,
2. Urszula Józefiak – matematyka,
3. Klaudia Klamka – język angielski,
4. Paweł Patysiak – technologia informacyjna.

Realizacja projektu przebiegać będzie w ramach obowiązkowych zajęć dydaktycznych na bazie autorskich programów.

Imię	Nazwisko	Stopień awansu	Ukończone studia, posiadane kwalifikacje	Inne formy doskonalące
Lidia	Fabisiak	nauczyciel mianowany	– Akademia Ekonomiczna w Poznaniu kierunek Zarządzanie i Marketing w zakresie organizacji i kierownictwa – kurs pedagogiczny	– egzaminator OKE w zawodzie sprzedawca
Urszula	Józefiak	nauczyciel mianowany	– Uniwersytet Łódzki Studia magisterskie Wydziale matematyki, fizyki, i chemii w zakresie matematyka – specjalność teoretyczna tytuł magistra matematyki z przygotowaniem pedagogicznym	– Studia Podyplomowe Akademia Ekonomiczna w Poznaniu wydział zarządzania w zakresie rachunkowości – zaświadczenia uczestniczenia w konferencjach seminariach matematycznych – egzaminator OKE matematyka
Klaudia	Klamka	nauczyciel dyplomowany	– Uniwersytet Łódzki Wydział filologiczny na kierunku filologia w zakresie nauczania języka angielskiego, uzyskała tytuł magistra edukacji z przygotowaniem pedagogicznym	– egzaminator OKE z j. angielskiego – certyfikat uczestnictwa w warsztatach, seminariach metodycznych, – zaświadczenie uczestnictwa w szkoleniu CEO – certyfikat Oxford University Press,
Paweł	Patysiak	nauczyciel mianowany	– Politechnika Poznańska Wydział Budowy Maszyn – studia wyższe magisterskie na kierunku Wychowanie Techniczne, tytuł magistra z przygotowaniem pedagogicznym	– Studia Podyplomowe Akademia Ekonomiczna im. Karola Adameckiego w Katowicach Kolegium Zarządzania w zakresie informatyka w szkole – certyfikat ukończenia kursu CISCO Networking Academy Program – Certyfikat ukończenia kursu dla trenerów Akademii Apple, – certyfikat ukończenia kursu CCNA 4 WAN – Certyfikat egzaminatora ECDL(liczne)

Dodatkowo umiejętności kluczowe kształtowane będą podczas:

- Wakacyjnych Obozów Naukowych,
- zajęć w Kołach Naukowych,
- uczestniczenia w Mobilnym Instytucie Kompetencji.

Programy autorskie opracowane będą w trakcie warsztatów w dwóch turach w miesiącu kwietniu i czerwcu br. Autorzy będą posiadać dostęp do doradztwa, konsultacji oraz portalu www.kluczoweE-kompetencje.pl/edycja2.

REKOMENDACJA II

Projektem objęci będą uczniowie czterech klas pierwszych w zawodzie technik ekonomista o różnych specjalnościach. Termin wdrożenia projektu 1 września 2010 r. Nastąpi to poprzez ujęcie w planie nauczania rodzajów zajęć w wymiarze zgodnym z założeniami projektu oraz poprzez organizację odpowiednich oddziałów klasowych i przypisanie im danej kompetencji oraz nauczycieli realizujących program nauczania.

REKOMENDACJA III

Realizacja założeń projektu stwarza szansę absolwentom Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu na właściwe funkcjonowanie na lokalnym, krajowym, europejskim a nawet światowym rynku pracy. Nowe autorskie programy nauczania elastyczne na zachodzące zmiany, kształtowanie kluczowych kompetencji ogólnokształcących i zawodowych pozwoli na wzmocnienie sylwetki absolwenta szkoły zawodowej.

Projekt ma wspomóc świadome i odpowiedzialne uczenie się, skuteczną komunikację, współdziałanie w zespole, rozwiązywanie konfliktów, twórcze myślenie, wykorzystanie współczesnych technologii komputerowych, sprawne posługiwanie się językiem obcym, w tym językiem zawodowym.

Zakończenie wdrażania projektu przyniesie pozytywne efekty nie tylko uczniom, ale i szkole, służąc podniesieniu jakości procesu kształcenia, zdobyciu doświadczenia i podwyższaniu kompetencji kadry dydaktycznej.

REKOMENDACJA IV

Podstawy przedsiębiorczości – wnioski do autorskiego programu nauczania :

- rozwijanie zainteresowań prozawodowych,
- pobudzanie aktywności zawodowej,
- wspieranie w samodoskonaleniu i samokształceniu zawodowym,
- przygotowanie do funkcjonowania na rynku krajowym, europejskim i światowym,
- wspieranie inicjatywy w poszukiwaniu miejsca pracy,
- wspieranie w pokonywaniu barier związanych z poszukiwaniem pracy,
- doskonalenie umiejętności związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej,

- posługiwanie się Internetem dla analizy danych związanych z działalnością gospodarczą,
- kształtowanie wizerunku pracownika i pracodawcy.

Matematyka – wnioski do autorskiego programu nauczania:

- wykorzystanie umiejętności matematycznych w praktyce zawodowej i życiu codziennym,
- korelacja z przedmiotami zawodowymi,
- logiczne, praktyczne i twórcze myślenie,
- rozwijanie myślenia abstrakcyjnego,
- korzystanie z różnorodnych źródeł informacji i ich zastosowanie w praktyce,
- eliminowanie prostych błędów rachunkowych utrudniających rozwiązywanie zadań,
- posługiwanie się środkami techniki, przy jednoczesnym gruntowaniu umiejętności, matematycznych niezależnych od nich (np. liczenie w pamięci, bez komputera, kalkulatora itp.)

Język angielski – wnioski do autorskiego programu nauczania:

- usuwanie barier związanych z podejmowaniem konwersacji oraz porozumiewaniu się w języku angielskim,
- doskonalenie umiejętności w tworzeniu dokumentacji związanej z podejmowaniem zatrudnienia oraz w czasie jego trwania,
- wzbogacanie słownictwa potocznego o słownictwo zawodowe,
- ćwiczenia w mówieniu językiem zawodowym,
- doskonalenie umiejętności językowych związanych z założeniem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- ćwiczenia pisania w określonej formie wg wymogów przyszłego pracodawcy,
- rozwijanie umiejętności stosowania struktur leksykalno-gramatycznych.

Technologia informacyjna – wnioski do autorskiego programu nauczania:

- opanowanie umiejętności obsługi urządzeń techniki biurowej i komputerowej,
- uczenie obsługi współczesnych nośników elektronicznych,
- kształcenie umiejętności wykorzystania Internetu dla ułatwienia codziennych czynności życiowych i zawodowych,
- doskonalenie posługiwania się i stosowania technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy zawodowej,

- uczenie dystansu do ewentualnych treści w Internecie (bezpieczeństwo w sieci),
- kształcenie umiejętności tworzenia strony WWW,
- wykorzystanie możliwości, jakie dają programy komputerowe (programy księgowo-
we) w prowadzeniu firmy.

Powyższe wnioski oraz te, które nasuną się w trakcie tworzenia autorskich programów nauczania w kluczowych kompetencjach w ramach „Ponadregionalnego programu rozwijania umiejętności uczniów szkół Polski centralnej i południowoza-
chodniej”, są niepowtarzalną szansą wspierania szkolnictwa zawodowego, w tym uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w Kaliszu w trudnym procesie funkcyjono-
wania na rynku pracy.